

Országos: 6,80 százalék,
Erdély és Bánság 22,76 százalék,
Bessarabia 5,37 százalék,
Bukovina 3,07 százalék.

A fentebbi kimutatás tehát nyilvánvalóan azt igazolja, hogy az elmúlt évben Erdély és Bánság, a Nemzeti Bank által folyósított össz-visszeszámlálási hitelek 22,76 százalékát élvezte.

Ennyi jutott tehát ennek a tartományoknak.

Mint mondtuk, a bankjegyforgalom a visszeszámlálási hitelek emelkedése folytán közel öt milliárdra emelkedett. Ugyanez 16 alatt a Nemzeti Banknál lezártított kereskedelmi váltók, illetve a kereskedelmi váltótárca 5 milliárd 369 millióra emelkedett. A váltótárca emelkedése azért nagyobb, mint a bankjegyforgalom, mert kiutalásokból egy bizonyos összeg visszakerült a Nemzeti Bankhoz.

Az ebből az összehasonlításból azt láthatjuk, hogy 1931 év folyamán a mezőgazdasági formán semmi hitelt nem élvezett, mert ha ez nem így lett volna, úgy

A mezőgazdaság és a tőkehiány

Szomorú tényként még csak azt kell megemlítenünk, hogy a mezőgazdasági hitel teljesen megszűnt. Ez az ország tulajdonítható, hogy a bankok mindegyike hitelfolyósítást megtagadta a mezőgazdák számára, tekintve, hogy az agrárállóságok rendezetlensége miatt az ilyen természetű követelések beajánlatlanokká váltak. Mivel a bankok nem nyújtanak be a Nemzeti Bankhoz ugynevezett földműves váltókat, a mezőgazdasági tárca teljesen változatlan maradt 1931-ben.

Értékelésünk szerint a mezőgazdaságban a banki támogatására a megnevezett egy egészen pénzügyi problémát. Arról van szó, hogy az idősebb elintézők nem nyújtanak meg, és a hitelek fog folyósítani, úgy, hogy ezek a tőkék lehetőleg ne csökkentsék a gazdasági élet többi ágazatainak folyósított hitelek összegét. A szezonális hitelművelet lebonyolításához a Nemzeti Bank a külföldi tőke segítségét fogja igénybe venni. Egyikben már történt is ilyen kísérlet.

Mint emlékeztet, a nyár folyamán a román Nemzeti Bank szerződést kötött a Banque d'Acceptation Parisienne államilag támogatott francia pénzügyintézettel 400 millió lej rendkívüli hitel folyósítására.

A szerződést azonban nem lehetett megvalósítani, mert annak megkötése a gabonakampány megindulása után, tehát megkése történt.

A Nemzeti Bank azonban ezt a szerződést a közeljövőben újból fel fogja ajánlani, ami nagyobb összegű tőkéhez fogja juttatni a romániai árukivitelt.

Argoianu pénzügyminiszter néhány nappal ezelőtt külföldre utazott különböző függő pénzügyi kérdések rendezése végett. Alig utazott el a pénzügyminiszter, már egy távirat jelezte, hogy a francia jegybankkal sikerült egy megállapodást kötni, amely szerint a Banca Nationala 250 millió frank, illetve 1 milliárd 600 millió lej rendkívüli hitelt kap.

A két remény azt a furcsa hírt röptette világra az európai sajtó útján, hogy Románia az európai államok egy részének mintájára moratóriumot készül kérni. A hírek a külföldi pénzpiacokon súlyos kihatása volt, amennyiben a párisi és londoni tőzsdéken a hitelekkel szoros összefüggésben álló állami kötvények 20-30 pontos kurzus veszteséggel szenvedtek. Ezzel szemben a belföldi pénzpiac ezeket a moratórium híreket a legnagyobb higgadsággal fogadta.

A főváros pénzügyi köréi tudniillik tisztában vannak azzal, hogy

Románia teljes moratóriumot nem kérhet, legfeljebb csak részlegesét. Legutolsó kimutatás szerint Románia összes adósságai 1931 december 31-én 124 milliárd 865 millió 368,500 lejt tesznek ki. Ebből az összegből alig 13 milliárd belföldi adósság, a többi pedig külföldi tartozás. A hatalmas summa ifjúságban nagy és azt főleg az teszi horribillissá, hogy az

a mezőgazdasági váltótárca is emelkedést mutatna. Ugyancsak az idei év eseményeiből szűrhetjük le azt a megállapítást, hogy a folyósított összegek nagyrészt az Okirályság, illetve főleg a bukaresti pénzpiac kapta. Mert a Nemzeti Bank mindössze három negybank talpraállítására több mint két és fél milliárdot fordított. Az öt milliárdig terjedő többi összeg pedig eloszlik úgy, hogy Erdély és Bánságra alig esik valami. Ilyenformán tehát a visszeszámlálási hitel táblázatban Erdély és Bánság egész elenyészően nagyobb összeggel, mintegy 27-28 százalékos arányszámmal szerepel, ami alig jelent emelkedést az elmúlt évi kimutatással szemben.

Ezzel az összehasonlítással nem célszerű különösebb vídat emelni.

A visszeszámlálási hitelek egyen arányosan el kell osztani és nem pedig néhány olyan vállalatba vagy bukaresti intézménybe tömni, amelyeknek aktivumát a helytelen gazdálkodás valósággal elcsorvasztotta és mikor az csődösségek fedezésére kerül sor, akkor kiderül, hogy elcsúszott a rájuk bízott közvagyon.

Ékszerablás, amelyért három ártatlan ember fizetett az életével

Egy francia ékszerkereskedő moziba illő története Brüsszelben

Brüsszel, december 30.

Willen Cato párisi kereskedő, üzleti ügyekből kifolyólag a belga fővárosba érkezett. Podgyásként mindössze egy kis bőröndöt vitt magával.

amelybe kétszáz ezer frank értékű ékszergyűjteményt csomagolt

A kereskedő Brüsszelben saját autóján kereste fel üzletfeleit. Egy szálloda előtt, ahol valami dolga volt, megállította kocsiját a miután a motort patentkulccsal lezárta felment a hotelbe.

Egy ismeretlen tolvaj, aki valószínűleg hosszabb idő óta követhette Willent, csak azt a pillanatot várta, hogy a kereskedő eltűnjön a szálló bejárata mögött.

Az autóra ugrott, alkulesával felnyitotta a motort a heves száguldásnak eredt.

A körmonfont ékszerlovaj, a lopási jobban érthette, mint az autózézetési, mert már az első forgalmasabb utokeresztelkedésnél elvesztette uralmát a gép fölött.

Az autó felroham a járdára, ahol három gyanúlan járőrelőt gázolt halálra. A szerencsétlenség következtében kitért pánik kapóra jött a banditának, aki a zárkapar perceit használta fel, hogy az ékszereket magához vesse, kerekelt oldjon.

A rendőrség erőlyes nyomozást vezetett be, hogy a vagyonit kitévő ékszergyűjtemény tolvaját kézrekerítse.

Még egy utóvi ajándék

Megalakult a Törlesztési Pénztár,

amely pénzzel, vagy értékpapirokkal fogja kiegyenlíteni a nyugdíj-hátralékokat és az állam más magántartozásait

Bukarest, december 30.

A Monitorul Oficial december 28-iki számában megjelent és ezzel életbelépett az ugynevezett Törlesztési Pénztár (Casa de Amortizare) létesítéséről szóló törvény, amelyet a jövőévi állami költségvetéssel szoros összefüggésben szavazott ki meg a kormány a parlamenttel. Ennek az új pénztárnak ugyanis - amint erre a javaslatot betervezésre kapcsán részletesen rámutattunk - elsősorban az a hivatása, hogy rendezze az állami büdzsé 11 milliárd lejre rugó rendkívüli részét.

A törvény közzététele folytán a Törlesztési Pénztár január 2-án meg is kezd működését Bukarestben.

Evégből törvényadta jogánál fogva a pénzügyminisztérium királyi dekrétummal kinevezte a nagyfentosságu intézet fővezetőit. A Casa de Amortizare igazgató-tanácsának az elnöke Andrei Corleanu képviselő, közgazdasági publicista és a költségvetés volt előadója, ügyvezető elnöke (administrator permanent) I. Tutuc professzor,

vezérigazgatója pedig D. S. Ionescu, a központi nyugdíjpénztár volt vezérigazgatója lett.

Az intézet igazgató-tanácsa egyébként összesen 12 tagból fog állni, akik közül hatot 5 évre a pénzügyminisztérium, illetőleg a földművelésügyi és kereskedelmiügyi minisztérium, valamint a Nemzeti Bank nevez ki, míg a másik hatot jogszabály delegálja a különböző intézmények. Ezekon kívül még egy aligazgatót is kinevez a pénzügyminisztérium.

segeit, tartozásait és egyben követeléseit, amelyek 1931 december 31-ikéig kiegyenlítettlenül maradtak.

Amint tehát az idei költségvetési év lezárul, szóval december 31-ikétől kezdve, a tisztviselőknak és nyugdíjasoknak, a kiknek hátralékban maradt illetménye-

olyképpen rendezték, hogy azokból Romániának csak bizonyos feltételekkel kell törleszteni.

Van azonban az ugynevezett „cupon”, amelynek törlesztése az állami költségvetésben évente 7 milliárdot tüntetnek fel. Ez a „cupon” az állami stabilizációs és investíciós kötvények törlesztési részleteit jelenti. Ezeket a kötvényeket a román állam 1929-ben a lej stabilizálásának céljával bocsátotta ki, a másik részét pedig 1930-ban, amikor a stabilizációs kölcsön második részletét folyósították az európai jegybankok. A kölcsönöket a román állam az autonóm pénztárakká átszervezett közintézményekkel: dohányjévedék, vasút, erdőpénztár stb.) garantálta. Ezek az intézmények

minden hónap elején és tizenötödiken kötelesek a francia jegybank ellenőrzése alatt álló román Nemzeti Bank pénztárában a „cupon” törlesztéséhez szükséges összegeket befizetni.

Ennek a szigorú eljárásnak tulajdonítható, hogy jelenleg már az 1932 március elejéig csődösségek is le vannak kötölve fedezve a Nemzeti Banknál azzal az alappal, amelyhez semmilyen körülmények között sem szabad nyulni.

A lej stabilizását biztosító kölcsönök után tehát Románia semmilyen körülmények között sem kap moratóriumot. Így tehát nem kerülhet egyébről szó, mint a régebbi adósságok konverziójáról, vagy a kamatok leszállításáról, amely jelenleg sem megkönnyítene Románia gazdasági helyzetét a nemzetközi szempontból.

Seres Miklós

ők vannak, már nem az államkincstár, hanem ezzel a félig kereskedelmi jellegű törlesztési pénztárral lesz dolguk

s ezzel kell megfizetniük járandóságaik kifizetésére nézve, ugyanígy mindazoknak is, akiknek valamilyen közszolgáltatásból kifolyólag van követelésük az államtól, ugyancsak a hadikárosltaknak.

A Törlesztési Pénztár csak anyagi lehetőségeihez képest fogja rendezni ezeket az állami restanciákat. A törvény 11. cikkelye szerint jog van folvasárolni ezeket az állammal szemben fennálló követeléseket, amennyiben kétségtelenek és csődösségek, de

eggyaránt fizethető azokat készpénzzel.

állami járadékkötvényekkel, vagy a járt, államilag garantált kötvényekkel.

Megeshetik ennél fogva, hogy az állami tisztviselőknek és nyugdíjasoknak, akiknek még többhavi illetményük jár visszamenőleg, a pénztár egy elégíti ki majd, hogy

a szobanforgó összegnek megfelelő értékű kötvényeket nekik, amelyeknek azonban az úrfelvétele csak a feljebb írt névértéknek.

Ami a hadikárosltakat illeti, ezeknek nincs joguk a bírósággal megítélt összegeket sem követelniük a Törlesztési Pénztáron.

Mindenestre azok, akiket a törvény szerint ez a pénztár kell kielégítsen, egyelőre nem párháztak azt, hogy hozzájáruljanak pénzükhöz. A Törlesztési Pénztár anyagi alapjai ugyanis csak fokozatosan alakulhatnak ki, miután bevételei a kezdetben meglehetősen szűkösek lesznek. A következő bevételekből tevődnek össze a pénztár alapjai.

500 milliónyi állami szubvenció, az adó- és vámbüntetések befolyó összegei, az 1932 előtti költségvetések jövőbeli csatlósításai, 5 százalékos részesedések az állami javak konverziójának és eladásainak az árakból saját kötvények kibocsátásával eszaki kölcsönök és általában azok a nyereségek, amelyeket különböző kötvény-értékpapírokkal és eladásokkal élér.

Emellett a Törlesztési Pénztár közelébe megy át az állam minden ingó értéke, vagyona és a magánvállalatokban való részesedése. Végül pedig a pénztár megfelelő egyezményben jutalek ellenében felezárolhatja, vagy érvényesítheti az állam, megyék, községek, valamint az autonóm pénztárak különböző követeléseit, ha ezzel speciálisan megbízzák.

Összefoglalva a körteblikben áll a Törlesztési Pénztár hatásköre.

A párisi és nem mezőgazdasági adósságok egyeztetése, vagy felezárolás útján való rendezése, a feladatát, mint már ismeretes, illetik egyelőre több a törvényből, minthogy ezt a feladatot a mezőgazdasági adósságok konverziójával együttesen szándékoznak tisztázni.

Végeredményben tehát újított egy pénztárral többet működni, beállamat nyújtva a kormány kegyeltjének az elhelyezésére. És szerencsétlen nyugdíjasok a jövőben már nem cupon, a nyugdíj-pénztárnál fogják járni a kifizetést, hanem a Törlesztési Pénztárnál is, amelyről még igazán nem tudni, mikor kezd meg a törlesztést. A neve és főleg a igazgatósága mindezenre már megvan.

NEMHULLK

a haja, ha a

PETROCE BARN

hygienikus lohasználja, mely biztos hatású hajhullás korpa és a fejbőr viszketése ellen

A PETROCE BARN

megtisztítja és frissessé teszi a haját anélkül, hogy zsírosná megroggyt a frizurát és megőrizze annak természetes báját.

Használható:

Gyógyszertár, drogeria, illatszertár ártétekben, fodrászatokban stb.

Képviselet Romániában:

Agence Générale Française en Roumanie (Erdélyi Törvény)

Strada N. Filipescu No. 12. - Bucarest

Ne borotvapengét

kérjen hanem

követelje a

ezérképviselő: C. Duisberg

București I. Str. Carol Nr. 3

Prima Fabrică Bănăţeană de Obiecte de argint veri abil S. A.

IMISOARA

Első bányai valódi ezüsttárgy-gyár R. I. - Erste Banater Silberwaren Fabrik A. G.

Raktár BUKAREST I., Pas. Imobiliár 6.

Nagy választék valódi ezüst tárgyakban, hivatalosan lemezelve.

Évösztékzűk, le-virintben, művésziesen kidolgozva Tea, kávé, mocca kész etek, dohányzó garnitúrák, gyümölcsös-tálak, gyermekjátékok, kandelaberek, cigarettatartók, ékgyártó tárgyak sport-serlegek stb.

Különléle készletek dobozokban ajándéknak Lei 400-tól.

Minták utáni megrendelések ellogadtának. - A veszték tárgyakat aranyozás, ezüstözés és javítás céljából.

GYÁRI ÁRAK!

A Cseh Nemzeti Bank leszállította a kamatot

Prága, december 30.

A csehszlovák Nemzeti Bank a visszleszállítási kamatot hat és fél százalékról hat százalékra szállította le.

120 milliós bírság feketeszesz gyártása miatt

Arad, december hó 30

A pénzügyminisztériumtól ma rendelet érkezett az aradi pénzügyigazgatóságához, amelyben közli, hogy a gurahonci Polacsek szeszgyárost feketeszesz üzemek miatt százhusz millió lejre büntették.

A vizsgálat megállapította, hogy Polacsekék ugyiszólván csak feketeszest hoztak forgalomba.

Uri csalóbandát leplezték le Bukares'tben

Bukarest, december 30

Kedden a bukaresti rendőrség detektívei hosszas nyomozás után ismét veszedelmes uri bűnszövetkezet tagjainak tüzelmeiről rántotta le a leplet. A banda tagjai: Dumitrescu Miklós volt jegyző, Dobrescu Gheorghe joghallgató, Anghel Mihály törvényszék tisztviselő és Popescu Dumitru börtönőr a Tanítók Házának bevásárló utalványainak meghamisításával nagy bevásárlásokat eszközöltek a bukaresti áruházakban. Letartóztatásuk után kiderült, hogy közel 300.000 lei kárt okoztak a hamis bonok jogtalan felhasználásával.

Arz kell hozzá!

Budapest, december 30.

Bárd Arz Artur, a monarchia utolsó vezértársa, aki eddig Bécsben élt, most, nyugdíjrendelet intézkedései következtében Budapestre költözött. Arz egyébként arról beszélt, hogy ő agított legjobban amellett, hogy a katonaságnál a német nyelv legyen a beszélő. A magyar nyugdíj azonban jó neki. Arz egyébként erdélyi származású és román állampolgár.

A madár

Irtó: Zágón István

Az soha nem tisztázódott egész határozottsággal, hogy mitajta madár is volt tulajdonképpen?

Nagyobbik fiam, a csirkefogó arcu, de anyagi lelkületű úgy sejtette, hogy lehet, hogy kanári, csak még nem elég öreg ahhoz, hogy sárga legyen, míg kisebbik gyermekeim, az anyalárcu, de csirkefogó lelkületű azt mondta, hogy:

— Se nem veréb, se nem kanári, hanem madár.

Aztán ebben maradtunk.

Élég az hozzá, hogy madár volt és gyermekeim tulajdonát képezte, mert ők találták egy nagyobbfiata vihar után, a fa alatt. Apróka, kicsit még csupasz, sárga-áru fióka volt szegény feje és riadtan nézte azt a nagyobb tömeg gyereket, akik jöhetetlen testét körülállták, de szerencséje volt, mert a gyerekek között ott volt nagyobbik fiam is, a csirkefogóarcu, de anyagi lelkületű, akinek meglátni a madarat és megszeretni őt egy pillanat műve volt és így fedtte meg a többi gyereket, akik meg akarták kaparintani.

— Ne bántások szegényt, majd én!

Ez el villámgyorsan szétverte a gyerekeket, nyakoncsipte a madarat és már hozta is haza. Haza, a hotelezobába, ahol a madár — enyhén szólva — nem látszott elkerülhetetlenül szükséges kelleknek, annál fogva óvatossá indítványoztam:

— Ne most szépen el kellene eresztetni szegényt valami olyan helyen, ahol a rossz gyerekek nem bántják.

— Mindenütt bántják — mondta nagyobbik fiam bizonyos emberism:rettel. — Hát akkor talán vissza kellene tenni a fészekbe — próbálkozott Házam Urnője, de váratlan ellenállásra talált Házam Alkalmazottjában, aki nem késett elmondani, hogy azt nem lehet, mert az anyja nem veszi vissza, ha egyszer kicsit a fészekből, ő látott egyszer egy kis gólyát, amit így viszatettek és az anyja megérezte rajta az embertárgyat és megint kidobta. Amely elméletéhez kisebbik fiam, az anyalárcu, de csirkefogó lelkületű alkalmazva tette hozzá:

— Ez egy kis gólya.

Vakmerő üzletrablás Bukares'tben

600 ezer lej értékű árut vittek el a modern eszközökkel dolgozó betörők

Bukarest, december 30.

Kedden este, a legforgalmasabb órákban amerikai tempóban végrehajtott üzletrablás játszódott le a főváros szívében fekvő Bulevardul Elisabetán. A körút 55-ik számú házában van a Velpinianu-féle fegyver és hangszerkereskedés, amelynek tulajdonosa éjjeli elölts rendszerint szemlét szokott tartani a kirakatokon keresztül. Velpinianu kedden este 11 órakor is elment üzlethelyiségéhez és nagy meglepetéssel vette észre, hogy a redőnyöket lezáró lakatokat a „farkasszáj” néven is-

mert betörőszerszámmal lefesztegették. — Gyorsan behatolt az üzletbe és megállapította, hogy az ismeretlen betörők gyors, de annál alaposabb munkát végeztek a drága fegyverek és rádiókészülékek között.

Összesen 600.000 lej értékű árut vittek magukkal.

Feljelentésre a rendőrség azonnal helyszíni szemlét tartott a kifosztott üzletben és megállapította, hogy a vakmerő betörők modern eszközökkel dolgoztak és az elrablott holmikat autón szállították el.

A Szovjet Moszkvában szerefné letárgyalni

az orosz-román megnemlémadási szerződés

Moszkva, december 30.

Ghica román külügyminiszter párisi útja és tervbe vett varsói látogatása ismét felvetette az orosz-román megnemlémadási szerződés tervét, amely Pilsudszky marsall bukaresti látogatása óta állandó problémája maradt a Románia, Franciaország és Lengyelország diplomáciájának.

Bár a Párisból néhány nappal ezelőtt érkezett jelentésekből arra lehetett következtetni, hogy Ghica külügyminiszter varsói útja már teljesen elő van készítve és különösebb akadályai nincsen is annak, hogy Románia és a szovjet megbízottai semleges helyen leüljenek a zöld asztal mellé, most a moszkvai jelentések arra engednek következtetni, hogy az orosz-román egyezmény tárgyalásainak kérdése még nem dönt el teljes bizonyossággal. A szovjetkormányunk tudniillik az az álláspontja, hogy

a megnemlémadási szerződésre irányuló tárgyalásokat Moszkvában folytatásuk le és erre vonatkozólag ajánlatot is fog tenni Romániának.

Nem valószínű azonban, hogy ez az

ajánlat — ha ugyan elhangzik —, tulajdonképpen nagy lelkesedést váltson ki a román kormány körében és nem lehetetlen, hogy amennyiben Moszkva ragaszkodik elgondolásához, akkor a tárgyalások egyelőre nem indulnak meg. E tárgyalásokra azonban Oroszországnak föltétlenül szüksége van, mert

a már megkötött francia-orosz megnemlémadási szerződés ratifikálását a francia kormány attól tette függővé, hogy a szovjet Lengyelországgal és Romániával is kösse meg a hasonló értelmű megállapodást.

AZ OROSZ KÖLTSÉGVETÉS

Itt említjük meg, hogy a szovjetunió végrehajtó bizottsága letárgyalta és elfogadta az 1932 évi állami költségvetést. A távirati jelentések szerint a szovjet költségvetés jövő esztendői költségvetésének végösszege 27 milliárd aranyrubel. Érdekes, hogy a vörös hadsereg fenntartására és a fegyverkezésre szánt kiadások, továbbá a GPU-nak, az orosz titkos rendőrségnek költségei változatlanul megmaradtak.

Oriai tűz pusztított a romániai városban

Bukarest, december 30.

Ma, szerdán reggel a Bukovinában levő és a román-lengyel határhoz közel fekvő Grigore-Ghica-Vodában kigyulladt az Adelsberg-féle hatalmas fűrészgár. A fűrésztelep összes épületei pillanatok alatt borultak lángba. A tűzoltóság minden intézkedést megtett, hogy a gyártelep épületeit és az ott felhalmozott 500 vagon kivitelt szánt fát megmentsék a teljes elhamvadástól. Lapzártakor azonban a tűz még egyre tart s minden jel arra mutat, hogy

a fűrésztelep teljesen az elemek martalékául esik.

Ugyancsak nagy tűzvész pusztított Bacauban is, ahol a Lecca-utca 82. sz. ház tetőtűze áttért a szomszédos épületekre is és

10 házat elhamvasztott.

A tűzkatasztrófa miatt 10 család hajléktalanná vált.

Bocu Sever senátorjelölt

Temesvár, december 30.

A nemzeti parasztpárt bányászati tagozata ma, szerdán délelőtt ülést tartott, amelyet Stan Vidrighin alelnök nyitott meg. Stan Vidrighin meleg szavakkal üdvözölte Bocu Szevér dr. volt tartományi igazgatót, akit a temesvári tábla ítélete teljesen rehabilitált az ellene emelt vádak alól. — Biztosította a tagozat változatlan ragaszkodását a bizalmáról s felkérte, hogy továbbra is vállalja a tagozat elnöki tisztjét.

Bocu dr. meghatva mondott köszönetet pártíveire ragaszkodásáért s megemlékezett az ellene indított bűnvádi eljárásról, amelyben a bíróság teljesen tisztázta.

Az ülés résztvevői ezután azt a határozatot hozták, hogy a január 17-én esedékes temesvári szenátorválasztásra Bocu fogják jelölni. Bocu dr. két napi megrendelési időt kért, hogy a szenátorjelöltség elfogadásáról döntsön. Amennyiben nem vállalná a jelölést, legnagyobb valószínűség szerint Vasilescu Misu volt képviselő lesz a párt szenátorjelöltje.

— Nem gólya — mondta a nagyobbik — De, ha nagy lesz, akkor gólya lesz — mondta a kisebbik — és sok babukát fog nekünk hozni, bizony.

Ehhez képest azonnal fészket is rakott neki diványpárnából, puha celyempapírból, sőt egy óvatlan pillanatban némi cigarettahamut is belecszószt a fészekbe, mert hátha tényleg füstöt fecsk és akkor biztosan szereti a hamut.

— Magasabb fal kell szegénykének — állapította meg végül is és gondos körültekintéssel hozott fel e célra a szálloda irodájából egy papirkosarat, amelyet azután az iroda alkalmazottai napokig keverték.

Ellenben a fészek mélyén rendkívül fájdalmasan csipogott.

És makacsul kitartottam abbéli nézetem mellett, hogy a szabadsága élvezését fájlatja, de Házam Urnője azt mondta, hogy biztosan ehés.

Ez a gondolat leírhatatlanul felvillanyozta gyermekeimet, akik habozás nélkül etetni kezdték a madarat. Ectük pedig tanácsomra kenyérbéllel, amit a madár eleinte nemigen akart elfogadni, elannyira, hogy nagyobbik fiam, kinek titokban bizonyos feltaláló-hajlama is van, töprengve szólt:

— Mit gondolsz, nem azért nem akar ez enni, mert nem tud?

— Hát hogyne tudna? — mondott én.

— De talán éntőlem nem tud, mert nem tudja elég jól kitátani a csőrét.

— Az lehet.

— Hát akkor ki kellene goadolni neki valami műcsor, amivel az ő saját csőrét meg lehetne hosszabbítani.

— Meghosszabbítani, — ismételte kisebbik fiam is, álmodozva.

— Vagy talán úgy volna jó, hogy úgy kellene csinálni, mint a nagy madár, aki a szájában viszi az ételt a kismadárnak — mondta idősebbik fiam és már vitte is. Vitte a kenyérgalacsint a szájában, a mely eljárás nem nyerte meg tulajdonképpen Házam Urnőjének tetszést, ő ugyanis nem nagyon szereti a szájában az olyan dolgokat, amelyek előzőleg hosszabb időt töltöttek a papirkosár mellett, a földön.

Azonban a madárnak, úgy látszik, nem volt ez ellen az eljárás ellen kifogása, mert minden álmélet nélkül enni kez-

dett. Nem ugyan a szájából, hanem onnan ismét kivett állapotban, a kézbe. Kitátotta a kis csőrét, elkapta a kenyeret, lenyelte és újra csipogott. Aztán újra tatott, nyelt és csipogott. Azután mintegy tizenöt darab árogás és nyelés után nem csipogott. Jólakott, fáradtan csettintette le a szemhéját, kicsit félrehajította a fejét és elaludt.

Csirkefogó arcu, de anyagi lelkületű nagyobbik fiam ezen hallatlanul elérékenyedett.

— Pszt, alszik — mondta halkán és lábujjhegyen indult ki a szobából.

— Alszik — mondta a kisebbik is és ő is lábujjhegyen akart kimenni, de ebben nem lévén nagy gyakorlata, kis idő múlva abbahagyta és megvetőleg szólt:

— És én nem megyek így, mert a madár ugye ember, annak nem kell olyan sokat aludni.

Ezen a témán kissé összekaptak, verekedni kezdtek, mire a madár felébredt és újra csipogott. Újra megettették, újra elaludt. És ez így ment egész nap. A madár vagy evett, vagy aludt, vagy csipogott. És rendszerint a legváratlanabb időben csipogott.

Például másnap hajnalban négy óra husz perckor, amikor arra ébredtem, hogy Házam Urnője gyengéden megérinti a karomat, és így szólt:

— Fiaskám, csipog.

— Mi? — mondom révedezve.

— Csipog, — ismételte ő, majd irgalmas szívvvel tette hozzá: — Talán meg kellene etetni.

— Meg, meg — mondtam szégyenkezve, mert megvalloim, pillanatnyilag az a megoldás is felvillant az elmémbe, hogy hátha most, amikor a gyerekek nem veszik észre, vissza lehetne őt csempészni a Természet Ölébe.

De aztán alvó gyermekeim ártatlan arcára esett tekintetem, elrestelltem magam és mege ettem őt. Hajnali négy óra huszkar, pizsumában guggoltam a papirkosár előtt és tápláltam: a nadarat.

És ki tudja, hogy meddig elt volna még a madár családunk körében ilyen ragyuri életet, ki tudja, hogy nem mentek volna-e teljesülésbe gyermekeim hozzáfűzött várakozásai, ámbár azok meglehetősen tulzatosak voltak, amennyiben a nagyobbik kötélen való ugrásra és egyéb cirkuszi mutatványokra igyekezett volna nevelni őt, míg a kisebbik azt várta tőle, hogy ha már gólya nem lesz, ha nagy lesz, akkor legalább sas legyen.

Mondom, csak a jó Ég a megmátója: milyen széleskörű pers nyílt volna a madár fejlődése előtt, ha nagyobbik fiamnak eszébe nem villan az a gondolat, hogy a kenyérkoszt nem elég jó a madárnak, mert azt az anyukája hernyóval és mindenféle más lérezzel eteti és ehhez képest nem dugott, volna a madár torkába néhány darab sajátközüleg fogott szöcskét.

Sőt fiam azt állítja, hogy tulajdonképpen nem is a szöcske ártott meg neki, csak az volt a baj, hogy előbb le kellett volna szakítani a szöcskének azt a szúrós lábait, mert biztosan az furta ki szegénynek a kis gyomrát...

En mindenesetre megpróbáltam csirkefogóarcu, de ideális lelkületű nagyobbik fiam lelkifurdalását azzal enyhíteni, hogy bizonyára a honvágy öle meg szegény kis madarat, de bennünket nem érhet semmiféle gáncs...

Azonban szó, ami szó, harmadnap reggel a kis madár tagadhatatlanul eltávozott az élők sorából. Ott feküdt a papirkosár alján, hidegen, borzas tollal, gémberedett pici lábai szemrehányólag meredtek az égre és egész kisdud családunk megilletődötten állt a papirkosár fölött.

El fogjuk temetni szegényt — mondta könnyes szemmel nagyobbik fiam, a csirkefogóarcu, de ideális lelkületű. — Csinálunk neki egy szép sirt és egy mindennap virágot fogok rá tenni és egy könnyet fogok hullatni a sirján — tette hozzá harmadosztályu elemi olvasókönyvéből idézve.

Mire kisebbik fiam, az anyalárcu, de csirkefogó lelkületű egy nádszálat vett a kezébe, szöcskén és kékszemű-rózsásan körbe kezdett járni a szobában, ütemes és vidám monológgal finom metszésű ajkain. E monológ így szólt:

— Megdöglött a maa-dár, megdöglött a maa-dár.

.....

Margit-Penzio Bucurestben

Strada Brezorianu No 8 (Bul Elisabetaröl) — Erdélyiek találkozó helye Hivatalos Esperanto Otthon 30 és 25 leles ebéd és vacsora mentük. Minden szombat este disznótor Kirtinó konyha. Szilveszter este asztal rendelések már most. Tulajdonos PERNUSI PERSA MARGIT.

JANUÁR 1

2.000.000 borotvapenge

kerdi naponta aadásra,
az egész világon.

**Vakember!
Lábatlan!
Tuberkulotikus!
Munkanélküli!**

ELLENNYILATKOZAT

a vezető politikusok karácsonyi nyilatkozataira

félsejben huzta meg beteg testét. Napok óta itt fekszik, embertől elhagyottan. Alamizsnát és egy meleg odút kér az emberbarátoztól...

Es így sorban tovább... nevek... utcaszámok és adatok. Tragédiák... Három gyermekem éhen pusztult és most másik kettő várja a halált... aztán a tuberkulózis, paralizis és az utcán véresre dagadó lábak... És ez a borzalmas regény folyik, hőmpölyög, kiárad az apró betűs ujság oldalról ellepi az utcákat és ha százszor is befogod a füled; a sikoltása az agyadat hasogatja...

Farkas Aladár

Bukarest, december 30.

A világsajtó karácsonyi számai, akárcsak a belföldi lapok mellékletei, hangzatos interjúkat közöltek különböző világhírekről arról, hogy miképpen lehetne a súlyos gazdasági válságot megoldani. Ezek a nyilatkozatok már évek óta puffognak az európai légkörben. És miközben mindenféle szásztyár tanakodásokkal próbálják a súlyos napi kérdéseket elodázni, addig a könnytenger egyre dagad... dagad és elöntései fenyegeti a társadalmat...

A válság karácsonyi szimbolizmusát nem az elméleti tudósok frázis-kitörései revelálták, hanem annak a száz meg száz szerencsétlen emberpárjának kiáltó segítségváltása, amely karácsonyfák nélkül, fűtetlen órákban, a tél- és demeszti hidegétől agyonfázottan gondoltak szűz napokra, amikor még karácsonyi kalácst is akadt...

Az egyik legnagyobb bukaresti lap külön oldalt szentelt a nyomor „nyíltteretelésére”. Ennek a lapoldatnak sem címe, sem bevezetése, sem pedig befejezése nincs. Csak egy rövidke felhívás: „könyöröltes szívekre...”

A cím nem új. Még békevilágban is előfordult, hogy a nyomorult és életben megrokkant emberek a lapokon keresztül fordultak a jóságos emberekhez. Hangsúlyozták: Volt békében is. De nem ennyi, mennyi ma. Mert a lap egyetlen számában több mint háromszáz felhívás sorakozik egymás után... háromszáz minden nap...

A háromszáz jankiáltásból nehezen lehet válogatni.

Özvegyek, akik gyermekeikkel napok óta éheznek, tuberkulotikus munkanélküliek, akik már csak néhány fűtő paló szalabocsától várják a karácsonyi menünyit, vagy a világháborúban szétlőtt ingatlanok, akiknek nyugdíjából csak az elutasítást kiképező aktaszám maradt meg karácsonyra...

De beszéljenek a felhívások, amelyeket az 1931. év utolsó történelmi dokumentumaiként a leghűségesebb fordításban közlünk...

A „könyöröltes szívek” rovatának egyik első híre egy szerencsétlen diák tragédiájáról szólja, könnyes melankóliával:

„A London-utca 35. bis. alatt, (Parcul Bonaparte) egy árva diák, akinek szülei évekként elhaltak, minden tímasz nélkül, betegesen színlődik. Hat napja betető falat nem volt a szájában. Sem rokonai, sem ismerősei nincsenek Bukarestben. Kéri embertársait, hogy segítsenek rajta...”

A következő:

„Xenia-né, a Popa Stefan-utca 18. alól, köztisztviselő özvegye, napok óta otthon fagyoskodik 8 éves kislányával, akinek sem cipője, sem pedig ruhája nincs. Az anyát az éhség annyira meggyötörte, hogy már koldulni sem tud...”

Vagy a másik:

„Fanny Schweizer, ötgyermekes családanya panaszkodik, hogy a legborzalmasabb nyomorba jutottak. Férje lábát he-tekkel ezelőtt levágták és nincs 1500 lejük, hogy műlátat begyengnek neki. Így tehát mindannyian éhhalálra vannak ítélve...”

Néhány „sablónosabb” felhívás következik ezután:

...Mita Radulescu asszony, aki lakik az Aleve Tie 16. számú városnegyedben, tuberkulózisban fekszik. Nincs mit egyen napok óta és fázik, mert még takarózni sem tud...

...G. Kulia, vakember, Popa Nan-utca 39. alatt, a legborzalmasabb nyomorban él családjával együtt...

...Zalman Goldstein, 64 éves öregember, Petru Rares-utca 6. szám alatt az éhhalállal küzd...

„Emilia Guttmann hadiözvegy, hat gyermekkel, Foisor-utca 15. szám alatt családjával együtt a legborzalmasabb nyomorban él...”

„Amalia Radulescu 62 éves öregasszony, súlyos mellhártya gyulladással Costache Marinescu-utca 4. szám alatt, sem orvosságra, sem ennyivalóra, sem pedig egy kis fára nincs pénze

„Rottmann Fani özvegyasszony, akinek egy 3, 6 és 9 éves gyermeke van, lakik Verdeti-utca 16. szám alatt. Két nagyobbik gyermeke skarlátban fekszik, míg a kisebbik, aki három éves, súlyos tüdőgyulladásban... A gyermekek és az anya éheznek, betegségük pedig halállal fenyeget...”

A „sablónosabb” felhívásoknak se szeri se száma. És mindegyik azzal fejeződik be, hogy: az éhhalál fenyegeti az özvegyet, kis-korú családjával együtt...

Az emberi jóság után sikoltó felhívások között azonban találunk néhányat, amelyek segély utáni könyörgésükben az embertársak mély igazságtalansága ellen tiltakoznak...

Az első:

„Niculescu Katalin özvegyasszony tragédiája velőbe hat. Férje, aki valamikor becsületes mesterember volt és jólmenő kalaposüzlettel rendelkezett, a borzalmas nyomor elől a halálba menekült. Öngyilkos lett. A végzetes tragédia után, az özvegy, gimnazista lánya, aki szorgalmával ösztöndíjat harcolt ki magának, buskomorságba esett, amit még fokozott a nyomor: két héttel ezelőtt meghalt. A kettős tragédiával sújtott szerencsétlen özvegyasszony négy gyermekkel maradt. Az egyik 11 éves kislány. Van két fia, 9 és 10 évesek. Mindketten tudóbajt kaptak az utóbbi hónapok nyomorral súlyosbított sorscsapásaitól... végül pedig egy 8 éves kislánya, akinek cipője sincs mibe járni, úgy, hogy a skarlátos megbetegedés tünetei mutatkoznak rajta. A szerencsétlen özvegyet házigazdája egy háromszáz lejes tartozás miatt, minden további nélkül, családjával együtt az utcára tette. Ot nappal ezelőtt történt. És azóta az özvegyasszony földönfutóvá lett családjával, beteg, agyonkínzott gyermekeivel reménytelenül röjja a főváros utcáit. Nappal élelmiszerhiányt szenved, halódó gyermekeinek, éjjel pedig kapualjakban és külvárosi félsejtekben igyekszik biztos menedéket szerezni a tragikus sorsu árvaaknak, a dermesztő hófúvás és a recsegő hideg ellen... Mert tél van és egy ilyen agyongyötört családnak nincs hová lehaftania a fejét...

Ennek a hírnak nincs folytatása. Még csak segélyt sem kér. Mert a tragédia, rövid idő-
hőjban elmesélve, minden magyarázatot fölöslegessé tesz...

A nyomor karácsonyának hősei sorában rengeteg erdélyi magyar is akad. Szerencsétlen földönfutók, akiket a gazdasági összeomlás hullámai kergettek új tájak, új remények felé, amelyek egy jobb jövőbe menthették volna őket. A főváros könnyektől agyonázott aszfaltja azonban ezeknek sem nyuj-

tott menedéket, hanem az éhhalált juttatta számukra osztályrészül...

„Kinsler Rudolf, brassói származású munkanélküli, tüdőgyulladásban fekszik. Jobbkarját elvitte a gép. A Sosea Giugului-on levő Vie templom mellett levő

Tisztviselők! nyugdíjasok! örüljétek!

Január elsejétől kezdve pontosan fog fizetni az állam

Egyelőre csak az új fizetések és járandóságok pontos folyósításáról van szó, az elmaradt követelésekre majd csak később kerül sor!

Bukarest, december 30.

Január elsejével nem csak a civil, hanem a költségvetési újév is kezdődik, vagyis életbelép az Argetoianu-féle állami budget is, amely a takarékoság, a realitás és a pontos fizetésteljesítés jegyében született meg.

A pénzügyminisztérium az új költségvetési évvel kapcsolatosan néhány soros kommunikét adott ki a sajtónak, melyben közli, hogy január 1-ével életbelép az 1932 évre szóló új állami költségvetés. Ezzel egyidejűleg bejelenti a pénzügyminisztérium, hogy az új költségvetésben

előirányzott bevételekből, valamint az 1931 évből visszamaradt állami követelésekből mindenkor elsősorban a tisztviselői fizetéseket és a nyugdíjakat fogják kiegyenlíteni.

Januárban minden igény jogosult megfogja kapni pontosan a január havára járó fizetést, illetőleg nyugdíjat, viszont az elmaradt ilyen természetű követeléseket az állam csak az év folyamán, a bevételek és lehetőségek szerint fogja kiegyenlíteni.

Oh, ha hinni lehetne ebben az ígértben!

Száz kilométert gyalogolt

egy szerencsétlen, négygyermekes családanya, hogy megkapja a nyugdíját és még a pénzügyigazgatóság épületébe se tudott bejutni

Csikszereda, december 30.

Nem kell görög szomorujátékokhoz folyamodnunk, hogy a sorsharaggal sújtott heroszok életének zordon tragikumát táruljon elénk. A hősök ma itt élnek körünkben és körülöttünk. Nyugdíjasoknak hívják őket.

Özvegy Boros Ferencné, egy gyergyószárhelyi utkaparó özvegye, négy gyermek anyja.

százkilométert gyalogolt a csatakos hó-
lében uszó országutakon, hogy a várt ki-
utalásból éhező gyermekeinek leg-
alább egy falat kenyert vásárolhasson. A csikszeredai pénzügyigazgatóság épü-
lete előtt posztoló őrség azonban még a
hivatalban ülő tisztviselő elé sem bocsá-
totta a szerencsétlen nyugdíjas asszonyt. Hiába vetette magát a körlelhetetlen ör-
bakancsai elé, hiába verdeste elerőtlen-
dett hangjával az eget, az „ígért” föld-

jének kapui nem nyitak meg előtte...

A kétségbeesett Borosné a Magyar Párt csikszeredai tagozatához rohant, ahol könnyek között panaszkolta el keserve csalódását.

Meg kell mérgezmem gyermekeimet —
zogotta — magamat pedig felakasztanom, mert nem tudunk így élni!

A Magyar Párt főtitkára utiköltséget adott az elkeseredett asszonynak, aki ismét üres kezekkel tért haza a hideg viskóban éhesen vergődő négy aprósághoz.

Egy szerencsétlen osztály sorsa sőt Borosné tragédiájában. Sötét színekben bővelkedő festmény!... A gyergyószárhelyi Niobe, aki megkövült fájdalommal botorkál a Styx vizénél is gyászosabban hõmpölgő országutakon. Száz ígért-
li-dérc csalogatja a száz családás ördöge ver-
ri vissza...

Nyugdíjasok!

Megjelent a magántisztviselők rend- kívüli adójáról szóló törvény

Mindent fizetésnek minősít a törvény

Bukarest, december 30.

Közzétették a Monitorul Oficial de em-
ber 28-iki számában a magántisztviselői fizetések és a tantiémek rendkívüli rieg-
adótazásáról szóló törvény, amelyet már megszavazása alkalmával részletesen is-
mertettünk.

Ezzel kapcsolatban most csak arra hív-
juk fel különösen a figyelmet, hogy

a törvény szerint a rendkívüli adó alá
esik a magántisztviselő egész bruttó-
keresete s fizetésnek számítanak a lak-
bér- és drágasági pótlékok, részesedé-
sek, jutalékok és a renumerációk is. Kivétel csupán a kiküldetések tényle-

ges költségei és a természetbeni lakás-
képeznek.

A törvény utolsó, 4-ik cikkelye kötele-
zi a magánvállalatokat, hogy a törvény
közvetítésétől számított 10 napon belül
nyújtsák be az illetékes adóhivatalhoz
mindazon tisztviselők kimutatását akik
folyó évi november 19-ikén náluk alkal-
mazásban voltak, fizetésiük és pótlékaik
feltüntetésével. Különben 5-től 100 ezer
lejig terjedhető büntetésnek teszi ki ma-
gukat. A fizetések és tantiémek hamis be-
vallása és csökkentése szintén pénzbü-
ntetést von maga után, amelynek mértéke
tízszere annak az adónak, amely alól
a vállalat magát kivonni akarta.

Szeretné, hogy jól kezdődjék az új esztendő?

Elérheti, ha

REFORMÁTUS KÓRHÁZ SORSJEGYET

vásárol.

Január 20-án sorsolják ki az egymillió főnyereményt! Ezenkívül ötvenezer, huszezer, tízezer, ötezer, háromezer stb. lej névértékű kisebb nyeremények

Összesen 630,000 lej értékben.

A nyereményeket a Református Egyházkerület pénztára készpénzben fi-
zeti ki. — Sorsjegyek kaphatók a megbízottaknál, postán megrendelhetők
a Református Kórház Sorsjáték központi irodájától.

CLUJ KOLOZSVAR, STRADA BRATIANU 51. SZ.

Egy sorsjegy ára 100 lej.

Egy sorsjegy ára 100 lej.

miért?
csak **13500 LEI**

CLARION

lip.45•RADIO
az első amerikai rádió
mely 2000m-ig fog

Mer? AZ ELSŐ
200 DB.
HOSSZU HULLAMU
KÉSZÜLKÉNY A KÖZTÉRKÉNY
KÉSZÜLKÉNY KÖRÉBEN HOZZA
RENDES ÁR: FORGALOMBA
TIP.45 (2000m) 15.500 LEI
TIP.40 (600m) 13.500

98%
pure
tone

RADIOGLOBUS-
BUKAREST

ENERGIA Bra 50.
Kapu-utca 6.

Népszinművek
Mükedvelői előadásokra

Abonyi: A betyár kendője
Géczi: Amit az erdő mesél
Géczi: Gyimesi vadvirág
Szigligeti: A cigány
Tóth: A falu rossza
Rátkay: Felhő Klári
Erdélyi: Leánykérők
Gyóry: Nótás Kata
Herczik: Parasztkisasszony
Tóth Ede: A tolongó
Almásy: A tót leány
Lukácsy: A vereshajú

A lektoroltakon kívül is igen nagy választék van.

Egy-egy kötet ára 54.— lej

Portó 10 lej — Az összeg előzetes beküldése ellenében szállítja a

Brassói Lapok Könyvosztálya

Részeg rendőrök revolveres utcai botránya Aradon

A járőkelők meg akarták lincselni a rend garázdálkodó őreit

Arad, december 30.

Izgalmas jelenetnek voltak szemtanúi ma délbén a Tököli-téri piac járőkelői.

Négy részeg rendőr lövöldözni kezdett és az egyik golyó majdnem eltalálta Preisz Gyuláné ismert aradi urasszonyt, aki a piacon bevásárlásait in-

lézte. Preiszné az ijedtségtől elájult.

A tömeg valósággal meg akarta lincselni a részeg rendőröket, akiket nagy nehezen sikerült ártalmatlanná tenni.

A rendőrkesztor azonnal elbocsátotta őket a rendőrség kötelekéből, ami ugyis esedékes lett volna.

Templomrablások a Bánságban

Kizdla községben a templomrablók valóságos sorüzet adtak egy lelkészre

Temesvár, december 30

A Bánság községeiben szinte mindennaposok kezdnek lenni a templomfosztások. Az elmúlt éjszaka például egy-zerre három templomrablás is történt. Máriaradnán a görög keleti templom felsőjébe hatoltak be ismeretlen tettesek és 18.000 lej értékű kegyeszeret vittek magukkal.

A temesmegyei Sistarovácon is a görög teleti templomot törték fel a betörők és 10.000 lej értékű zsákmányt ejtettek.

Ezeket a betöréseket csak reggel veték észre. Sokkal izgalmasabb és veszelmesebb volt az a kaland, amelyen a temesmegyei Kizdla község görög kato-

likus lelkésze ment keresztül az éjszaka folyamán. Almából gyanus motoszkálásra ébredt fel és rosszat sejtve felkelt, majd szemlét tartott a lakása közvetlen közelében levő templom körül. A templomból tolvajlámpa fényét látta fel-felcsillanni. Behatolt a templomba, ahol a templomrablók már javában garázdálkodtak.

A tetlenért banditák revolverből háromszor a lelkészre lőttek, aki azonban sértetlen maradt és segítségért kiáltozott.

A rablók végre is elmenekültek és csak jelentéktelen értékű holmit vihettek magukkal a templom kegyeszerai közül.

A szélhámosság magas isko'ája

Aki még a szigurancától is pénzt tudott kicsalni

avagy:

Hogyan szerzett költséget egy bukaresti fiatalember egy biarritzi üdüléshez

Bukarest, december 30.

Bohózatírók tollára méltó farsangi tréfa áldozata lett a karácsonyi ünnepek alatt a bukaresti szigurancá. Néhány nappal karácsony előtt a főszigurancán is jól ismert, előkelő bukaresti fiatalember jelentkezett és elmondotta, hogy a közeli napokban, előrehatolag éppen az ünnepek alatt, Bukarestbe érkezik a bécsi orosz kémiroda egyik vezetője, akit szívesen a hatóságok kezére jutvat.

A szigurancán természetesen óriási örömmel vették tudomásul a jó fogás hírért, mert a bécsi szovjetkémek vezérének elfogása igen nagy erkölcsi sikert biztosított volna a román főváros politikai rendőrsége számára.

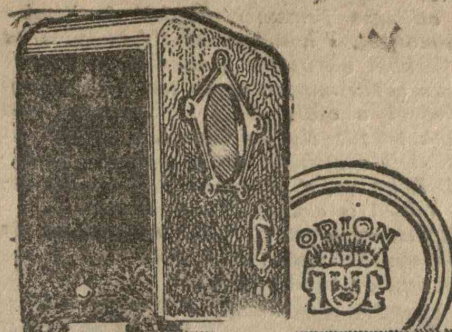
Az előkelő fiatalember, amikor látta, hogy bejelentésével a minden teremtetett előre gyanakvó szemmel néző szigurancá bizalmát teljesen megnyerte, azzal állott elő, hogy a szenzációs kémfogáshoz — pénz is szükséges. A

szigurancán, — erre lehet következtetni a ma megjelent bukaresti lapok közleményeiből, — súlyos összegeket adtak át a költségek előlegül. A jószímatu fiatalember boldogan távozott. És amint az előrelátható volt, többé nem is jelentkezett.

Ahelyett, hogy a külföldről érkező szorjétkémet figyelte volna, maga is átlépett a határon.

Nem ment messze, csak éppen Biarritzba, ahol ilyenkor még mindig gyönyörű verőfényes az ég és ahol nagyszerűen lehet a könnyen szerzett pénzt elkölteni.

A bukaresti lapok nagy felháborodással emlékeznek meg a szigurancá felsüléséről és a belügyminisztériumtól hivatalos nyilatkozatot követelnek a kémvadászat költségei címén elherdált summák nagyságára és az előkelő bukaresti fiatalember közelebbi adataira vonatkozólag.

ORION-7050

A csodával határos az a kolloszfűtő teljesítmény, amit az 5+1 csöves Orion 7050 sz. készülék nyújt.

Antenna és föld vezeték nélkül Európa. Az egytárcsás beállítás élvezetessé teszi az állomások keresését. Izléses formája beleilleszkedik minden szoba harmóniájába. A dinamikus hangszóró pedig garantálja azt, hogy élvezetes lesz a műsorunk.

Még ma kérje bemutatását bármely szaküzletben.

A kormány kategórikusan cáfolja a moratórium híreket

A hivatalos nyilatkozatot külföldre is eljuttatták

Bukarest, december 30.

A román állampapírok szelvényeinek beváltása — szögezi le a pénzügyminisztérium hivatalos kommunikéje — alapvető kötelesség az ország hitelének és pénzügyi egészségének szempontjából.

A pénzügyminisztérium már meg is tette az in'ezkedéseket arra vonatkozólag, hogy a szükséges kifizetéseket a Banca Nationala 1932 március 1-ig teljesítse.

Aggudalomra és idegességre tehát semmi

ok sincsen, mert az állampapírok szelvényeit a jövőben is pontosan fogják beváltani.

A kommuniké végül erőlyesen cáfolja azokat a tendenciózus híreket, amelyek a külföldi sajtó adott le Argentinában londoni, párisi és római utátlával kapcsolatban.

Teljesen hasonló szövegű kommuniké juttatott el a kormány megbízásából a francia főváros lapjaihoz Cesianu párisi követ is.

Napi 20 ezer lej kártérítést követel Manoilescu volt bankkormányzó

Ezenkívül erkölcsi kártérítés címén külön pert fog indítani

Bukarest, december 30.

Már tegnap jelentettük, hogy Manoilescu, a Banca Nationala királyi dekrétummal elmozdított kormányzója ügyvédje útján a ilfovi ítélőtábla mellett működő közigazgatási bíróságnál pert indított a pénzügyminisztérium ellen.

Manoilescu azért indította a pert a pénzügyminisztérium ellen, mert ennek jelentésére adták ki azt a királyi dekrétumot, amely őt állásától megfosztotta és Anghelescu Constantint helyezte vissza ismét a kormányzó székbe.

Beadványában Manoilescu arra kéri a közigazgatási bíróságot, hogy helyezze vissza hivatalába, amelyre 6 évi időtartamra nevezték ki 1931 július 14-én a 2601 számú királyi dekrétummal. Kéri továbbá azt is, hogy visszahelyezeségéig fizessen neki a pénzügyminisztérium napi

20.000 lej kárpótlást 1931 november 28-tól kezdődőleg egészen addig, amíg visszahelyezése megtörténik.

Bejeleni azt is, hogy az elmozdítását kimondó királyi dekrétum miatt erkölcsi kártérítés címén is pert fog indítani és erre vonatkozó jogát kéri elismerni. Végül azt követeli, hogy a felmerülő per-költségekben a pénzügyminisztériumot marasztalják el.

Beadványa indokolásában Manoilescu részletesen kifejti, hogy hirtelen elmozdítása törvénytelen volt.

Jorga keresi az Ismeretlen Tettest

Ki kért baksist? Ki kapott baks't? Ki adott baksist?

Szatmár, december 30.

A szatmármegyei tanítók hét millió lejről részletesen beszámolt a B. L. Beszámoltunk arról, hogy a tanítók háromszáz főre becsülhető tömege elcsepett a szatmári pénzügyigazgatóságot és amikor megtudta, hogy az utolsó pillanatban a pénzügyminiszter a Banca Nationalához dirigálta át pénzeiket, a prefektushoz fordultak, ahonnan nagy tüntetés és lázongás után kiverekedtek egy millió lejt.

Ebben az ügyben most szenzációs fordulat történt. Jorga miniszterelnök, mint közoktatásügyi miniszter ma megkereste a szatmári ügyészséget.

Felhívta az ügyészséget arra, kezdjen azonnal nyomozni abban az irányban, hogy ki kért, ki kapott és ki adott baksist azért, hogy a tanítók hét millió lejt a minisztérium kiutalja.

Jorgának, mint közoktatásügyi miniszternek ugyanis biztos tudomása van arról, hogy a tanítók között kijárók jártak, akik a kiutalandó fizetésnek háromtől öt-percentjét kérték arra az esetre,

ha ügyüket karácsonyig kisüregetik.

A közoktatásügyi miniszter tudomást szerzett erről a dologról és már csak azért is késeltette a kiutalást, hogy a kijárók karácsonyig eredményt el ne érjenek és így a tanítók ne fizessenek baksist.

Az ügyészség keresi most az Ismeretlen Tettest, azt a lelkellen vámszedőt, aki kötelezvényeket íratott a tanítóknak alá, amelyben ezek a szerencsétlenek vállalták, hogy percenteket adnak le fizetéseikből, ha a pénzüket a kijáró útján mihamarabb megkapják.

A nyomozásnak eddig nincs eredménye. Ma hallgatta ki a vizsgálóbíró Medán tanítót, a Szatmármegyei Tanítók Egyesületének elnökét.

De lesz eredménye: Jorga miniszterelnök, mint közoktatásügyi miniszter, végére rá fog jönni arra, hogy melyik az az egyetlen mód, amellyel ebben az országban még pénz is lehet keríteni.

Kijárni kell! Így még talán csurran-cseppen egy néhány bani, ha — rá nem jönnek.

Irredenta, akiről kiderül, hogy regáti román

Temesvár, december 30.

Nagyszerűnek látszó fogást csinált a temesvári rendőrség, ismét hurokra került egy veszedelmes irredentát.

Ez a veszedelmes irredenta virágokat árult. Piros rózsákat, fehér rózsákat. Csokorba kötve. Zöld levelekkel.

A rendőrség buzgó közegei héjjaként csaptak le a virágáros fiatalemberre: — Piros rózsá, fehér rózsá, zöld levél.

Előre a törvény nevében a rendőrségre. Majd adunk mi nektek magyar irredentát csinálni!

A fiatalembert a fontos bűnjelekkel együtt bekísérték a rendőrségre. Megmozdították, kivallatták, keresztkérdések alá fogták. A rendőrség megtette kötelességét. És kiderült az alábbiak:

A veszedelmes magyar irredenta neve: Maghetiu Petre Ott született a Regában valahol. Magyarul nem beszél. Az irredentáról, arról a bizonyos magyarról azt sem tudja, hogy eszik-e vagy isszák? A piros és fehér rózsákat s a hozzájuk illő zöld leveleket maga készítette. Művirágokat árult.

Erre való tekintettel — szabadon engedték. Ez azonban nem elvi jelentőségű szabadlábazás. Mert ami nem irredenta Maghetiu Petrenél, az könnyen igen súlyos beszámítás alá eshető bűncselekménnyé változik, ha véletlenül magyar csinálja.

Mit hoz 1932...?

Brassó, december 30.

Vakmerő feladat a pezsgőpalackok durro-
gása közt bevonulással tartó Miss Jövőndő
fátylát fellebbenteni. Ude bakfisarcot szerel-
ménk alatta megpillantani s kísérteties fin-
toru boszorkapofa röhög csufondárosan ze-
münkbe.

Egyébként sem tanácsos jóslásokba bocsát
közünk, mert előzzük a külteki Pythiák
klienturáját, akik a tenyerek kacskaringós
vonalaiból igyekeznek a homályban uszó jö-
vőt kiokumálni. „Add meg a mi mindennapi
tenyerünket!”, ... száll ajkairól a fohász s
mi nem akarjuk, hogy tisztességünk személy-
sémén eljárást indítsanak ellen!

Amugy sem hisszük, hogy a tenyere-
nyalodva, sikerekre tehetnek. Kinek a
tenyeréből jósoljon manapság az ember? Ár-
geloianu pénzügyminiszteréből talán? Aki-
ről nemcsak a nyugdíjasok, hanem az ar-
sok is megállapították, hogy abnormisan zük-
markul Nem, az ő tenyeréből nem lehet jö-
vőnölni Jót semmiesetrel.

Jorga kegyelmes ur sem alkalmas a fent-
említett célra. A tenyerein leő két „M” be-
tűből, a „Mindörökké maradjatok!” szavakat ol-
vassa ki a jós s ezzel el is megy kedve a
további jövőndőléstől...

A vidéki csendőrőrmester pracliját, aki a
„Mégis a tenyereim, a tenyereim!” című nő-
tát huzatja a fülebe, csupa óvatosságból nem
találjuk megfelelőnek a művelet végrehajtá-
sára...

A csillagos firmamentum felé fordítuk-e
tekintetünket, s horoszkópokat fabrikáló az
égi jelekből merítünk utmutatást a jövőre?
Sorsára nézve minden egyén tart fenn valami
sógorságot a csillagokkal... „Vénusz” aki
nekünk tetszik Nyájas Olvasó, a „Mars” az
Őn tisztelt vögrehajtó ur, a „bolygó” az ke-
gyed Kohn ur, a „Fiastyuk”? ... na, ne sir-
jon, mással is előfordult már ilyesmi!

Ezt viszont mindenki tudja magától is! Az
égből sem üzlet már, mert, mint neve is mu-
tatja, úgy ég, mint egy bolt!

Vagy százesztendő jövőndőmondó nódja-
ra, álmoskönyveket üssünk fel? Ez sem vezet
célra! Végigolvastuk néhány ismert író leg-
utóbb kiadott „álmos”-könyvét, de az elal-
vásban kívül semmit sem köszönhetünk ne-
kik!

Kemény dő a jóslás!
Van azonban egy és más, ami 1932. folya-
mán véleményünk szerint egész biztos, valóra
fog válni!!!

Az 1931-ben megpendített egészségügyi adót
1932. elején dőlőre viszik az illetékes egyedek.
Az erre vonatkozó rendelet egészségügyi pa-
piron lát napvilágot. Az új rendszer a gyógy-
szerekre is rányomja bélyegét. A szépségia-
paszokat egyébként teljesen kivonják a for-
galomból s helyette bélyegelt árusítanak. Az
új dinat következtében a lírai költők is új
típusokat pengetnek, pld.:
Mint bocsornyom szűz haván a télnek,
Ugy sötétlik habzállán a bélyeg!
Szívemben csókos págyak zenélnék

S elöntenek sző szővedélyek!

Jorga szerint, hogy a tanulók minél na-
gyobb számban épülhessenek, új iskolákat
kell építeni! Iskolaépítési-adót vet ki, amely-
ből minden járókelőre fejekenként egy le gla-
esik...

Hamangiu igazságügyminiszter 1932-ben az
illetékes hatóságoknak intim körrendeletet
bocsát ki, hogy az újságírókkal a jövőben
még lebilincselőbben bánjanak, sőt szűrés-
esetén le is kötelezzék őket. A humánus ren-
delet a legjobb időben lép életbe, mert a pub-
licistáknak 1931-ben o'van kutyául ment,
hogy már-már „pudlicistáknak” lehetett vol-
na őket nevezni!

Az új év első hónapjaiban a pénzügyigaz-
gatóságok alkalmazottaiként új arcok tűnnek
fel. Minthogy a vögrehajtók száma kevésnek
bizonyul, szusztereket szerződtenek, akik
szakmájuknál fogva kitűnően értik az ár ve-
rést. A kínos feladattól, - értesülésünk sze-
rint, - a szuszterek már előre szurkolnak a
felső részükben kétségbeesett gondolatok la-
nyáznak!!

A jövő év tudományos szenzációját egy
mozüigazgató szolgáltatja, aki meghívott kö-
zönség előtt egy hangos filmet mutat be, a
mely nála heteken keresztül csendesen ment
Ha már a filmeknél tartunk, megjósolhat-
juk, hogy Dolores del Río harmadszor is
férjhez megy s ez alkalomból a Dolores del
Trio nevet veszi fel!

Férjhez megy Lina Lina is, akinek a
alatt százszor játszott el egy szerelmes film-
amorozó a „Csak egy Gish-lány van a vilá-
gon” kezdő magyar nótát.

Szöke Szakállnak, a kitűnő filmkomikus-
nak, annyi rajongója támad, hogy aktuális-
nak látja a Kékszakáll nevet használni!

Ami a színházakat illeti, Indig Ottó da-
rabját még 1932-ben is játszani fogják Buda-
pesen. A 2000-ik előadás után a toroczkól
menyasszony felkeresi a szerzőt, mert mel-
tatlannak véli, hogy estéről-estére eljegyzik
s a legkritikusabb percben vöge az előadás-
nak. Indig eleinte indignálódva fogadja a ké-
relmet, de mikor rájön, hogy a toroczk-
menyasszony egyuttal Dajka is, más finálét
ir darabjának!

Budapesti különösfeleképpen néznek a jö-
vő elébe. Egy szinpad szerző Bus Feketének
látja, egy rádióénekes Vighnek, egy író Szó-
morinak, egy költő Szépeknek, a rendőrfőkap-
tány csak ennyit mond: Bezzeg, egy szin-
igazgató viszont 1931-nél jobbnak véli!
A színésznők anyagi págyaik teljesülését
várják 1932-ben. Egyik színésznő reméli, hogy
lesznek Szokolay, a másik másis Tókesnek
érzi magát, egy harmadik kolleganőjük sze-
rint viszont mindez még Titkos...

A béke Nobel-díját 1932-ben Kozarek kap-
ja, aki előreláthatólag még számos ember
gondját fogja szőgre akasztani!

NEMES FERENC

Hol töltsük a Szilvesztert?

Bukarestben:

Csak a BAVARIA

Hangverseny, kávéház és étteremben
lehet Bukarestben kellemesen és vigan,
mérsékelt árak mellett a Szilveszter éj-
szakát eltölteni. Mulatság, tánc, meglepe-
tések.

1931-32.

SZILVESZTERI-MULATSAG

Foglaltasson asztalokat idejében!

A Capşa ház

Gazdag menü szolgálól

Nagy meglepetések szenzációs kabaréműtárványok
elsősorban Martha Krueger és Wladimir Karnezky
tellepia.

Szenzációs januári kabaré műsor, melyből kiemeljük
a következő számokat:

Jean Daya

Párisi szenzációja és más új műsorszámok.

CARLTON BAR

BUKAREST, STR. ENI 2.

Jean Kaiser igazgató.

Tic-Tac

Bukarest,

Bld. Elisabeta (Capitol mozgó mellett)

Rövidesen megnyílik ez az elegáns ué-
szerű és olcsó helyiség. Éjjel-nappal ugyan-
azok az olcsó árak.

Az ünnepek alatt és az egész
1932. esztendőben használja-
tok kizárólag

ARABIA- kávét

(Bukarest, Str. Lipsani 19.)
Finom különlegességek, mér-
sékelt árakon.

Dealul Mare és Ville Zossima
Valea Călugărească
az utólrhetetlen

FAJBOR

idei és régi évfolyamokból,

16 lej

literenként, régi fajbor. Kap-
ható a termelőnél: Bukarest,
Calea Rahovei 56-58.

COLOS BAR AUTOMAT

Bukarest, Bd. Elisabeta 2. — Telefon 341/14.
Cercul Militar palotájában

Szilveszter-esti ünnepély

50.— Lei-es különleges terütkkel.

Lesz tánc, mulatság a kitűnő Colos borok
és Bragadiru-féle special sör mellett.

A jó társaság

Szilveszter éjjelét

Bukarestben természetesen a

Piccadilly

kávéház-étteremben ünnepli

Tánc, confetti, meglepetések,

Polgári árak

Szilveszter-
est 1932.

rendezi a
„PITPALA-
CUL” társa-
ság a Majes-
tic színház

termében a társulati
részvételével. — Gazdag
menü tálal az „Inge-
rul Aibastru” (Kék
Angyal) bar — Két Jazz
zenekar, tánc, meglepe-
tések stb. — Foglaltasson
idejében asztalokat a Ma-
jestic színház pénztáránál

Az előkelő közönség
találkozóhelye a ka-
rácsnyi ünnepek
alkalmával a

PRESTO Automata-bar

BUKAREST

Bul. Academiei No. 4

A főváros leglátoga-
tottabb és legjobban
felszerelt helyisége

Foglaltasson Szilveszterre
idejében asztalokat.

Meglepetések!

PALERMO nagy kávéház

1932 Szilveszter-est alkalmára tisztelt
vendégeinek gazdag menüt ajánl fix
árak mellett.

Kérjük, foglaljanak le idejében asztalokat.

BERBEC- étterem

BUKAREST

Bd. Elisabeta 43. (a Lic. La-
zár-ral szemben.)

Választékos ételek és hires
italok, gazdag étlapon

a karácsonyi ünnepekre és
Szilveszter éjszakájára

bőséges kitűnő menüt készít elő

Magyar zene, énekkórus stb.
Grigori Rusec énekes új
kuplékkal és románokkal
szórakoztatja a közönséget
Kitűnően fog szórakozni, ki-
világos virradatig. Speciális
rostonsülték.

Mi otthon töltjük a szilveszteri

s e helyett gyönyörű dolgo-
kat vásárolunk az

Első Bánáti Ezüstárúgyár Rt.

bukaresti kiállításán, (Pasa-
giul Imobiliár 6.), — Elvállal
ezüstözést és aranyozást, el-
sőrangú kivitelben. — Aján-
dék tárgyak már 400.— lej-
től. Gyári árak.

Brassóban:

„ELITE”-kávéházban

Kitűnő szalon és cigányzenekar! 11 órai kezdettel művészi
kabaré előadás Asztalok előre lefoglalhatók! Társasvacsorák
megrendelhetők! Éjjel után az összes jelenlevők részvételé
vel díjtalan tombola.

„Európa Bór”

Világvárosi műsor! — Gidali Jazz Tangó
zenekar — Szilveszter éjjelén malac, lég-
gömb és tükör-osztogatás

„CENTRAL” kávéház

Elismert jó italok
Finom hideg bufet — Korhely leves
PUSZTAI BÉLA muzsikál!

Édes Lyukban

Havainál, Virágsor 14.

Elismert jó konyha! Saját hozású küküllőmenti borok!
Korhely leves! — Olcsó árak! — Elsőrendű muzsika
Mindenki röjjön el!

Hol töltsük a szilvesztert?

a „Fehér Bárány”-ban,

jó és olcsó minden, ahol elsőrangú konyha, küküllőmenti
fajborok, malac, kacsa, gyöngytyúk-fogás Tombola, ahol
minden szám nyer. Pezsgő-só solás Tánc reggelig, ahol a ze-
né a hírneves Karácsonyi Viktor, a brassói zenekonzervató-
rium legjobb tanulójának szalonzenekara szolgáltatja Asz-
talokat már előre lefoglalni!

Nagy Szilveszter-est a

Gewerbeverein éttermében

Kabaré, bohózatok, rétiak, kuplék, éjfélikor tündértánc, s b. Közre-
működnek: To b Boriska, Dances Ica, Kemény Juci, Orlai Rózi,
Háász Mella, Lukács Ede, Ba yán Kálmán, Kovács karmes er.
Cigányzenét Balán Janosi zenekara szolgálja.
Belépti díj nincs.

Akinek Boila professzor a leköltelezettje

Politikai árlejtés a kolozsvári dohánygyárnál

Amikor a liberális főiskolai és a nemzetipárti főiskolai szembekerül az üzleti fronton. A kereskedelmi kamara furcsa szerepe

Kolozsvár, december 30.

Csúnya kelevény lehet nálunk a közszállítók ügye, mert alig mulik el nap, hogy ki ne pattanna valami újabb panama, vagy visszaélés. És ami a közállapotokra még szomorúbban jellemző, majd minden egyes anomália mögött ott vigyorog a politika. Ezúttal a kolozsvári dohánygyár szállítása körül történtek olyan dolgok, amelyek túl az eset lényegén, mélyen bevilágítanak abba a ragadós, süppedő mocsárba, amit nálunk előkelő megjelöléssel politikának neveznek.

BEMUTATJUK AZ UGY LÁTHATÓ FÖSZEREPLŐIT

Az ügy egyik főszereplője Káhn Lajos, egy minden hájjal megkent máramarosi fiatalember, aki néhány év óta nagyon megbecsült politikai ágense a nemzeti paraszpárt-nak,

aki alaposan behízelegte magát különösen dr. Boila Romulusz egyetemi tanár kegyeibe.

Súlyosbította ezeket a bokros érdemeket, hogy a borotvaszü máramarosi zsidó fiu román leányt vett feleségül. Ezen a révén Káhn Lajos lett dr. Boila háziszidaja.

A másik főszereplő Friedmann Ignác speditőr, liberális főiskolai, aki „a kolozsvári zsidóság nevében” szokta felköszönteni az Erdély fővárosába érkező liberális korifeusokat.

Ez a két érdeműs férfiú került szembe egymással az említett dohánygyári szállítással kiírt árlejtésen. Aminek a bonyodalmas története a következő:

Káhn Lajos különböző üzleteket bonyolított le Boila professzor megbízásából. Elküldte a professzort Párisba, ahonnan 24 darab fajbaromfit hozott és Gyulai Árpád egykori detektív pompás baromfitenyésztő farmot rendezett be a Rákóczy-ut mentén levő régi mészegítő telepen. Ezt a telepet is Káhn Lajos vétette meg Boila Romuluszsal, aki több milliós befektetéssel a baromfitfarm mellé mintatehenészetet is berendezett rajta. Amikor ez megvolt, Káhn Lajos gabonaüzletek kapott megbízást. Kintazott vidékre és főleg zabot, meg ércérmagot vásárolt Kisjenő vidékén és a Mezőségen.

Az összevásárolt zabból 42 vagon most is az Albina-bank közraktárában van. A gabonaüzlet lebonyolítására Káhn Lajos irodahelyiséget bérelt

a Ferenc József-ut 120. számú házban, de az egész vállalkozás hirtelen megakadt, amikor a bankok beszüntették a betétek és folyószámlakövetelések kifizetését.

JÓ ÜZLET A DOHÁNYGYÁRI SZÁLLÍTÁS

Az érdekes főiskolai nek valami foglalkozást kellett juttatni. Miután valamikor egy szállítási vállalat alkalmazottja volt, Káhn Lajos elhatározta, hogy speditőr lesz. Mi kell ehhez? Először is irodahelyiség. Az már meg volt és így csak be kellett jelentenie a kereskedelmi és iparkamara céghivatalánál, hogy szállítványozási vállalatot nyitott. Ez határozottan jó tipp volt, mert december negyedikére hirdették árlejtést a kolozsvári dohánygyár az 1932. évi fuvarozásra.

A dohánygyár évente több, mint 400 vagon dohánygyárt küld szét Erdély egész területére. Minden mássa elfuvarozásáért 1931-ben 7.80 lej fizetett. Vagyis évi 3-4 milliós üzlet a dohánygyári fuvarozás, amelyet éppen ezért mindig csak abszolút megbízható és kipróbált cégeknek adtak ki. Az árlejtési feltételek szerint csupán olyan cégek pályázhatnak, amelyek megfelelő szállítási felszereléssel, kellő számú stráfszekérrel és két butorkocsival is rendelkeznek, azonkívül mellékelniük kell a kereskedelmi és iparkamara igazolását a cég teljesítőképességéről és megbízhatóságáról.

Mindezeket tudni kell a továbbiak megértéséhez.

December 4-én délelőtt 10 órakor volt az árlejtés, amelyen az összes kolozsvári speditőrök megjelentek. Negyedórával az ajánlatok benyújtására kitűzött határidő letelte előtt várakolva felbukkan a dohánygyári igazgatóság folyosóján egy fiatalember és sora bemutatkozik:

— Káhn Lajos speditőr vagyok. Felreérhetetlen bizalmatlanság fogadta az ismeretlen kollégát, aki rögtön a dolog velejére tért át:

— Uram, ne rontsuk itt egymás árait. Adjanak nekem egy megfelelő összeget és én visszalépek.

Az ajánlatot rideg elutasítás fogadta. Káhn Lajos erőlyes volt Friedmann Ignác. De a fiatalember nem zavartatta magát és így módosította eredeti javaslatát:

— Fizetek az uraknak mázsánként 3 lej végkielégítést, ha 13 lejen felüli ajánlatokat nyújtanak be. Én 13 lejes ajánlatot fogok

adni, de megelőzöm 10 lejjel, a másik 3 lej az öbök.

A speditőrök nevében Friedmann ezt az ajánlatot is visszatartotta, mire Káhn széles mosollyal arról biztosította a kollégáját, hogy a szállítást ugyan ő fogja megkapni.

EGY KÖLÖNÖS ÁRLEJTÉS

Amikor az árlejtés megkezdődött, Friedmann azonnal szóváltotta a dohánygyár igazgatója előtt a történeteket és kontestációt jelentett be az árlejtés ellen. Az ajánlatokat mégis felbontották és kitűnt, hogy a többi szállító 8 lej körüli ajánlatával szemben Káhn 4.90 lejes ajánlatot adott be. A borítékban benne volt az előírt iparkamrai bizonylat is. Friedmann rögtön észrevette, hogy itt nincs valami rendben.

Káhn Lajos december 2-án cégjegyeztette csak magát, mint szállító, december 3-án már megkapta a kamarától a megbízhatósági és felkészültségi bizonylatot, hogy december 4-én részt vehessen olyan különös körülmények között a dohánygyári árlejtésen.

Friedmann újra kontestált és kérte, vegyék jegyzőkönyvbe, hogy a csatolt kamarai bizonylat vagy hamis, miután az elnök aláírása hiányzik is róla, vagy csak tévedésből adták ki egy olyan cégnek, amely csak 24 órával azelőtt alakult meg és így a kamara nem is ismerhette sem a teljesítőképességét, sem a megbízhatóságát. Ezen az alapon a többi szállító is kérte az árlejtés felfüggesztését, addig, amíg a kamaránál utána néznek a dolognak. Ez megtörtént és

a kamaránál Friedmann felelősségre vonta Căciulă Miklós főtitkár, hogy miképpen adhatott ki megbízhatósági bizonylatot egy olyan cégnek, amelyet nem ismer és amely alig egy nappal előbb jegyeztette be magát?

Emlékeztette rá, hogy három évvel ezelőtt a kamara ugyancsak a bizonylatot megtagadta egy olyan cégtől, amely 30 éve dolgozik a kolozsvári piacon, még pedig azzal az indoklással, hogy nem ismeri és csak a többi szállító jóátállására adták ki mégis a bizonylatot.

A KAMARA VISSZACSINÁLJA A „TÉVEDÉST”

Căciulă főtitkár bizalmasan megszövegezte Friedmannnak, hogy a bizonylatot politikai intervencióra adta ki Káhnának, amely elől nem tudott kitérni.

Arra a kérdésre, hogy a bizonylatról miért hiányzik Negruțiu szenátor, kamarai elnök aláírása, Căciulă főtitkár nem adott választ, ellenben beleegyezett abba, hogy bizottság alakuljon Káhn Lajos vállalatának ellenőrzésére, vajjon alkalmas-e a dohánygyári szállítások lebonyolítására.

Ömaga telefonált a dohánygyárba, hogy az árlejtést függeszték fel és a gyár küldjön ki egy tisztviselőt abba a bizottságba, melybe a kamara részéről Tatay Sándor titkár, a szállítók részéről pedig Friedmann neveztek be. A bizottság kiszállt Káhn Lajos irodájában, ahol mindössze egy árva íróasztal talált, de szó sem volt szállítási felszerelésről, lovakról társzekerekről és butorkocsikról. Káhn mindössze annyit tudott mondani, hogy most tárgyal egy Harrach nevű tégla-fuvarozóval, akinek bérbe akarja venni a négy lovat és két szekert. Több, mint 400 vagon dohánygyárt elfuvarozásához!

ÉS A KULISSZAK MÖGÜL UJRA ELŐBUKIK A POLITIKA

A bizottság jegyzőkönyvet vett fel a helyszíni szemlééről és ennek alapján a kamara megsemmisítette a Káhn részére kiadott megbízhatósági bizonylatot.

Ennek az kellett volna legyen a következménye, hogy az újdonsült speditőr ajánlatát a dohánygyár figyelmen kívül hagyja. Csakhogy itt megint beavatkozott az a politikai befolyás, amely elől Căciulă kamarai főtitkár nem tudott kitérni és a dohánygyár Káhn ajánlatát is felterjesztette a bukaresti monopóliézirigazgatósághoz. Hogy ott mi történt, azt csak sejteni lehet a közelharc végeredményéből. A szállítást nem Káhn Lajos kapta meg, hanem a régi szállító, de csak nagynehezen és csak azzal a feltétellel, ha az eddigi 7.80 lej helyett megelőznie 4.80 lejjel mázsánként.

Ez a története a kolozsvári dohánygyári árlejtésnek, a liberális és nemzetipárti főiskolai közelharcának. Káhn és Friedmann azonban csak látszólag főszereplők ebben a cifra ügyben. A háttér mögött persze sokkal nagyobb hatalmak húzódnak meg, amelyek még távolról sem törődtek bele ebbe az eldöntetlen eredménybe és talán egy másik frontszakaszon közelebből ismét egymásnak rontanak.

Bányai Ernő

TELEFUNKEN 340 W és 340 G

a legmodernebb árnyékoltrácsu négycsöves készülék „AUTOSKALA”-val.

Minden feszültségre átkapcsolhatók.

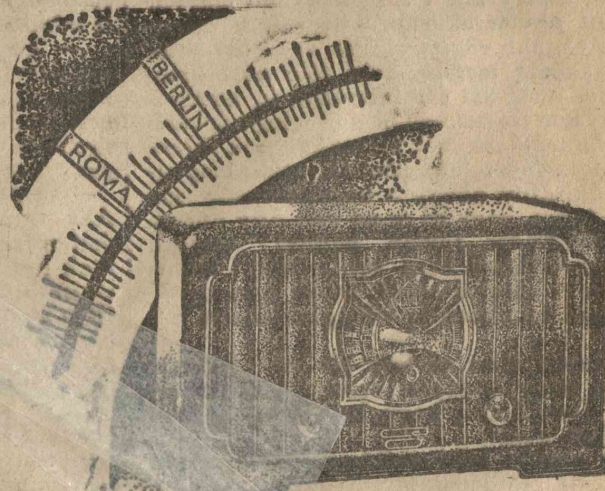
Kaphatók minden szaküzletben.

TELEFUNKEN
121 W

a legnépszerűbb és
legszelektivebb
kétsöves készülék.

Tökéletes zenei
hangokat a

TELEFUNKEN-
HANGSZOROK
adnak.

Sokszorozza meg készülékének teljesítményét a legújabb

TELEFUNKEN-CSÖVEKKEL

Öngyilkos lett Anghelescu őrnagy,

akinek feleségét a kalapácsos Gaetan gyilkolta meg

Bukarest, december 30.

Ma délelőtt bukaresti lakásán öngyilkosságot követett el és meghalt Anghelescu őrnagy, Leonida asszony, Gaetan áldozatának férje.

Anghelescu már régebbi idő óta elvált Leonida asszonytól és a botrányos eset

óta visszavonult, buskomorságban élt. A hadügyminisztérium kommunikét juttatott a lapokhoz, amelyben úgy állítja be Anghelescu őrnagy öngyilkosságát, mint akit régi betegsége vitt rá a végzetes tette.

Felmentették a dési feketeszesz-pör

A vád tanui azt vallották, hogy
felbérelték őket a terhelő
vallomástételre

összes vádlottjait

Dés, december hó 30.

Nagyérdeklődéssel feketeszesz-ügyet tárgyalt le a dési törvényszék. A per vádlottjai Dux Salamon és Rosmann Lipót nagyiklói szeszgyárosok, Rosenfeld Mendel gyárvezető, Gáza Vasile csendőrmester, Pop Vasile kincstári szeszellenőr, Pop Joan adófőnök és Citrom Jenő söfför. A vádlottak egyrésze vizsgálati fogságban is ült. Annakidején nagy szenzációt keltett, hogy a vizsgálati fogság ellen a két szeszgyáros nem felebbezett, illetve beadványában kijelentette, hogy vizsgálati fogságban kíván maradni ártatlanságuk kiderítéséig.

A tárgyaláson kihallgatott tanúk egyöntetűen azt vallották, hogy Hurdacas Joan és főként Bar Irímie volt éjjeli mulató-tulajdonos vették rá őket a vádlottak elleni tanuskodásra. Bar 100 ezer lejelet ígért nekik arra az esetre, ha terhelő vallomásuk alapján a vádlottakat elítélik. A vádlottak azt adták elő a tárgyaláson, hogy a gyár egyik vevője több hordót küldött vissza üresen, ezeket Rosenfeld gyárvezető kimosatta és így 10 liter nálinkát kapott. Emiatt jelentette fel Bar Irímie a gyárosokat, hogy feketeszest csinálnak, a hatósági közveket pedig azon a címen, hogy szemet hunynak az üzelmek felett. Az igazság az, — mondták a vádlottak, — hogy Bar notórius denuncians, aki a királyi kabinetirodáig is elment a furcsa izti feljelentéseivel. Évek óta azzal foglalkozik, hogy a lelépő kormányrezsim exponenseit befekteti az új kormányok előtt, megváltott már mindenkét, bírakat, ügyészeket, parlamentereket és minisztereket egyaránt.

A törvényszék az összes vádlottakat felmentette, de az ügyész felebbezett és így az ügy a kolozsvári táblához kerül.

Spanyolországban kiujultak a zavargások

Madrid, december 30

Spanyolország egyes részein kiujultak a zavargások. Így Alemeliában sztrájkbaléptek a földmunkások, összeütköztek a katonasággal és ennek során egy földmives meghalt, ketten súlyosan megsebesültek. A kormány mindent megtett a rend helyreállítására.

Vasuti merényleteket kísérleltek meg Csehszlovákia

Prága, december 30.

Tegnap két vasuti merényletet kíséreltek meg az olomützi pályaudvar bejáratánál. Kőrakást helyeztek a sínekre és ki akarták siklatni a varsó-prágai és az oderberg-prágai gyorsvonatokat. Szerencsére mindkét merényletet idejekorán felfedezték, úgy hogy katasztrófa nem történt. A vizsgálat megindult.

Követeljen
himondottan
eredeti
Olla-t

100 év elismert és vezető minőség!

ADY ENDRE,

Isac Emil elmondja Adyval való megismerkedésének történetét és közös élményeiket – Érdekes intimítások Adyról, az emberről és költőről

Most, hogy gróf Bethlen itt járt erdélyi földön, megint sok szó esik a román-magyar közeledésről. Bizonytalan, bizalmatlan és félénk tipegések már előbb is voltak, a nagy és elkerülhetetlennek látszó kibékülés felé, amelyről most sokan azt hiszik, hogy jelentős lökessel jutott előbbre. Ez ad különleges érdekességet annak a négy szemközti beszélgetésnek, amelyben Isac Emil, az ismert román író tett vallomást a halott Ady Endre mindvégig harcossá életének egy olyan fejezetéről, amely miatt a legnagyobb magyar zenit agyon akarták kövezni, hazaárulási váddal vágták fejbe és hivatalosan sokáig megtagadták tőle az elismerésnek meg azt a minimumát is, amelyet a legtehetségtelenebb és legszürkébb szalonpoétának két marokkal is a fejére szórtak. Mert félreértették, félremagyarázták. Mint ahogy a nagyközönség ma sem tudja, hogy ki és mi volt Ady Endre.

Ady Endre, román barátai szerint, meggyőződéses híve volt a két szomszéd nép közeledésének és ezt a meggyőződését tetteiben is világossá kiáltotta.

Kényes téma ez még ma is. Három, vagy négy hónapon keresztül ostromoltam Isac Emilt, hogy beszéljen Adyról, Nem akart.

És most is, hogy szólásra birtam, előreocsátja és legalább ötvenszer megismétli, hogy nem szívesen beszél. Talán jobb is volna, ha nem szegné meg a beszé-

letét minden vonatkozásban ismerni akarja, úgy gondolom, elmúlt az az idő, amikor el kellett hallgatnom bizonyos fázisokat egy nagy költő életéből és elmondhatom azt, amit személyileg én róla tudok.

Elmondja, hogyan ismerkedett meg Adyval.

Egy verseskötete jelent meg Isac Emilnek 1910-ben és „Az ifjú apáca” című egyfelvonásos darabja, amelyet Bukarestben és más kulturcentrumokban elő is adtak.

Ady felfigyelt arra, hogy Kolozsváron egy fiatal román költő igyekszik kezdet nyújtani, igyekszik megértetni Budapesti irodalmi köreivel, hogy egy friss zsendülő román kultúra fejlődik ki, igen nagy perspektívákkal.

Erre a szerény hangra felfigyelve, Ady természetesen érdeklődni kezdett a személyem iránt. Az ismerkedésünk úgy történt, hogy 1911 januárjában táviratot kapok Csucsáról. Ady küldte. Nála gyakori szokás volt, hogy sürgönyileg levelezett. Azt közölte velem, hogy Kolozsvárra jön és várjam meg az állomáson. Este felé volt. Csikorgó hideg. Befutott a vonat. Valószínűleg leírták előtte a külsőmet, mert ahogy leszállott, a perironon körülnézett. Az arcképi után én azonnal felismertem, odamentem hozzá és megkérdeztem:

— Ady Endre?

a román—magyar közeledés harcosa

fog. Irjak neki én is. Meghagyta a címét. A Nyugat címe volt. Rákövetkező nap délben annál nagyobb volt a meglepetésem, amikor váratlanul betoppant hozzánk Ady. Amikor megmutattam neki a saját üzenetét, elkezdett nevetni.

a Világ szerkesztőségében. Purjesz Lajos főszerkesztő dolgozószobájában. Itt már komoly dolgokról folyt a szó. Ady erőteljesen hangoztatta, hogy muszáj megpróbálni a kulturális és irodalmi közeledést a románok és magyarok között.

— Arra is emlékszem, — mondta Isac Emil, — hogy Ady sokszor mondotta Kosztolányi Dezsőnek, fordítson román költőkhöz. Ady azt is proponálta, hogy a Világ és Nyugat nyissa meg hasábjait a román irodalom számára és én, aki perpektívától hirom a két nyelvet, el ne mulasszam, hogy a román kultúrát minden vonatkozásban mutassam be a magyar irodalmi élet centrumában.

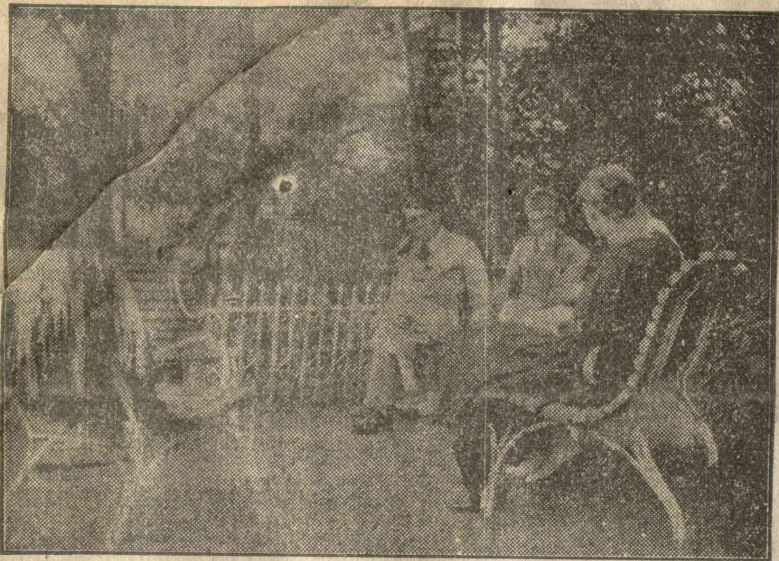
Ady Endre az édesanyjával Csucsán

— Hja, Ady ilyen. Fogsz te még mást is látni az ő szokásaiból.

Ady néhány napot Kolozsváron töltött, mert gyógykezelte magát. Azután elutazott s azóta Isac Emil állandó kapcsolatban volt vele.

Isac Emil elmondja még, hogy nagyon sokat volt Adyval együtt Csucsán és Pesten. sőt Párisban is találkoztak. Az érdekesebb találkozásaik közül megemlíti azt, amely 1913-ban történt Budapesten.

Ady több írásában exponálta magát a magyar-román közeledésért. Amikor Goga Oktáviának az ismeretes kolozsvári sajtópere volt, Ady a Világ hasábjain megvédte Gogát és amikor Goga szegedi fogházba került, Ady hatalmas cikkben azt írta, milyen nagy különbség van költő és költő sorsa között, mert míg ő a beteg és szanatóriumban van, addig Goga a fegyházban ül. Az a magasabbrendű humánus, amely Ady minden írását diktál.

A csucsai kastély terraszán

szn hallgatást. Ki akar térni. Bujócskát játszik. Szeretne lerázni és nagyon bánja-szánja, hogy könnyelmű ígéretet tett. Még őt is félre találják magyarázni, hogy talán vissza akar élni Ady román-barátságának hangoztatásával. És ez kegyelet-sértés lenne a halott Ady ellen. És ő Adynak nemcsak egyik barátja, hanem bámulója és emlékének kegyeletos őrzője is.

Isac Emilt ezzel a talizmánnal sikerült kizökkenteni a némaságból. Haragosan összeráncolja a szemöldökét.

Igen. Nagyon sok barátja jelentkezik Adynak és ki akarja sajátítani! Az egynevezett baráti kör rendkívül kényes fogalom, mert ez magába zárhat olyanokat is, akiknek tulajdonképpen a körön kívül lenne a helyük. A nagy költőnek is majdnem olyan udvaruk van, mint a fejedelmeknek. Vannak emberek, akik a gondolat fejedelmének koronáját naponta tisztogatják, a hemerlin-palástot szel-főztetik, a nektárt nyújtják, hajlonganak viziteket fogadnak el, vagy utasítanak el a fejedelem nevében — és azután a fejedelem barátainak játszásk ki magukat.

Ami Adyt illeti, nincs jogomban konstatálni, hogy kik voltak az ő barátai, hiszen neki kivétel nélkül barátja volt mindenki, aki az életet szereti, az embert becsüli és a kultúrát tiszteli. Ez nem szofizma, hanem a költők társadalmában kötelező premisszája az igazi tehetségnek. De minthogy az Adyval való összeköttetések jogosan érdekelhetnek mindenkit, aki Adyt tiszteli és aki Ady

ő rögtön letegezett.

— Te vagy az Isac?

Megszorította a kezemet és megölelt. Azután megint kérdezett:

— Megkaptad a táviratomat? Persze, hogy megkaptad, hiszen itt vagy.

Ady nagyon elegáns volt. És én is, akkor a dandyizmust rendkívül becsülve, jól kiöltözöttem voltam. Talán komikusan hat, de az első diskurzusunk azzal kezdődött, hogy egymás ruháit, nyakkendőit és cigarettáit vizsgálgattuk.

Kimentünk a sétátérre... A kocsi-ban már irodalomról kezdtünk beszélgetni. Ady arról tett említést, hogy nagyon haragszik a kiadóira és óva intett attól, hogy bármilyen kiadóval komolyan beszéljek. Megvetéssel mondta, mennyire nincs kedvére, hogy pénzért kell írjon, gyűlöli és lenézi azokat, akik a költőket kihasználják. Többször is megemlítette, hogy milyen boldog lenne, ha megszabadulhatna a sok anyagi gondtól. Azután vallatni kezdett, hogy mit szeretek. Szeretem-e az ő írásait? Kissé gúnyosan monlotta a román-magyar viszonyra vonatkoztatva, hogy majd meglátom én, mennyire igaz van neki, amikor lehetetlennek tartja hogy meg ne értsük egymást. És legnagyobb csodálkozásomra elkezdett románul beszélni, folyékonyan, szépen. Jól mulatott a meglepetésem és elmondotta, hogy általában igen könnyen tanul nyelveket, csak azzal az „átkozott német nyelvvel” nem tud semmire sem menni. Majd tréfás komolysággal hozzátette, hogy a frankfurti virslit és a német császár bajuszát a legjobban utálja a világon.

Majdnem agyonfáztuk magunkat az esti kocsi-kázással. Ady azt javasolta, hogy vacsorázzunk együtt. Az első vacsorát a Newyork-kávéház éttermében ettük, ahol már többen gyűltek az asztal köré. Ott volt dr. Lukács Hugó orvos és a felesége, azután Adynak valami rokona, Török, hatalmas, nagy szál ember és még mások. Ady igen jó kedvvel és jó hangulatban töltötte el az estét. Vacsora után lefeküdt. Korán reggel a szálloda egyik szolgája állított be hozzám. Pár soros írást és üzenetet hozott Adytól, hogy sürgősen el kell utaznia, de majd írni

A. P. Sasso & Figli, Oneglia (Olaszország)

ház termékeinek

ROMÁNIAI VEZÉRKÉPVISELŐJE

Boldog Ujévet

kivan t. vevőinek!

Ez a

Sasso

bádogtartály eredeti modellje zöld színben fehér és kék csíkokkal nem téveszt meg alaptalan feliratokkal hanem a legjobb és válogatott olajbogyóból készült tiszta laolajat tartalmaz!

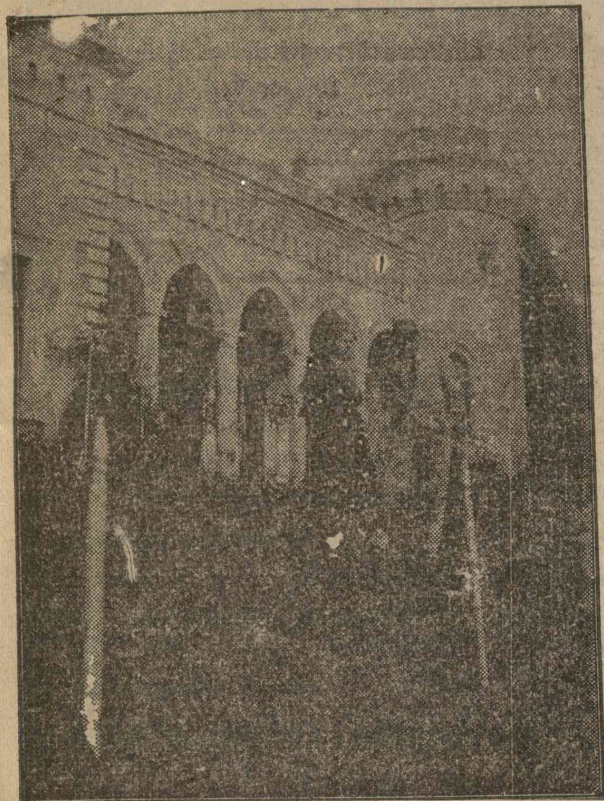
Halaleset miatt
ELADOM

élelmiszer-gyár részvény részesedése. Ajánlatok „Banat P. G. 2960” Rudolf Mosse, Prag I. Ovocny trh 19 CSR címre kéremnek

... egész életén át megmaradt benne. Kereset törődött azzal, hogy őt ezért félre-
írják. A zseni hatalmával és bátorságával
állott az emberi szolidaritás szolgálatá-
ban
— Izzó magyarsága egy pillantig sem
szerelelt le de állandóan hangozta, hogy
az emberi lélek megnyilvánulása minden
vonatkozásban szent és az elvein sem az
írásaiban, sem a levelezésében soha egy
pillanatig nem változtatott.
Ezután Adyról az emberről beszélt Isac
Emil. Elmondotta, hogy Ady, mint em-
ber, rendkívül kellemes behízelgő mo-
doru férfi volt. — Emlétemben azokkal,

ért félne a pisztráng a csillagoktól.
— Azért — mondotta Visó — mert aki
a csillagoktól fél, az tudja a mindenség
titkát.
— Rejtelmes késő délután volt. Lilaru-
hás nyek árnyékba burkolt lábánál ti-
tokzatos suttogással csobogott a patak.
Ady elterült a füben, és Visó elkezdett
énekelni. Én pedig ott állottam és néz-
tem, hogy egy nagy magyar költő milyen
átszellemülten hallgatja ennek a külö-
nös román parasztnak a misztikus meséit
ördögökről, rablókról szellemekről és
özekekről.
Ady később megszólalt:

Ady Endre és Bonczai Berta
a csucsai kastély előtt

akik úgy ismerik őt, mintha gögös fölén-
nyel beszélt volna emberekről és dol-
gokról.

— Elnékszem arra, hogy sétálás közben
az utcán hány-szor megfogta a gyer-
meket fejét és ha egy-egy szebb gyer-
meket látott, ölebe kapta és összevissza-
csókolta. Ady igen nagy intellektusu és
nagyon mély tudású volt. Sokat olvasott
és gyakran megbámultam csodás ember-
ismeretét.

— Román barátai közül Ady talán a
legtöbbször jött össze Hosszu Vazul gö-
rög katolikus püspökkel akivel gyak-
ran voltunk együtt a budapesti Vadász-
kiirt-szállodában. Goga Oktáviánnal
mély személyi barátságot tartott fenn és
sokat levelezett vele. Intim barátja volt
dr. Cosmutsa Béla ezredesnek, aki a bu-
dapesti Városmajor-szombatium igazga-
tó főorvosa volt a háború előtt. Ugyan-
ilyen személy szerint meleg barátság fűzte
dr. Nyilván Aurél nagysomkúti ügyvéd-
hez, akivel nagyon-nagyon sok időt tölt-
ött egy-egy pohár bor mellett. Csucsán
állandó társasága Munteanu lelkész, két-
három öreg paraszt és egy Visó nevű
legény volt attól az egy-két irodalom-ba-
ráttól eltekintve, aki állandóan megro-
hanta Adyt.

Nagyon érdekes Adynak a Visó-fiu-
val való barátsága. Csodálatos szép szál,
izmos parasztfiu volt, rendkívül helyke.

Ady tréfásan így mutatta be:

— Ez az én udvarmesterem.
Visó különös történeteket tudott el-
mondani virágokról, szellemekről, erdei
özekekről. Pantheista megnyilvánulásai vol-
tak. Egyszer pisztrángahalászás közben
Visó megint mondott egy furcsát:

— A pisztráng fél a csillagoktól.
Ady megkérdezte a legényt, hogy mi-

— Látod, ez a parasztfiu majdnem any-
nyit tud mint Rousseau. Ez érzi, hogy
mi az. Mindenség.

Isac Emil így tolytatta érdekes vissza-
emlékezéseit:

— Többször láttam Adyt versírás köz-
ben. Egy nagyon kicsiny ceruza vég és egy
darab papir mellett alkotta remekműveit.
Sose felejttem el, hogy Csucsán, a vasúti
indóháznál egy-egy újságlap szélére
jegyzett verseket, azokat kivágta, boríté-
kba tette és elküldte. Kézirattömög,
íratáska, töltőtoll, vagy más efféle so-
hasem volt nála.

Ha valakit nem szeretett Ady, azt rend-
szerint úgy távolította el magától, hogy
hirtelen rosszul érezte magát, vagy
megnézte az óráját és azt mondotta,
hogy sürgősen el kell sietnie, mert vár-
ja az orvos. De ha valakit szeretett, an-
nak sokszor még a gorombaságait is el-
tűrte.

Bámulatos, hogy Ady milyen tisztában
volt a saját életével. Érdekes tulajdon-
sága volt, hogy mindig perszonalizmus-
ban, harmadik személyben nyilatkozott.
Nem így mondta:

— Én azt hiszem.... Én ezt tenném....
Ehelyett így fejezte ki magát:

— Ady azt hiszi.... Ady ezt tenné....
Külön személyként kezelte önmagát.
Különös, komplikált egyéniség volt.

Vitatkozásaiban, irodalmi beszédeiben
a kegyetlenségig önérzetes volt. Amikép-
pen vannak dreadnoughtok, amelyek ha-
jókát rombolnak, Ady nagy tekintély-
romboló volt. Gyakran olyanokat volt
képes mondani, hogy ezt, vagy azt a né-
pet, emberfaját egyszerűen nemlétező-
nek tekint. De ebben is egy nagy emberi
érzés vezette. Ady mindig azt hangozta-
ta, hogy az emberiség felette áll min-
nem igaz az sem, hogy Ady antiszemita
lett volna, amint azt sokan a régi barátai
közül mondogatják. Megesett, hogy a ki-
adóival szemben lázas izgalom után „an-
tiszemita” kitérőkre ragadtatta magát,
csak hogy amikor ő „a zsidót” szövegezte,
nem zsidót értett alatta, hanem a vele szem-
ben álló lelketlen embert. Gyűlölte a
szalonideológusokat és az izmaelitákat, de
embert gyűlölni nem tudott. Ellenkezőleg
a legkedvesebb, a legudvariasabb ember
volt és szerette azokat, akik vele valami-
lyen kapcsolatban voltak, ha kiütöközö hi-
báikat nem is nézte el szó nélkül.
den kicsinyes faji torzsnálódásnak.

A beszélgetés Isac Emillel itt abba ma-
radt. Adyról akár heteken keresztül le-
hetne beszélni. Éltének egy-egy fejezete
külön könyvet töltené meg. És az Ady
jellemzése akkor is befejezetlen marad-
na, amint hogy zivataros élete is befeje-
zetlen maradt. A folytatása már belenyu-
lik a halhatatlanság ismeretlen infinitu-
mába. A krónikás csak egy röpke epizó-
dot hozott közelebb a Mához annak az
Adynak az életéből aki ma is él, mert a
Ma problémáit váteszi tehetségével már
akkor látta és felismerte, amikor az arra
hivatottak még álmodtak sem sejtették a
világzinnadon már fenyegetően dúló-
katakizmát....
Bányai Ernő,

A nap

FIZET. MINT EGY HUSZÁRTISZT

A Corsó-kávéházban, mely megemléke-
sértől kellemes helyisége Bukarestnek, az
enyémel szomszédos páholyban egy huszárti-
szit ül. Természetesen volt huszártisz. Egy-
kori foglalkozásából most már nem maradt
meg egybe, mint a bajsza, á lá báró Watz-
dorff Konrád és a gögje, á lá....

Eh, manapság már senkinek sincs gögje.
Hosszan ül és tépelődik.
Futólag ismerjük egymást. Egyszer le is
kezelünk. Azóta bőlöntő-viszonyban va-
gyunk. De közelebbi kapcsolatba sose kerül-
tünk, ugyanis, — ezt elfelejtettem mondani,
— régi foglalkozásából még megőrizte a
mentalitását is. Mint vérbeli civil, a k und
k. Lebensanschauung-gal képtelen vagyok
összelelegezni.

Szóval, hosszan ül és tépelődik. Elmélved-
ten és komoran mered maga elé, az öngyil-
kosokat képzei így el az ember, éjszaka egy
hotelszobában, a tükrök előtt, kigombolt gal-
lérál és revolverrel a kézben.

Két óra. Három óra. Négy óra. Meg se
moccan.

Végül hat órakor felemelkedik, félszegen
áthajol az én páholyomba, megérinti a vál-
lamat és valamit a fülembe sug:

— Fivel
— ???
— Fivel
— ???
— Fivel... For vestier!
Ah! bocsánat!... perszel perszel
Parancsoljon!... kérem alásan!
Igen five. Öt lejt a ruhatárnak. Five.
Hogyne. Nagyon szívesen.

Felveszi a kabátját. Nem kellett volna gran-
szenyőri mozdulattal a ruhatárba adnia, le-
tehetne volna maga mellé a székre. De ez
nem fér össze az egyéniségevel. Felveszi hát
a kabátját, a pincér kedvesen köszön neki,
kilép a forgajtón és könnyedén, felszaba-
dulva, mintegy boldogan tűnik el a Calen
Victoriei forgatagában.

Egész lényét elönti a mámor, hogy végül
megoldotta a ruhatár kérdését, amin délután
kettőtől hatig törte a fejé. Hála sugárik ró-
la, nem irántam, aki végeredményben semmit
sem cselekedtem. Hanem az apja iránt, aki
véleményem szerint ezredes volt, a fiát an-
golra taníttatta s ezzel átszította élete egyik
drámai pillanatát.

Vajjon mi kezdett volna, — ha csak ma-
gyarul beszél?

— Fivel! — mondja magában ellágyulva,
— Fivel!
Mint egy gyermek, oly gondtalanul lohol
a körut áradatában.
Hátul kicsit kopaszodik.
Negyvenkét éves.

DE KÉREM!

A másik.
Mikor belépek a szerkesztőségbe, ott ül a
sarokban egy széken. Képtelenül rongyos, so-
vány, gyűrött és szakállas.

Oly lehetetlen és mély alázattal hajol meg,
hogy beletörök. Levelet nyújt át, szigorúan
lezárt borítékban.

Nagyságos Szerkesztő Ur!
Ne tessék haragudni, hogy zaklatom,
de borzasztó helyzetben vagyok, mint
tetszik látni, esik már le rólam a ruha.
Emellett hetek óta nem váltottam fehér-
neműt, éget a piszok, sirógörcseim van-
nak, mita, éhezem is, de főképpen a
szenny bánt, ne nehezeltjen, adjon kérem
Nagyságod egy rend fehérneműt. Érett-
ségielt ember vagyok, nincs keresnem.
Rendkívül szégyenlem, a legalázato-
sabb szolgálja

P. Imre.

Mire végigolvasom, már nincs sehol.
De kérem, jöjjön vissza uram, hiszen kor-
társak vagyunk mi, akik 1912. és 1918. kö-
zött érettségiztünk s akikről Márai Sándor
oly felejthetetlenül szép novellát írt Kará-
csenykor az Újság-ba. Jöjjön vissza, no-
m van Önnek a legzivesebben egy rend fehér-
neműt átnyújtani.

Ambár kissé helytelenitem, hogy szégyen-
kezik és kér.

Remélem azonban, hogy legközelebb már
felháborodik és követel.

BÜSZKE GALI. OK

Bizonyára méltóztattak már hallani a
Malthus-elméletéről... Eszerint rövidesen
éhen fogunk halni, mert míg az élelem
csak matematikai, addig az emberiség
geometriai arányban szaporodik.
Némi felháborodás mutatkozik most
világszerte Franciaország ellen, ahol a
múlt héten, éppen Karácsony másodnap-
ján két embert kivégeztek.

A felháborodás igaztalan. A francin
szellem, mint mindenkor, amikor nagy
veszély fenyegette az Embert, amikor
nagy gondolatokra és nagy tettekre volt
szükség, az első volt. Első volt hát a
Malthus-elmélettel kapcsolatban is.

A nemzet, mely 1789-ben megostromol-
ta a Bastille-t, mely 1830-ban és 1848-ban
elszűlt hullatta véré a barrikádokon, most
is megérezte, hogy cselekednie kell.

Csökkenteni a létszámot, különben el-
veszünk.

Karácsony első napján Páris meglud-
ta, hogy megszületett a Csecesmő.

Erre Karácsony másodnapján sietve ki-
végezték két felnőttet.

ENCIKLOPÉDIA

Apropos, ha már a Karácsonynál tar-
tunk, ne feledkezzünk meg a nagy ro-
mán enciklopédiáról sem, mely éppen
Karácsony ünnepén hagyta el a Cartea
Romaneasca kiadásában a sajtót.

Mily gyönyörű kívülről.

Dehát nézzük meg belülről is. Csak
ugy futólag, mert már lapzártja van, nincs
elegendő idő. Nézzük, mi ir például az
első román enciklopédia „Magyar” cim-
szó alatt?

Nem, ez nem lehet igaz! Inkább elol-
vasom még egyszer.

Sajnos, nem tévedtem. Az enciklopédia
szerint, mely a tudományt volna hivatva
rövid és népszerű ismertetésekből szinte-
tizálni, a magyar „laudos dar fricos”,
azaz dícsékvő, de félénk fajta. Már a
férfia. Az asszonya viszont nagyon sokat
beszél. Maga az ország pedig... az en-
ciklopédia idevonatkozólag egy népies
mondattal jellemzi a dolgokat:

— Hej, cigány, nem tudod, hogy Ma-
gyarországon a hazugság az ur?

Ezt nevezem román nemzeti enciklopé-
diának az Ur 1931-ik évének Karácsó-
nyán!

A reprezentatív munka a cigányokról
a következőket tudja:

— Szemtelen, öndicsérvő, hazug, hitte-
len, jellemtelen, buta, koldus fajzat!

Ezzel már el is intézte az egész népet.
„Dohány” címszó alatt a következőket
találom:

— Növény, mely kellemetlen szagot
terjeszt és undorító íze van.

Bocsánat, tisztelt Szerkesztő Ur, a do-
hány ugyan nyilván ártalmas dolog, de
semmicsebre se kellemetlen és undorító.
Nekem például kellemes és rokonszenves.

Az ilyen szagok nagyon relatívok.

Ön például a karácsonyi és nemzeti
enciklopédiáról azt hiszi, hogy kellemes
az illata, mint az ámbrának és nemes a
tendenciája, mint Jean Jaques regényei-
nek.

En viszont áporodottnak találom, mint
a Marmarosch-bank váltó-tárcáját és
berstelennnek, mint a Szívok Harcát az
első és a 180-ik folytatás között.

(m. i.)

Négy napig zárva lesznek a bankok

Bukarest, december 30.

Ugy a fővárosi, mint a vidéki pénzin-
tézetek a szokásos évvégi könyvelési
munkálatok miatt december 31-én, vagyis
csütörtökön nem tartanak pénzüri órá-
kat. A bankok így négy napig lesznek
zárva, mert pénteken újév van, szombat-
on pedig, minthogy ez a szombat két
ünnepnap közé esik, csupán a váltóosz-
tály teljesít szolgálatot, vasárnap pedig
újra törvényes munkaszünet van.

BEDÖRZSÖLÉS

CARMOL

HÜLÉS ELLEN MEGÓV
LEKÜZDI A GRIPPAT
OLDALSZÚRÁST ÉS
REUMÁS FÁJDALMAKAT

Induljon

jókedvvel és kaca-
gással 1932-felé.

Töltse a
Szilvesztert a

Papagály-ban

hallgassa meg a ragyogó
családi műsort, táncoljon
a kitűnő jazz legújabb
slágereire, vegyen részt a
meglepetésekkel teli, de-
rűs, hangulatos estén.

Igen tisztelt ügyfeleinknek és vevőinknek ezúton kívánunk BOLDOG UJÉVET!

„ALBINA” Institut de Credit și de Economii Brassói fiókja	ERDÉLYI BANK ÉS TAKARÉK- PÉNZTÁR R. T. Brassói fiókja	ADRIAI BIZTOSÍTÓ TÁRSULAT TRIESZTBEN Brassói vezérigynöksége	„GAZDAK” Általános Biztosító Részvénytársaság Brassói Vezérigynöksége
ARUFORGALMI BANK R. T. Brassó Fiókjai: Csikszentreda, Sepsiszentgyörgy	MAGYAR ÁLTALÁNOS HITELBANK Brassói fiókja	„AZ ANKER” Ált. Rom. Biztosító Társaság Vezérigynöksége, Brassó	HERZOG et ADLER Victória zu Berlin aligazgatósága, a Sun Biztosító Vezérképviselője Brassó Rezső-körút 6.
BANCA DE CREDIT ROMAN S. A. Brassói fiókja	NAGYSZEBENI ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR Brassói fiókja	„BRITANIA” Angol—omán Biztosító R. T. Brassói vezérigynöksége	„PHUNIX” Bécsi életbiztosítótársaság Brassói Vezérigynöksége
BANCA GENERALA A TARII ROMANESTI Brassói fiókja	SAGER BANKHAZ Brassó	ELSŐ ERDÉLYI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG Brassói főigynöksége	„STEUA ROMANIEL” Román Biztosító Társaság Brassói aligazgatósága
BRASSÓI ÁLTALÁNOS TAKA- RÉKPÉNZTÁR	SOCIETATEA BANCARA ROMANA Brassói fiókja	„FONCIERA—AGRICOLA” Általános Biztosító Részvénytársaság Vezérigynöksége, Brassó	„TRANSYLVANIA” Általános Biztosítóbanc R. T. Brassói főigynöksége
AEG Általános villamossági R. T. Brassó Rezső-körút 6.	DUCK et OYNTZEN drogéria, illatszerek, fényképezési cikkék Brassó Buzasor 3.	„HERCULES” R. T. könyvtár és barisnyagyár Lerakata: Brassó, Kapu-utca 41.	JON MUNTEANU Luca P. Niculescu fiókja utóda Brassó
ARADI TEXTILIPAR R. T. LERAKATA Medgyesi Kartonnyomóipar R. T. lerakata Brassó	ÉDESLYUK VENDÉGLŐ Hatvani Károly Brassó Virágsor 14.	I. L. et A. HESSHAIMER Brassó	„NOVY” rádiólaboratórium Brassó Rózsater 19.
ARONSOHN H. és TSA. Szállítási vállalat, menedzseriroda Brassó	BERNHARD EINZIG szállítási vállalat Brassó	KAMNER et JEKELIUS vaskereskedés Brassó	H. PETERSBERGER fűszer- és festékárú Brassó Hosszu-utca 22.
BARANYAI GY Csempekalépfőgyár Alsó-Tömös Brassó	„ELITE” KÁVÉHAZ Brassó	KENYERES cognac, rum és likörgyár Brassó	„VICTORIA” likörgyár L. Petcu et Comp. Brassó
BACZONI BÉLA mészáros Brassó Malom-utca 12.	ELBE költő- szövőtt-árú Brassó	KENYERES borpincészet Brassó Lópiac 10.	„PRAHOBAR” R. T. fiókja Brassó
N. et A. BINDER Savonerie — Parfumerie Brassó Str. Regele Carol (Kapu-ut.) 49.	EUROPA utazási vállalat Telefon 253. Brassó, Korona szálloda	KESSLER A. Vas-pasztá Brassó	„PROTOS villanyszerelési vállalat Brassó
BINDER et DURR rövidáru Brassó	EUROPA kávéház — étterem Brassó Str. Voivodul Mihai (Kolostor-utca) 7.	KORONA SZALLÓ R. T. igazgatósága Brassó	Töpfner Willy „REDOUTE” kávéház — étterem Brassó
LUCY BRECKNER kézimunkatűzlet Brassó	FARKAS és TSA fűszer- és csemege-árú Brassó Kapu-utca 52.	KOVACS A. férfiszabó Brassó Weisz Mihály-utca 18.	SAROSSY LAJOS és UDON szőrmeárúháza Brassó
MARTIN BRUSS hentesáru Brassó Lensor 30.	FIBRA-LERAKAT Brassó Kapu-utca 30.	KÓSA A. szabóság Brassó Kapu-utca 40.	SEIFFERT et FARSCH férfi és női divatszabók Brassó
BRASSÓI POSZTÓGYÁR Tellmann Vilmos és Társa R. T.	KARL FRÖHLICH et CIE vaskereskedés Brassó	LEONIDA et Co. S. A. Fiókja: Brassó	SERILANA S. A. Brassó Str. Regele Carol (Kapu-utca) 5.
FRITZ CLOMPE szappan- és gyertyagyár Brassó	„GAMBRINUS” étterem, vendéglős Pfaff Márton Brassó Hosszu-utca 12.	MIESS TESTVÉREK R. T. bőrgyár és bőrnagykereskedés Brassó	SOLE, VÉSNOK bélgyógyász Brassó Weisz Mihály-utca 2.
CZELL FRIGYES és FIAI Czell Károly csoport Brassó	CORSÓ CIPŐÁRUHAZ GUTH Brassó Weisz Mihály-utca 11.	D. MOCIORNITA bukaresti bőr- és cipő- utazási és kéz- mű-árú gyárak lerakata Brassó Str. Voivodul Mihai (Kolostor-utca) 21.	SZABÓ BÉNI szűcs, szőrmeárúháza, kikészítő és festő telepe Brassó
DEPNER et ROTH a hitelszövetkezet tagja Brassó Kapu-utca 7.	A. HACKMÜLLER kesztyűk és kötszerek Brassó Kolostor-utca 19. (23.)	JOAN G. TIBERIU a D. Mociornita bukaresti bőr- és cipőgyárak képviselője Brassó, Str. Voivodul Mihai (Kolostor-utca) 21	SZEGŐ ÁRPAD Brassó

A vak író harca
a szívtelen háztulajdonossal

Szántó György bűnvádi feljelentése
Kálmán Adolf aradi autókereskedő ellen

Arad, december hó 30.
Érdekes bűnvádi feljelentés érkezett az aradi törvényszékhez. A feljelentést egyik ismert aradi ügyvéd tette meg Szántó György, az egész magyar nyelvterületen ismert kiváló aradi író nevében, Szántó házigazdája, Kálmán Adolf ellen, aki dús gazdag aradi autókereskedő.
A feljelentés tulajdonképpen egyszerű válasz arra a hihetetlenül lelkiismeretlen rohamra, amelyet Kálmán Adolf indított Szántó ellen, hogy a kitűnő író kitorja lakásából, amelyet az ő házában bérel.
Tudni kell ugyanis, hogy Szántó György mindkét szemére vak. Ez az ember, aki a háboru előtt sokatigéző festő volt. A háboruban azután egy borzalmas sebesülés következtében elvesztette a szemvilágát és azóta viseli ezt a nehéz megpróbáltatást. A művészi energiák azonban kitörték Szántó Györgyből és ha már nem lehetett többé festőművész, írni kezdett és ott folytatta művészi karrierjét, ahol azt egy ellenséges schrapnel-szilánk megállította.
Nos, ez ellen az ember ellen, úgyis mint rokkant és úgyis mint kisebbségi művész ellen, indította meg különböző harcát az aradi autókereskedő.
Szántó György, mint százszázalékos hadirokkant kötött házbért fizet lakásáért és ez volt az ok, amiért Kálmán Adolf szabadulni akart Szántótól, akiben nem

volt tekintettel sem a művészre, sem pedig a rokkantira. Eleinte a legkülönbözőbb vegzaturákat találta ki s próbálta végig a háztulajdonos. Amikor Szántó felment az emeleti lépcsőn, és utközben kezével tapogatta a falat, hogy járását biztosítsa, Kálmán durva hangon kiáltott utána:
— Hallja — harsogta a lépcsőházban — hallja, nekem be ne piszkolja a falat!
Egész nap azon sopánkodott, természetesen fennhangon, hogy „disznóság” hogy ez a Szántó csak ennyit fizet, meg, hogy „hiszi aki akarja hogy a háboruban szerezte a sebesülését...”
Amikor mindez nem használt, mert Szántó nem reagált, amikor tehát a sértegetések eredményteleneknek bizonyultak, Kálmán Adolf közvetlenül karácsony előtt döntő lépésre határozta el magát. Egészen titokban, családi alapon az anyósa nevére íratta a háznak az ő nevében szereplő fele tulajdonjogát, majd a mikor december elsején Szántóék fizetni akartak, visszaszította a pénz átvételét. A legkülönbözőbb cimeken huzta-halasztotta a pénz átvételét, ám Szántó György ügyvédje azonnal észrevette, hogy itt tulajdonképpen csak arról van szó, hogy ügyfele a törvényben előírt idő alatt ne fizethesse le a házbért. Éppen ezért az ügyvéd bírói letétbe helyezte az esedékes összeget. De Kálmán ur erre is el volt készülve, erre szolgált a titokban végrehaj-

SCHERK
NEWYORK

Szeretné, ha szebb
volna az arcbőre?

Használjon akkor

Scherk
Face
Lotion

Egy csapásra eltűnik arcbőrének minden tisztátalansága.

Vezérképviselőt „Scherk” Bucuresji, Strada Lipscani 94 (Lupoica)
Kapható minden gyógyszerárban, drogériában és illatszertárban

tott tulajdonátírás. Amikor ugyanis Szántóék a házbért Kálmán nevére helyezték letétbe, akkor azonnal kilakoltatási pert indított Szántó György ellen, azon a címen, hogy ő már nem tulajdonosa a háznak.
A per az aradi járásbíró elé került, ahol azonban Szántóék bebizonyították, hogy Kálmánék a tulajdonátírásról soha sem értesíték őket és éppen ezért a bíróság elutasította a kilakoltatási kérelmet.
Erre a csunya karácsonyi ajándékra, amely ha sikerül, akkor Erdély egyik legismertebb írója az utcára kerül, erre volt tehát válasz az a bűnvádi feljelentés, amelyet ma adtak be a regáti perrendtartás szerint egyenesen az ardi törvényszék első szekciójának elnökéhez. A feljelentés csalásra irányuló fondorlat címen emel vádat Kálmán Adolf ellen, mert azzal a céllal idegenítette el a legna-

gyobb titokban, családi alapon vagyonát hogy ezzel más megkárosítson. Az ügy természetesen méltó felháborodást váltott ki a városban, ahol általában elítélik Kálmán csunya támadását, amely éppen soggel nem válik dicsőségére a kitűnő autókereskedőnek.

Allitólág Anglia is
moralóriumot kér

London, december 31
Pénzügyi körökből származó értesülések szerint Anglia azzal a tervvel foglalkozik, hogy háborus adósságaira, amelyekkel az Egyesült Államoknak tartozik egyéves moratóriumot kér. Amennyiben az Egyesült Államok nem vesz részt a jóvátételi konferencián, úgy Franciaország is kérni fogja háborus adósságai fizetésének elhalasztását.

Igen tisztelt ügyfeleinknek és vevőinknek ezúton kívánunk

BOLDOG UJÉVET!

SCHIEL TESTVÉREK gépgyár R. T. Brassó	EMIL C. BEER fodrász, királyi udvari szállító Bucuresti Calea Victoriei 96.	ING. SZABÓ MATYÁS Bucuresti Str. Theodor Aman 29.	„CITY” cukrászda Târgu-Mureş
LUDWIG SCHMIDT szállítási vállalat Brassó	CENTROPA Svelta kövérség elleni szappan képviselője Bucuresti Str. Matasariel 32.	UNIC Magazin de covoare Bucuresti Str. Barătiei 31.	A DACIA ROMANA biztosító társaság Tg.-mureşi vezér- ügynöksége Deutsch Béla
ALFRED TARTLER Brassó	CIORAPERIE ELITEI Bucuresti Str. Pânzari 12.	UZINELE ODEON Bucuresti Str. Lipscani 94.	DISTRIBUȚIA PETROLULUI fiók telephének vezetője Tg. Mureş Barabás György
I. TEINDEL et. Co. automobilok és műszaki cikkek Brassó Str. Regele Carol 53.	SEUP DE REVILION ELYSÉE Bucuresti Calea Victoriei	BOGNAR és SZANTÓ Erdélyi Kereskedelmi Részvénytársaság Cluj-Kolozsvár	FARKAS JÓZSEF textilkereskedő Târgu-Mureş
„TERRACOTTA” Cserépkályha lerakat és szerelési vállalat Brassó Patriarchul Miron (Gyár-ut) 5.	KOHN és NECIU francia kárpitosok Bucuresti Serban Voda 53.	ESZTEGAR KÁROLY a Korona vendéglő és szálloda tulajdonosa Cluj Calea Victoriei 49.	GODT ERNŐ vizvezeték és gázszerelessi vállalkozó Târgu-Mureş
„V. I. TIROIU” ODOBESTI borok elárusítóhelye Brassó Str. Iuliu Maniu (Vasut-utca) 7.	LYON'S Bucuresti Str. Lipscani 38.	URSUS EGYESULT KOLOZSVARI ÉS TORDAI SÖRGYÁRAK R. T.	KRAUSZ TESTVÉREK cukorka és csokoládégyára Târgu-Mureş
Menetjegyiroda WAGONS-LITS COOK Brassó Kapu-utca 61. Telefon 260.	D. WORMSER utóda MARCELL WEILL Bucuresti Str. Carol 13.	ELSŐ ERDÉLYI SZEMFEDÉL ÉS MŰVIRÁGGYAR Satu-Mare	Fabrica de mobile MESTITZ MIHAIL și FII Fondat: 1869. Târgu-Mureş
WACHTEL et BRAUN kézműáru és rövidáru Brassó Str. Regele Carol (Kolostor-utca) 33.	INSTITUTUL DE INFRUMOSITARE DORTHEIMER Bucuresti Calea Victoriei 50.	GROSZ DAVID szalmakalapgyár Satu-Mare Str. Petru Rareș 39.	A NEW-YORK kávéház, étterem és szálloda Tg. Mureş Tulajdonosa
BRASSÓI LAPOK kiadóhivatala Bukarest Brassó	„OLLA” romániai vezérképviselője Bucuresti Bdul Schitu Magureanu 23.	PRINCZ TESTVÉREK VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR R. T. Satu-Mare	RÉVÉSZ BÉLA könyvkereskedése Marosvásárhely
„AURORA” gyertya, valamint a garantált 24 órát égő méces gyára Simleul-Silvaniei	POMPADUR Konfekció áruház Bucuresti Calea Victoriei 14.	ADALBERT (Béla) REITER SI FIUL Fabrica decicolata și bonboane Satu-Mare	WESZELOWSZKY et SIMON Ségesvári autóbusszjárat tulajdonosai Târgu-Mureş

Hírek

— JANUÁR 11-ÉN KEZDŐDNEK A TANÍTÁSOK. Bukarestből jelentik: A közoktatásügyi minisztérium rendeletet adott ki, amelynek értelmében az iskolák karácsonyi szünetét kitölti egészen január 11-ig.

— Koldulásra kényszerít az állam a nyugdíjasokat. Lugosi tudósítónk jelentése: Kinos feltűntetést keltő elhatározás érlelődött meg a lugosi állami nyugdíjasok egy teljes nyomorúságba jutott csoportjának lelkében, akiket elviselhetetlen nélkülözésbe döntött az az állapot, hogy nyugdíjaikat hónapok óta nem kapták meg. A kétségbeesztő nyomor martalékává lett nyugdíjas csoport nevében Radulovits Gergely nyugalmazott huszárkapitány, a hajdan híres urlovas megjelent a polgármesteri hivatalban és nyugdíjastársai megbízásából arra kérte a város polgármesterét, hogy könyöradmány-gyűjtésre adjon nekik engedélyt, mert a rájuk szakadt nélkülözéseket tovább már képtelenek elviselni.

— A Székely Dalegyet kultúrestélye. Székelyudvarhelyről jelentik: December 26 és 28-án mutatta be a dalegyet derék műkedvelő gárdája Harsányi Zolt-Vince Zsigmond: Limonádé ezredes című operettjét sikerrel. Dicsérrelt említjük meg a következő szereplőket: Kerestély Gyula, Bede Irénke, Miklós József, Beldovits Emil, Buci Ilonka, Bonda Árpád, Bodrogi Balázs, Rácz Jucika, Horváth Irénke, Hágér Iluczi, Löwy Elvira, Cergely Lajos, Ferenczy Lajos, Kádeleó András, Tamás Lenke és Köpeczy Jenő nevét. A darabot Szócs Tibor rendezte, a táncot Csendő Jenő tanította be, míg a zeneekart ifi. Ungváry János vezette.

— Gázrobbanás és tűz a marosvári gyárban. Facetről jelenti tudósítónk: Csaknem végzetes arányú és az egész gyárat megsemmisítő fenyegető tűz ütött ki a marosvári gyár finomítójában, ahol villamos erőre működő szivattyuszerkezettel szeszt pumpáltak ki a tartályokból. A motor szénféléje alól kipattant szikrától közben az egyik szivattyúzás alatt álló szesztartály tüzet fogott és azonnal felrobbant, majd a robbanást néhány pillanat múltával még újabb három tartály ekzploziója követte. A robbanások nyomán azonnal tűz ütött ki a finomító helyiségében és a lángok oly gyorsasággal terjedtek, hogy tartani lehetett attól, hogy a gyár első emeletén levő szeszszekciójával telt hatalmas ciszternák felrobbannak és levegőbe röptik az egész gyártelepet. Szerencsére azonban sikerült a gyári tűzoltóságnak gyors beavatkozással a tüzet a finomító helyiségre korlátozni és a könnyen bekövetkező katasztrófát megelőzni. A bevezetett vizsgálat adatai szerint a tűzveszedelmet a villamos motorok elhanyagoltsága és a villamos osztály felületes ellenőrzése idézte elő. A vizsgálat a felelősség megállapítása céljából tovább folyik. A robbanás és tűz okozta kár igen nagy.

— Dr. Halász Sándor nagyváradi előadása. Dr. Halász Sándor, a B. L. kitiű munkatársa, vasárnap a nagyváradi Szabad Fgyetem meghívására előadást tart a mai gazdasági problémákról. A kiváló publicista előadása iránt óriási az érdeklődés Váradon.

— Csecesmő-hulla a vizes hordóban. Szatmári tudósítónk jelenti: Tegnap hajnalban a Kölcsey utca 10 szám alatti ház udvarában egy vízeshordóban egy csecesmő hulláját találták. A rendőri nyomozás megállapította, hogy a gyermek egy a házban lakó 17 éves varrónő gyermeke, aki előadja, hogy gyermekét, akinek jövetelét szülei előtt titkolta, halva hozta a világra. Az orvosi boncolás azonban megállapította, hogy a gyermek élve jött a világra és az anya félelmére és ijedelmére jellemző, hogy vasárnap éjszaka azzal ment ki szülei házából, hogy fáj a feje és az udvarra sétálni megy és ez alatt az idő alatt az udvaron születte meg és fojtotta meg anyó magzatát. Fgyelőre a kórházban ápolják a megvédett anyát, akinek felépülése után számolnia kell azért, hogy miért gyilkolta meg törvénytelen gyermekét.

— Skarlát-járvány. Székelyudvarhelyről jelenti: Ez idén is mintegy 30 gyermek fekszik ragályos betegségben. A betegség ezidáig enyhe lefolyásának mutatkozott, s halálos eset még nem fordult elő. A járványkórházban gondos ápolásban részesülnek a betegek.

— Cudar jókedve van a végrehajtónak. Szilágysomlyóról jelentik: Gui Mihály szilágysomlyói városi végrehajtó részeg állapotban bement a Medve kávéházba s az ott szórakozó vendégek közé borosüvegeket és poharakat vadászott. A megvadult végrehajtó az előhívott két rendőrrel is dulakodni kezdett. A rendőrök látva azt, hogy nem bírnak a részeg végrehajtóval, erősítést kértek. Rendőrségre való beszállítása után cellájába puccsot szedte s annak segítségével betört

te a plafont, s azon keresztül felmászott a padlásra, ott kiszedte a cserepeket és kímászt a tetőre. A rendőrök észrevéve a szökését, körülvették az épületet s felszólították, hogy jöjjön le. A felszólításnak nem tett eleget, ellenben három órán keresztül — míg csak el nem fáradt — dobálta le a cserepeket a rendőrök közé. Végre sikerült ártalmatlanná tenni.

— Időjárásjelentés. A budapesti meteorológiai intézet jelentése szerint a hideg fokozatos csökkenésével esős, havas idő várható élénk nyugati széllel.

— A HITLERISTA TANÁR PROPAGANDAJA. Temesvárról jelentik: A temesmegyei Szécsány községben Minta György temesvári tanárt letartóztatta a csendőrség, mert állítólag Hitler-propagandát fejtett ki. A bujtogatóssal vádolt tanárt beszállították a temesvári ügyészségre, ahol kihallgatása után azonnal szabadlábra helyezték. A vizsgálat folyik.

— MEDDIG MÉG? Temesvárról jelentik: A temesvári nyugdíjasok szerda reggel ismét heves tüntetést rendeztek a pénzügyigazgatóság épülete előtt. A nyugdíjait követelő tömeg az épületbe is behatolt s elkezdte a folyosókat. Slatescu pénzügyigazgató, aki nemrég tért csak vissza Bukarestből, kijelentette, hogy a pénzügyigazgatóság a nyugdíjak kiutalására nézve nem kapott semminemű felhatalmazást s így január 6-ig nem lehet kiutalásuk, hogy illetményeiket megkapják. A nyugdíjasok tömegében irizatos elkeseredést keltetek az igazgató szavai s hevesen tüntetve távoztak az épületből. Negyedik hónapja már, hogy illetményeikre várnak.

— HA EZT A DOLLARRABLÓK TUDTÁR VOLNA... Temesvárról jelentik: A temesvári főpósta egy ellenőrző ügyosztály működik, amely az Amerikából érkező leveleket beható vizsgálat alá veti. A sérült borítéku vagy gyanús leveleket egy bizottság jelenlétében felbontják és megvizsgálják tartalmát. Ma délelőtt egy newyorki bankház cégjegyzés, vaskos borítékjai tüntek fel az amerikai levélküldemény között. Az ajánlott levelek a Nagyszebeni Általános Takarékpénztárnak voltak címezve. Szavancsek István, az ügyosztály elnöke, az említett bizottság jelenlétében felbontotta a borítékokat, s legnagyobb meglepetésére 10.000 dollár bankjegyet talált benne, amely több, mint másfél millió lejnek felel meg. A különös leletről jegyzőkönyvet vettek fel s eljuttatták a címzett bankhoz.

— Tavaszi időjárás Angliában. A karácsonyi ünnepek óta Angliában, különösen annak déli részein késő tavasznak megfelelő időjárás volt. A partokhoz közel az emberek mindenütt a szabadban tartózkodnak. Brightonban élénk a fürdőélet. Hasonló enyhe időjárásra évtizedek óta nem volt példa Angliában.

— Végre egy reális terv. Abban a nagy szó- és tintaáradatban, amely ott hullámzik a jóváteletti kérdés és a háborús adósságok problémái körül, a nagy diplomatiázásban alig akad egy-egy épkezláb gondolat. Végre most elő áll valaki egy egészen tetszetős tervvel. Londonból jelentik ugyanis, hogy Mac-Fadden amerikai szenátor azt ajánlotta, hogy Anglia és Franciaország adják át az Egyesült-Államoknak Közép-Amerikában és a Karibi-tengeren levő összes birtokaikat és gyarmataikat adósságaik törlesztéseként. A terv, — ismételiük — tetszetős, csak éppen az a kérdés, hogy vajon az érdekelte franciáknak és angoloknak is tetszik-e?

— Nem találják a Severine-díj nyertesét. Párisból jelentik: Az ötezer frankos Severine díjat az idén az angol Zenna Smith asszonynak ítelték oda „Not so quiet” (Nem olyan nyugodt) c. munkájáért, amelyet mintegy válasznak tekintettek Remarque: „Nyugaton a helyzet változhat” című regényére. A dínyertes írónő mindeddig nem sikerült felkutatni. A jury elhatározta, hogy az ötezer-frankos díjat egy évig készen tartja az írónő számára, egy év múlva pedig az összeg felett ismét szabadon rendelkezik.

— Marosvásárhelyen tűntek a munkanélküliek. Marosvásárhelyről jelentik: Egyű remeteségi magán-faizem elbocsátott munkásai engedélyt kértek a várostól s az erdészeti hivataltól, hogy a Besz erdőből száraz ágakat gyűjthesse nek össze. A város készségesen megadta az engedélyt, ám a munkanélküliek nem elégedtek meg ennyivel. Egy ötven tagú küldöttség felkereste dr. Musca Pétert, a városi interimár tanács elnökét s arra kérte, hogy a város egy tábla fa kivágatását engedélyezze. Musca dr. az erdészeti hivatalhoz utasította a kérvényezőket, ahonnan viszont ismét a város házára küldték őket. Ma délelőtt ugyanez ügyben 200 főnyi munkanélküli sereg vonult a város háza elé. A város rendőreit rendelt az épület elé, akik a tüntetőket szétoszlatták. Egy Fuchs Andor nevű ifiumkást, aki szintén a tüntetők sorában volt, letartóztatták a rendőrség.

— Betörők, akik gramofont is zsákmányoltak. Budanestról jelentik: Vakmerő falbontásos betörés történt ma éjszaka Budanesten. Ismeretlen tettesek behatoltak Bárd Ferenc és Társa ismert Kossuth

A Modern Mozi igazgatósága minden látogatójának külön-külön Boldog Ujévet kíván

BRASSO „Modern Mozgó” Telefon 518

Ma SZERDAN utóljára!
A nagysikerű német katona operette

Világszenzáció!
A csodák csodája!

Őszi manőver
(RESERVE HAT RUH)
Két óras harsány kacagás!
Okvetlen nézze meg ezt a sláger-filmünket

Német beszélő filmóriás.
HOLNAP!
HOLNAP!
TRADER HORN
A LEGNAGYOBB DZSUNGELFILM.
Ilyen még nem volt és ilyen több nem lesz.
Világszláger!
Monumental film!

Csütörtökön éjjel kor Éjjel 11 — 1-ig Szilveszter éjszakáján
Az orosz Dongi-on Fairbanks és Mary Pickford

Hangosfilm! Vigiliák „Makrancos hölgy” Két óras Hangosfilm!
atrakció nevetés
Szünetben ingyenes ajándék sorsolás, 3 élő malac, 3 üveg pezsgő.

Pénieken, Ujévkor d e 11 — 1-ig MATINÉ ingyenes sorsjátékkal 0 — 15 Lejes helyárrakkal.

Felhívjuk a szabad jeggyel rendelkező közönség figyelmét, hogy szabad-jegyeiket tényképpel együtt szolgáltatásuk be, mert január egyű, csak tényképpel ellátott szabad jegyek érvényesek.

Lajos utcai zeneműüzletébe és a legmodernebb szerszámokkal felszerítették a kasszákat, amelynek egész pénzkészletét elvitték, ezenkívül két gramofont is zsákmányoltak. A betörők gummikeztyűvel dolgoztak, úgy, hogy még ujjlenyomat sem maradt utánuk.

— Szilveszteri estély. A brassói magyarság nagy érdeklődéssel készülődik a Brassói Ref. Ifjúsági Kör december 31-én este fél 9 órakor kezdődő és a régi róm. kath. rajzteremben megtartandó szilveszteri estélyre. Az érdeklődés teljes mértékben indokolt is, mert a kitiű műsor, a pompás büffé és az elsőrangú zene kellemes órákat fog biztosítani azoknak, akik részt vesznek ezen a jótékonycélu estélyen.

— Egy német család borzalmas tűzhála. Berlinből jelentik: A tilburgi Roelens-féle kávéház borzalmas körülmények között égett porrá. A tűz késő éjszaka keletkezett, amikor Roelens kávéház tulajdonos és családja már mélyen aludt. Bár a tűzoltók azonnal kivonultak a tűz oltására, a lángok már annyira körülfogták a család lakószobáit, hogy azokai sehogysem sikerült meeközíteni. Roelens tulajdonos feleségével és két gyermekével menthetetlenül szénné égett s családijukat is életveszélyes égési sebekkel szállították kórházba.

— Bukarestben a villamos nekiszaladt egy autónak. Bukarestből jelentik: Szülys baleset történt ma délelőtt a földmívelésügyi minisztérium előtt, ahol egy villamos hátulról teljes erővel belement az 1035 számú autótáxiába, amely a minisztérium előtt vesztegelt. Az autó teljesen összetört, soffőrie, Vale Vasile pedi gulyos sérüléseket szenvedett. A szerencsétlenségért a soffőri a felelős, aki autójával a villamosoknak állt.

— SZILVESZTER AZ ELIT-BEN. A régi jó időkre emlékeztető, hangulatos, deris Szilveszter-estet készít elő az Elit-kávéház agilis vezetősége. Mindenkinél kellemos emlékekkel kell távozni e népszerű lokálból. Az estét művésziesen összeállított, változatos műsor vezeti be, 11 óras kezdettel. A műsor keretében táncok, duók, énekszámok, kacagató tréfák szerepelnek, ismert művészek előadásában. A műsor kiemelkedő száma az 1931—1932. című aktuális szilveszteri bluet lesz, amelyet Nemes Ferenc, a B. L. kitiű belső munkatársa írt meg, a tőle megszokott ragyogó humorral. Kitiű jazz és cigányzene kar áll a legújabb slágerekkel készen, majd a meglepetések sora következik. Tombola is lesz, a tombolajegyekkel díjmentesen kedveskedik a figyelmes igazgatósság. Ha az újévet kedvvel akarja megkezdni, legyen Szilveszter éjjelén az Elit-ben. (e)

— Veszett kutyák garázdálkodnak a bánsági községekben. Bánsági tudósítónk jelenti: Lovrin községben egy gazdátlan kutya tévedt be a napokban, amely a nélkülözések következtében megveszett. A kutya a község egyik utcáján megtámadta Gosi Péter borbélymester tízéves leánykáját, akit veszedelmesen összemart. A megarapott kisleányt a községi hatóság a Pasteur-intézetbe utalta. — Klopódia községben is garázdálkodott egy veszettkutya, amely a faluban hét másik kutyát és egy lovat mart össze. A megarapott állatokat kiirtották s a falubeliek lejszékkel felfegyverkezve üzőbe vették a veszett kutyát, hogy agyonverjék. Mikor azonban körülfogták, a veszett kutya nekironított és az emberek közül kettőt megarapott. A megmart embereket szintén a Pasteurbe szállították gyógykezelés végett.

— Tizenkét évvel ezelőtt elrabolt gyereket szüleit keresi. Marosvásárhelyről jelentik: Érdekes átirat érkezett a regáti Ismail városka rendőrségétől Marosvásárhelyre. Ebben egy János (vezetéknéve nincs) nevű tizenötéves fiú szüleit keresi. A gyermeket állítólag ezelőtt tizenkét évvel kóbor cigányok rabolták el egy nagyon előkelő családtól és azóta ott élt a cigányok között. Marosvásárhelyen most kutatják azt a családot, amelyhez a gyermek tartozhatott.

— Meg akarják szüntetni a marosvásárhelyi Táblát. Tudósítónk jelenti: Nagy izgalmat váltott ki Marosvásárhelyen az a hír, hogy a kormány takarékosossági okokból megszünteti az ottani itélőtáblát. Marosvásárhelyen nyolcvan ügyvéd működik, de ezenkívül a város kereskedelmi és ipari életét is fájdalmasan érintené a Tábla megszüntetése. A bírói kart a brassói és kolozsvári táblákhoz osztanák be, így tehát a kormánynak fizetés-megköttyítést ez nem jelentene, a táblai épület fenntartása sem, amelyet a Teleki-grófok teljesen ingyen bocsátottak az igazságszolgáltatás rendelkezésére. A marosvásárhelyi királyi Tábla egyike Erdély legrégibb igazságszolgáltatási fórumoknak.

— KUNCZ ALADAR, a nemrég elhunyt erdélyi magyar író Fekete kolostor c. művével világirodalmi sikert aratott. A 2 kötetes regény 3-ik kiadásban jelent meg az Athenumnál, izléses kivitelben. Ara 300 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában.

— DR TOTIS BÉLA. Levelek a fiamhoz. Az ifjúság nemi problémái c. alatt írta meg a mai idők legszenzációsabb és legérdekesebb könyvét. Az orvos, az íróművész minden felkészültségével, lebilncselő módon tárja elénk az ifjúság nemi problémáinak legikosabb, legfeltettebb kérdéseit. Szinte kinos őszinteséggel rántja le a leplet azokról a hazug és nap nap után előforduló problémákról, melyeket szeméremből, szerelemből és felelősségtől való irtózástól, vagy az előítélet elől való félelemből nem merünk egymásnak megmondani. Egy kegyetlen reflektor ez a könyv, mely minden sorával, minden szavával ónmagunkba és másokba világít. Egy röntgen apparátus ez a könyv, mely átvilágít a testen, a lelken, az agyon, s mintha egy izgalmas filmet néznénk végig, úgy teszi lehetővé, hogy a legkülönbözőbb természetű egvényeket megismerjük. Ara 95 lej. vidékre portóval 95 lej. utánvéttel 105 lej. — Megrendelhető a Brassói Lapok könyvosztályában. (be)

— ELŐFIZETŐINK. Ha akármilyen uton fizetést teljesítettek, kísérik figyelemmel, hogy a címken feltüntetett lejárat legkésőbb 8 napon belül megváltozzék. Ezzel jelzi kiadóhivatalunk azt, hogy a pénz rendben befolyt és helyesen lett felhasználva.

Boldog ujévet kíván
BENJAMIN ÁRPAD
a Brassói Lapok Tg.-muresi megbízottja

Szilveszter éjjelén 11 — 1 óráig

„Ein Tango für Dich” A noziedadás kerekében Benzo Duo hírneves táncosnők fellepése és művészi produkciója fogja szórakoztatni a őzőnséget Szünet alatt: szerencse-malacok pezsgők, borok és egyéb meglepetések kisorsolása
Állagos jegyárak: Lei 25.
Kedoute-oznó.

— Meghalt Szatmári Mór, a kiváló magyar publicista. Budapestről jelentik: Kedden délután rövid betegeskedés után a budapesti Park-színházban 76 éves korában meghalt Szatmári Mór közismert publicista. Szatmári Mór a szatmári megyei Józsefházán született s mint főiskolai hallgató már munkatársa volt a Nagyvárodon megjelenő Szabadság című napilapnak. Később Budapestre került és az Egyetértés politikai rovatvezetője lett. Igen komoly szerepet játszott annak idején az egyházpolitikai küzdelmekben s felelős szerkesztője lett a függetlenségi párt hivatalos lapjának, a Budapestnek. 1900 és 1910 között a biharmegyei Margitta képviselője volt. Egyévvvel ezelőtt „Husz év parlamenti viharai” címmel megírta visszaemlékezéseit, amelyekből színes cikkek formájában igen sok megjelent a Pesti Hírlap hasábjain is.

— A moszkvai cseh követség titkára cáfolja, hogy merényletet tervezett a moszkvai japán követ ellen. Prágából jelentik: Beszámoltunk arról, hogy Vanyek Károlyt, a moszkvai cseh követség titkárát Gorin GPU tisztviselő azzal vádolta meg, hogy merényletre akarta felbujtani a moszkvai japán követ ellen, hogy ezzel kirobbantsa a japán-orosz ellentétet és felidézze a háborút. Gorin feljelentésére a szovjet-kormány Vanyeket kiutasította Oroszország területéről. A kiutasított diplomata most érkezett hazá Prágába és azonnal jelentkezett a külügyminisztériumban. Vanyek jelentésében kerekre kijelentette, hogy a szovjet hatóságok állítása a moszkvai japán követ meggyilkolására vonatkozólag légbőlkapott koholmány. Az újságírók előtt tett nyilatkozatában azt is kiemelte, hogy hajlandó Moszkvába is visszatérni, mert nem hiszi, hogy Gorin szembesítés alkalmával fenn merje tartani fantasztikus vádjait.

— A brassói rendőrség hírei. Az 1677-es rendszámú brassói autóbussz, amelyet Mátyás János vezetett, elütötte Olescher János szekerét. Az összeütközés következtében a szekér felborult s a benne ülő Olescher házaspár súlyos sérüléseket szenvedett. — Schwella Ferenc, a Katonakórház-téren levő Mircea Aldica vendéglőben, ittas állapotban megverte Ignatovic Mária pincérleányt, akit sérüléseivel a kórházba szállítottak. A duhajkodó vendég ellen az eljárást megindították.

★ FIGYELEM! A brailai „Erean” szónegygyár, Brassóban szónegygyártást nyitott, ahol az ünnepek alkalmával a legolcsóbb árakon, nagy választékban a legszebb szónegyeket bocsátja a közönség rendelkezésére. Jegyezze meg a címet: Str. Voivodul Mihai (Kolostor-utca) 36. (e)

— A vér felhígítása céljából ajánlatos néhány napon át korán reggel egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet inni. Az egész világon rendelik az orvosok a valódi Ferenc József víz használatát, mert ez szabályozza a bél működését, erősíti a gyomrot, javítja a vért, megnyugtatja az idegeket és ezáltal új élet-erőt teremt. A Ferenc József keserűvizet gyógyszertárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

— Városi hivatalszolgálat rablótámadása egy kereskedő ellen. Lugosi tudósítónk jelentése. Izgalmas rablóhajsza színhelye volt Lugos néhány utcája. A város centrumában, az egyik legforgalmasabb utcában van az üzlete Janovici Traján kereskedőnek, aki estélyi üzletzáráskor magához véve a kasszából az aznapi bevételt, mintegy százharmincezer lejű, a pénzt egy aktatáskába helyezte, amelyet hóna alá véve, felesége kíséretében az egyik távolabbi utcában levő lakása felé igyekezett. Janoviciék éppen házuk elé érkeztek s a kereskedő a kapunyitással babrált, amikor a csendes és néptelen utcán hirtelen felbukkant egy alak, aki hirtelen rántással kikapta Janovici hóna alól a pénzt tartalmazó aktatáskát és menekült. Janovici és felesége hangos segélykiáltásokkal üldözőbe vették a zengő utcák felé igyekező menekülő rablót, akit egy pillanatra sem tévesztettek szem elől s végre az alarmozott környékbeli lakók segítségével hosszas hajsza után sikerült utolérnie és rendőrkézre adni. A rendőrségnek kiderült, hogy a vakmerő rablótámadás tettese a lugosi primária egyik hivatalszolgája, Preda János, akit kihallgatása után átadták az ügyészségnek, ahol őrizetbe vették.

— Megfagyott az országúton. Resiczai tudósítónk jelenti: A Resicza és Lupák közötti országúton egy vadásztársaság egy megfagyott asszony holttestére bukkant, az árok szélén. A hatóság megállapítása szerint az asszony, akiben Ghera Mária 52 esztendőes krassóvái lakost ismertek fel, már két napon át feküdt megfagyva az árok szélén. A szerencsétlen asszony a megindított vizsgálat adatai szerint Resiczán járt ügyesbajos dolgait elintézésre véget, ahonnan gyalog akart a nagy hidegben hazamenni. A hideg és a fáradtság folytán kimerült asszony utközből megpenni leült az országút menti árok szélére, ahol elnyomta az álom és hamarosan utána megvette a

hideg. Nincs kizárva, hogy valamelyik resiczai kocsmában alaposan be is pálinkázhatott és úgy nyomta el az álom, amely a halálban folytatódott.

★ KÖSZÖNETNYILVANÍTÁS. Hálás köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik drága jó anyánk, özv. Primusz Antalné temetésén résztvettek, vagy részvételük bármilyen más formában kifejezést adtak. A gyászoló család. (be)

★ KÖSZÖNETNYILVANÍTÁS. Mindazoknak, akik felejthetetlen halottunk temetésén résztvettek, vagy részvételük bármilyen módon kifejezést adtak, különösen pedig a református egyház presbitériumának, lelkesi, tanítói karának, a református nőszövetség és leányszövetségnek és az unitárius egyházközségnek ezúton mondunk hálás köszönetet. özv. Györfő Sándorné és gyermekei. (be)

★ KÖZLEMÉNY. A brassói bankok ez évben is december 31-én mérlegmunkálatok miatt zárva lesznek, ép úgy a Banca Națională kiváratára szombaton, 1932 január hó 2-án is. (be)

Az ideális hashajtó a Dr. BAYER-féle

PURGEN

Vidám rovat

(A borzalmak háza.) Mayer ur megmutatja unokaöccsének Berlint. Egy hatalmas új épület előtt megáll.

— Látod, ez a ház sok megkínzott ember véréből, könnyéből és sóhajából épült.

— Borzalmas, — mondja unokaöccse, — és kié ez a ház?

— A fogorvosok országos szövetségéé.

★

— Ah, ha ezt a dalt hallom, mindig eszembe jut sok régi, elfelejtett emlék.

— Ugy? Akkor talán az is eszedbe jut, hogy félévvel ezelőtt száz koronát adtam kölcsön?

★

— Megkapta már a professzor a 27 eszből a reggelit?

— Nem tudom.

— Akkor meg kell kérdezni őt.

— Megkérdeztem, de ő sem tudja.

★

Két megrögzött alkoholista találkozik.

— Reggelizél már?

— Még egy csöppet sem.

★

— De kedves Berger ur, hányszor mondtam már, hogy egy jó pénztáros nem hagyja soha nyitva a Wertheim-szekrényt?

— De hiszen úgy sincs benne semmi.

— Éppen azért. Kell azt mindenkinek tudni?

★

A vendég: Én nagy állatharát vagyok és szinte fájdalmat okoz nekem, hogy nyulpecsenyét egyem.

A pincér: Csak tessék egész nyugodtan enni belőle. Ő is megette az én kanárimadaromat.

★

— De édesem, pont egy óráig vártam magára.

— Jé, férjescském, hát a szobaleány nem adta át az üzenetemet, hogy öt perccel késni fogok?

★

— Itt hozom az új eszmákat, professzor ur kérem, a sarkutazáshoz. A legutóbbiakkal meg tetszett elégedve lenni?

— A legjobb ízű „eszmák” voltak azok közül, melyeket kutatásaim során elfogyasztottam.

★

— Megint verekedtetek az utcán? Szörnyű dolgokat hallok rólad, Frici! Biztosan megint otthagytad egyik fogadat is!

— Nem papa, elhoztam. Itt van a mellényzebenben.

—

— Szegeden 200 ügyvédet töröltek a kamarából, mert nem tudtak tagdíjat fizetni. Szegedről jelentik: Ügyvédi körökben nagy izgalmat keltett, hogy a kamara névjegyzékéből tagdíjhátralék miatt kétszáz ügyvédet töröltek. Az ügyvédek rendkívüli közgyűlést hívtak egybe, hogy a törlés megsemmisítésének módzatait megbeszéljék.

★ Kedves vevőimnek, barátainak, iparostársaimnak ezúton kívánok boldog újévet. Dánér Lajos, cipészmeister. (be)

— Mégis politikai háttér van a Matiuska-ügynek. Budapestről jelentik: A Neues Wiener Nachrichten értesülése szerint a biatorbágyi merénylet, Matiuska Szilveszter ügyében váratlan fordulat állt be, amennyiben a merénylet indító oka most már határozottan politikai jellegűnek mutatkozik. A lap a közlési tilalomra való tekintettel bővebb részleteket nem közöl.

— Negyven éves a Marosvásárhelyi Kereskedelmi és Iparkamara. Marosvásárhelyről jelentik: A négy székhely vármegye, Maros, Csik, Udvarhely és Há-

romszék, Marosvásárhelyen fennálló Kereskedelmi és Iparkamarája tegnap tartotta negyven éves fennállásának jubileuma alkalmából diszközgyűlést, amelyen a vármegyék delegátusai vettek részt. A diszközgyűlést Méra Viktor elnök nyitotta meg, röviden ismertette a Kamara történetét, amelyet 1891-ben Wekerle Sándor miniszterelnök alatt Baross Gábor kereskedelmi miniszter alapított.

Az első elnöke Pauxik Hugo volt, 1914-től 1925-ig Bürger Albert, ettől kezdve 1929-ig Russu Albert. Ezidőtől pedig Méra Viktor látja el az elnöki tisztet. Az Iparkamarának különösen a kereskedelmi szakoktatás terén vannak nagy érdemei. A székhely körvasutat is a kamara kezdeményezte. Ugyancsak tegnap ünnepelték a diszközgyűlés keretében Bürger Albert hetvenéves születésnapját, akit a kormány nevében Mircea szenátor köszöntött fel. A diszközgyűlést Russu Albert és Bürger elnök portréinek leleplezése zárta be.

A tórlódó jég eltorlaszolt egy regáti várost. Bukarestből jelentik: A Duna deltájában fekvő Sulina várost a jégzajlás éppén 6 nap óta zárta el a világtól.

A Duna vizének jégátláti hatalmas jégelorralszal vették körül a várost, amely sem telefon, sem távíró útján már nem léphet érintkezésbe a vidékekkel.

Az európai Dunabizottság intézkedéseket tett a jégelorralsz szétrobbantására.

A legújabb jelentések szerint a jégzajlás megindult s így a várost fenyegető árvízkatasztrófa csökkenőfélben van.

~~~~~

Szombaton este:

„Torockói menyasszony” Brassóban!

Két estére visszajöttek a színészek

Két szindarabja volt a budapesti új színházi szezonnak, amelyek diadalmas sikerre nőtték ki magukat és amelyet száz- és százezer ember nézett végig. Az egyik a „Feketeszáru cseresznye” volt, Hunyady Sándor diadalmas színműve, a másik pedig ugyan- csak erdélyi író, Indig Ottó mestermunkája, a „Torockói menyasszony”, amely október óta egyfolytában van műsoron a budapesti Belvárosi Színházban és a napokban játszik századszor. A Feketeszáru cseresznyét már látta a brassói közönség. Most szombaton este fél kilenckor pedig a Bérczy-társulat egyik visszatért csoportja, ennek a szintársulatnak különvált elit-gárdája, a „Torockói menyasszonyt” mutatja be a Gerverbevereinban. Az évtizedek óta legnagyobb sikerű magyar vígjáték bemutatása elé annál nagyobb érdeklődéssel tekintet a közönség, mert annak íróját, Indig Ottót, régi kötelekek fűzik Brassóhoz, innen származott el, itt volt huszár-főhadnagy az édesapja. A mulatságos, ötletes, fordulatos darab palloságos jótétemény megpólt idegeinknek: kétórát biztos derű és kacagás. A darab brassói előadása kipróbált erők kezében van: Tóth Boriska, Berecz Mancsi, Kemény Juci, Battyán Kálmán, Lukács Ede, Fenyvesi, Hevesi, Takács, Haas és két brassói tehetséges színész, Szabó Lajos és Weier Sándor lépnek fel benne. A helvárok rendkívül olcsók, 40, 30, 20 és 10 lejesek.

Vasárnap este ugyancsak fél kilenc órákor a Gerverbevereinban az együttes a „Tul a Dunán Baranyában” című látványos, fülbemászó zenéjű operettet játsza, Kovács karmester vezényletével, hasonló olcsó helyárrakkal.

~~~~~

Szerkesztői üzenetek

Fogaras. Ez az ügy tisztán a bíróság ele tartozik, s mi nem vagyunk hivatva rá, hogy X-nek, vagy Y-nak elméleti állapotát felülbíráljuk. Más hozzátennivalónk a multikori üzenethez nincs.

Szilveszterkor. Sajnálattunkra, nem közölhetjük. A nyomtatott versikék közt is csak egy-kettőben csillog némi poézis.

S. A., Kolozsvár. A kívánt címmel nem szolgálhatunk. Tessék a B. L. bukaresti szerkesztőségéhez, Bul. Schitul Magureanu 21. fordulni.

Albisi. Az ügynek, azt hisszük, jobb szolgálatot teszünk, ha nem tesszük szóvá nyilvánosan. Támasszák fel a derék dalárdát csak azért is; ez volna méltó válasz minden elgáncsolásra, akár szándékosan, akár helyzeti kényszerből történik. A kértezett könyvre vonatkozóan könyvosztályunk értesítést fog küldeni.

18092. sz. előfizető. Körülbelül másfél évet kellene a fiatalembernek szolgálnia, s még a büntetéseket zárkában eltöltendő időt is rá kell szolgálnia. Hazajövetele tehát nem ajánlatos, hacsak amnesia nem teszi azt lehetővé.

Harc a kopaszodás ellen

Nincs még egy kozmetikai hiba, mely egyformán olyan gyakori lenne a nőknél és férfiaknál, mint a hajhullás. Az utóbbi években feltűnően szaporodtak a fejbőr bántalmai és

lépten-nyomon láthatók fiatal nők is, kiknek zsíros vagy kevés a hajuk.

Az orvosi tudományokat foglalkozik ezzel a bajjal és megvannak az eszközök arra, hogy a haj hullását megelőzzük és az idejében kezelés alá kerülő esetekben a végleges kopaszodást elkerüljük.

A hajhullást vagy a fejbőr betegsége, vagy pedig a szervezetben beálló valamely kóros eltávozás okozza.

A védekezés tehát vagy a hajás fejbőr kezeléséből, vagy egyidejűleg a belső betegség gyógyításából áll.

Többféle hajhullást ismerünk. Súlyos fertőző bántalmak, (tifusz, vörheny, spanyol influenza), után szinte napok alatt kihullhat a haj, vagy pedig hosszú ideig fennálló betegség után, (vérszegénység, tüdőbaj, általános leromlottság, stb.), gyakran következik be a teljes vagy részleges kopaszodás. Egyes mérgek, mint pl., higany, arzén is képesek ilyen pusztítást okozni.

Nem ritka a „foltos hajhullás”,

amikor a kopaszodás máról holnapra, köralakban következik be, infekció vagy ideges behatásra, vagy belső mirigyekben beálló zavar következtében. Mindezen esetekben az alapok meggyógyulásával, illetőleg megszűnésével legtöbbször újra kinő a haj, kivéve oly eseteket, amikor a bőrön már helyrehozhatatlan károsodás történt.

Leggyakoribb azonban, mondhatjuk mindennapi az u. n. seborrhoeás (faggyúár) hajhullás,

amikor a ritkulás és utána a kopaszodás csak lassan, évek múltán következik be. Nőknél a teljes kopaszodás nem igen fordul elő, de hajhullás, ritka haj és az ezzel járó zsírosodás, nagyon gyakori panasz. Ugy kezdődik, hogy

a fejbőr először korpázik, vagyis a bőr felső hámló rétegei elhalnak, kis lemezekben eltöredeznek.

A pikkelyek a fésűben felgyülemleken, vagy a sötét ruha gallérján láthatóvá lesznek. Sokszor viszket, gyulladáshoz jön a fejbőr. Azután a haj zsírosodik, fénylő, ragadós lesz, mindgyakrabban kell mosni, hiába teszik ezt hetenkint vagy rövidebb időközönként; szódás, ecetes víz, sampon csak súlyosbítja az állapotot, mert a beteg fejbőr más ápolást kíván. Ekkor már az átlagos és normális napi 30—40 szál haj helyett, mindig több és több hull ki, helyükbe mindig vékonyabb és rövidebb szálak nőnek, a veszteség nagyobb lesz, mint az utánpótlás. A nők azt veszik észre, hogy

dus, tömört hajuk ritkább és kevesebb lett, amelyen keresztül a fejbőr kilátszik,

a férfiak pedig, hogy a halánték a kopaszodás s az érdekes olimposzi homlok után billiárdgolyó simasága és fénylő lesz az egész fej, csak oldalt és hátul marad egy keskeny, hajjas szegély, amellyel már nem lehet leplezni a beállott súlyos szépségihát.

A hajhullás okát az öröklés, a faj és kltma által okozott hajlamosságokon kívül egyrészt a fentemlített betegségek és belső elváltozások váltják ki, másrészt a fejbőr betegségének tulajdonítjuk,

amit a helytelen hajkezelés, valamint a korpádó és seborrhoeás állapot okoz. Ezen körülmények folytán a hajhagyma táplálkozásában zavar áll elő. Természetesen egyenként kell elbírálni az eseteket, megfelelő kezeléssel lehet segíteni, kivált, ha idejében fordulnak orvosi tanácsért.

Régóta fennálló, teljes kopaszodáson még nem tudunk változtatni.

A preventív védekezés abban áll, hogy a még egészséges fejbőrt tisztán kell tartani, zsíros, vagy közbömbös szappannal négy-hat-hetenként kell mosni és csak vízben kell kiöblíteni. A korpádó, zsíros, valamint viszkető, érzékeny fejbőrt gyakrabban, de kénes, vagy kátrányos szappannal kell tisztítani.

A haj lenyírása, napfürdőzés jótékonyan hat.

ASTRA (Apolló) MOZGÓ
BUDA-RO

Január 30-án jut utoljára:

„A kongresszus táncol”

Jön!

„A fekete lovag”

A legnagyobb kalandfilm.

A romániai kisipar és kisiparosság helyzete 1931-ben

Iria Szabó Béni szücsmeszt, országgyűlési képviselő

Ha a régi, erős és híres kisiparunkra gondolunk, ha a múltidők gondolkodásait, vagyis iparos társadalmát idézzük magunk elé, megcsúszhat a toll a kezünkben, midőn a mai kisipar helyzetéről akarunk írni. És nem folytathatjuk el könnyeinket, midőn az ország egyik legértékesebb alkotó társadalmának végpusztulását látjuk.

Kisipar és kisiparos osztály. Két különböző, de szorosan egymáshoz tartozó fogalom. A kisipar, ha erős, életképes, vagyis gazdaságos jelent az illető államnak. Ezért minden állam jól felfogott érdekében törekszik, avagy kellene törekedjen arra, hogy erős, versenyképes kisipara legyen, amely az ország nyersanyagából értékes közszükségleti tárgyakat termel és ezáltal megakadályozza, hogy a nyers termények olcsó árban más országokba kerüljenek, hogy azután sok esetben többszörös ár mellett mint kész iparcikket szállítsák be az országba.

A kisiparos társadalom minden országok egyik legerősebb oszlopa, amely a holt tárgyakból nélkülözhetetlen iparcikkeket termel és normális viszonyok mellett ezen iparcikkeket sokkal olcsóbban bocsáthatja más foglalkozású polgártársai részére, másfelől pedig, a nyersanyag ára és a kész iparcikk ára közötti különbözetről bőségesen jutnak különböző címeken az államnak, amelynek onnelfogva egyik legjelentékenyebb fennmaradása.

Ezért az egyes államok az idők rendjén különféle támogatásban részesítették a kisiparos társadalmat, hogy azután az annál intenzívebben szolgálhassa a polgárságot és az állam érdekeit.

Igy fejlődött századok rendjén híressé, nagyvárosi kisipar, amely egykor készítményeivel ellátta délkelet, kelet, sőt az északi országok egyes vidékeit is. De nem volt ritkaság iparcikkeik megjelenése a nyugati országokban sem, jóllehet azok igen erős kisiparral rendelkeztek minden időben.

Országunk, a mai Románia, a világháború befejezése után olyan területeket kapott, amelyek nemcsak nagyságukkal, szépségükkel, hanem fejlett, virágzó, ugye szőlő minden ipari szakmát magá-

bafoglaló kisipart kapott. És mert az ország új összetétele szerint az országban ugye szőlő minden megvan, ami a kisipar fejlődését, e ezzel az ország erősítését biztosíthatja, mi, iparosok, azt hitük, hogy iparunkat az eddigénél még hatványozottabb mértékben fejleszthetjük. Biztosra vettük, hogy készítményeinknek a Balkánon, Lengyelországban nagy felvevő piaca teremthetünk.

Reményeink azonban nem váltak be. A régi kis Románia ugye szőlő minden agrárállam volt. Az iparcikkeket 70-80 százalékgig külföldről szerezte be. Az állam ujjaalakítása után ezen kapcsolatait nem szakította meg, hanem, vagy a helyes felismerés hiánya, vagy a hatalmas iparral rendelkező nagy szövetségei erőszaka következtében, tovább ösztönözték az áru az országba. E téren gyarmati szerepet tölt be az ország ma is.

Kisiparos szörveink, amikor látták, hogy a várt fellendülés helyett, egy biztos visszafejlődés indul el, az egész vonalon megmozdultak. Bukarest és Kolozsvár székhellyel új központi szerveket létesítettek, hogy ezeken át az ország mindenkor (elég gyakori) kormányát kellően informálni, felvilágosítani tudják.

Kongresszusok, gyűlések százait tartották, vaskos memorandumok, kérések, beadványok készültek, amelyekre az utóbbi ideig még válaszokat sem kaptak. Vagyis a biztos veszedelemre való figyelemzésünk figyelmen kívül hagyatott. Kisiparunk zuhanni kezdett, visszafejlődött. A kisiparosság napról-napra szegényedett, eladósodott. Ezt a folyamatot a megcsappant munkahiány mellett teljessé tette a semmi könyörületet nem ismerő, égbekiáltó és teljesen igazságtalan adórendszer.

Elég volt 10 év ahoz, hogy az évszázadok alatt nagyvárosi, hatalmas, gazdaságos jelentő kisipar, ugye szőlő minden teljessé tette a kisiparosság ijesztő százalékban nyomorult koldussá, ehez munkanélküli tömeggé vált.

10 esztendőn át szavunkat, kérésünket, könyörgésünket az adókövető bizottságoktól a kormányokig nem értették meg, sőt talán föltre értették és a világ egyik leggazdagabb országában, ha nem aka-

runk tovább szenvedni, ha gyermekeinket, kiknek sorsáért egy életen át becsületesen dolgoztunk, nem akarjuk óhesen, lerongyolódva, az élet útján minden reményesség nélkül elindítani, ha nem akarjuk bevárni, míg a hosszú szorgalommal szerzett hajlékunkból a hitelező, az adóvégrehajtó kiárvarez, kidob, válaszhatjuk azon iparos testvéreink sorsát, akik a legkülönbözőbb halálnemmel, naponta tömegesen dobják el maguktól az életet.

Nem akarok ezen cikk keretében politizálni. azonban kötelességemnek tartom minden alkalmat megragadni arra, hogy illetékes tényezők figyelmét felhívjam az utolsó órában való határozott, merész cselekvés elmulasztásának katasztrofális következményeire.

Nem célok a százszoros ismételt kritikát ismételni, panaszkodni, vádolni. Azt tartom, hogy a halálos veszedelemben nem helyénvaló a veszedelem keletkezősét kutatni, hanem erős kézzel el kell azt hárítani, azután van idő vizsgálni, ki mikor és hol követett el hibát.

Mi kisiparosok, akik kevés kivétellel az ösztársadalom legszegényebb családjaiból kerülünk ki, akik átmertünk az élet minden kálváriáján, akik szeretőjük megértjük és megbecsüljük egymást, akik rendre, fegyelmre, törvényisztelekre szoktunk, ha halálos sebekkel vagyunk is borítva, felgyógyulunk, csak adják meg az ehhez szükséges gyógyszert. Felgyógyulunk és kevés támogatással, saját erőnkkel újból állam-fenntartó polgárok leszünk.

Talpraállításunkhoz a gyógyszer: a megértés, a jóakarát, az egyenlő elbánás, az erőnkön felüli igazságtalan, ötletszerűen megállapított közteherviseléstől való mentesítés, iparcikkeinknek piac teremtés, először belföldön azáltal, hogy külföldi iparcikkeket csak a legszükségesebb esetben engednek be és kizárólag csak akkor, ha azt itt belföldön nem lehet előállítani, vagy ha annak mérsékelt mennyiségben való behozatalát a termény kivitelünkkel kapcsolatos szerződések elkerülhetetlenné teszik; másodsor pedig, körültekintő kereskedelmi szerződések, az arra alkalmas országokkal.

A közszállításokat megfelelő hányadban közvetlen a kisiparosoknak adni, anélkül, hogy annak kevés, igazi hasznából bármiféle közvetítő osztozkodnának. Szabályozni a munka és tőke egymáshoz való viszonyát oly módon, hogy a munka legalább olyan értékkel bírjon, mint a tőke, mivel az utóbbi ma diktátori hatalommal bír és minden értéket, amely anyagból és munkából áll, megsemmisít.

Jorga miniszterelnök vezetése alatt álló kormány merész kézzel nyúlt hozzá az iparos társadalommal szorosan együtt élő földmivelő osztály talpraállításához, a mikor az adósságokban már-már végleg elmerülő földmivelő osztály adósságait szanálni kívánja.

Feltétlenül szükséges és minden törvényes eszköz felhasználnunk arra, hogy a kisipari és más termelő osztályok adóssága is szanáltsék. E nélkül az agrár-adósságok szanálása csak felsikert hoz, mely tetézni fogja az ipari és kereskedelmi adósságok terheit, mivel a hitelezők tőkéikért az utóbbiakra fogják magukat rávetni.

Ugyancsak szükséges a nagy vagyon progresszív módon való megadóztatása. Törhetetlen, hogy azok, akik az állami élet minden előnyét első helyen élvezik, szemérmetlen módon kivonják magukat a jogszerinti megterhelés alól. Ráadásul, a részükre ezek verejtékével megkeresett pénzt, külföldön élnek el, avagy helyezik biztonságba.

Szigoru törvény hozandó az összes külföldön elhelyezett tőkéek záros határidőn belül való hazahozatalára, mely ha nem történik meg, az állam részére e javak elkobozandók.

További nélkülözhetetlen szükségesség: az ország készpénzmennyiségének körülbelül 40 milliárddal való szaporítása, hogy a készpénzmennyiség megfeleljen az ország lakossága számarányának. A külföld országaiiban egy lélekszámra körülbelül háromszor annyi készpénz esik, mint nálunk. Első sorban ezért bém a gazdasági életünk. Ha annak idején pénzünk fedezetére csak 33 százalék arany fedezet volt, elhibázott dolog volt csak ennek megfelelő papírpénzt kibocsátani. Kérdem, ha csak 10 százalék arany fedezetünk lett volna, akkor is csak annak megfelelő papírpénzt bocsátottak volna ki, vagyis a mai körülbelül 24 milliárd helyett csak 8 milliárdot?

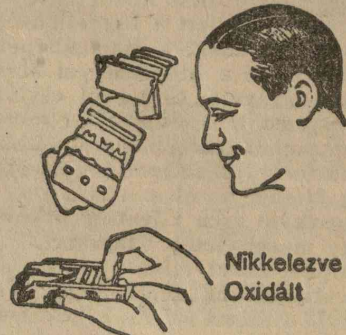
Inflációra nem gondolok, hanem arra igen, hogy az ország összes vagyonnal bíró polgárai egy nagy belföldi kölcsön-

2 UJ MODELL

Allegro

Egy aparátusban egyesítve fenékö és, lehuzóbőr. Feni egy és két oldalon a pengéket.

Biztosítja a tökéletes beretvalkozást.

Nikkelezve Lei 600
Oxidált Lei 400

Nagy tökéletesítés

A fenéköre és lehuzóbőre beallított fenőtest (penge) villam gyorsan forog. Kapható késfenő és más szakmabeli üzletekben. Díjmentes prospektusokat

Küld a vezérképviselő: C. I. C.

Str. Emancipată 5, București

nel teremtsenek alapot az ujonnan kibocsátandó pénznek. Ha papírpénz kibocsátására jó a „guruló arany”, (lásd a román fedezet Moszkvába való szállítását), sokkal jobb kell legyen a stabil föld, az alatta és felette levő mérhetetlen értékkel.

Szeretnénk e téren igazi nemzeti nagyságokat látni, akik áldoznak, akik igazi honalapítók, akik gazdasági alapon vetik meg Románia maradandó alapjait és akiknek sziklatömbjeihez mi kisemberek is készségesen oda hordjuk szerény tégláinkat. Ez a hazafiság és nem a román vagyon külföldre való csempészése.

A kormány ne riadjon vissza ezen kérések minél gyorsabban való keresztülvitelétől, mert ezek nélkül teljesen kizárt dolog a mai gazdasági nyomorúságból kijutni és az állami élet nyugodt fejlődését biztosítani.

A főkérdésekhez kapcsolódó száz- és száz apróbb kérdést pedig kölcsönös megértéssel, jóakarattal, a teljes egyenjogúság alapján kell egy szebb jövő érdekében intézni, az állami élet minden alakulatában.

Végül pedig, ki kell küszöbölni a törvényhozó testületek házaiból a rendszeré vált szemléi civakodásokat és ezek helyét el kell foglalja minden törvényhozó részéről a komoly munka, a jó és maradandó jellegű, kizárólag csak az ország és népei érdekeit szolgáló törvények meghozatala.

Ujabb két magánvasutat
váltott át az állam

Bukarest, december 30.

A hivatalos lap tegnapi száma két megállapodás szövegét közli, amelyeket a kormány kötött két, már kisajátított, de meg nem váltott magánvasut rendezése ügyében.

Az egyik megállapodás a román állam és a Nagyikinda-Arad magánvasutársaság részvényesei között jött létre. Ennek a társaságnak a román állam 1.650.000 svájci frank kártérítést fizet a Románia területén maradt vasúti vonalakért és felszerelésekért, valamint a kisajátítás óta elmaradt haszon fejében. Lejben az átváltási összeg kb. 55 milliót tesz ki, melyet Románia több részletben, bezárólag 1939-ig fog kiegyenlíteni.

A másik magánvasut a gyulaideki, melynek megváltási összege 300.000 svájci frank, vagyis kb. 11 millió lej. Ezt a fizetést ugyan-csak 1939-ig teljesíti Románia, a megállapodásban lefektetett részletek szerint.

CARBID

bármely mennyiségben azonnal raktárról kapható

WILHEM OBERTH R.

vaskereskedés

szemben a Korona-szállóval.

Szőke Szakáll

A mulattatás pompás eszközeivel felépített kerek és tökéletes formát adó vigjátéka

A lebegő szűz

cimmel.

Ma szerdán

kerül a brassói közönség elé

Carl Boesc

a német filmgyártás prominens egyéniségének pompásan perdülő rendezésében.

MONOPOL:

Ero-film, Brassó

SZINHÉLY:

Redoute-Mozgó Brassó

Közgazdaság

A MAROSMENTI FA TRAGÉDIÁJA

Majdnem tízezer famunkás vesztette el megélhetését

Marosvásárhely, december 30.

Aki még egy-két évvel ezelőtt végigjárta a fatermő Marosmentét, valóságos tejjel-mézszel folyó Kanaánban hitte magát. Végig nagy faüzemek, sokszáz munkással dolgozó fűrészek, és nyugati stílusban épült tisztviselőházak látszottak a robogó vonat ablakából és az utasok „kis Amerikának” nevezték el ezt a vidéket, amely az ország egyik legboldogabb területe volt.

A magyar kormány csakhamar belátta, hogy a Marosmente azért kiaknáztatlan, mert nincsen megfelelő terjeszkedési lehetősége és ezért, 1906-tól 1909-ig a legpraktikusabb módon kiépítette a vasuti hálózatot. És a vasuti sinek lerakásával

A fa-infláció és az azt követő depresszió

A világháborúban, mint minden természeti ágban, a marosmenti faiparban is nagyon éreztette romboló hatását. A háború alatt a fatermelés teljesen szünetelt és így a háború közvetlen befejezése után rögtön éreztette hatását a kipihent produkció, amely most nagy bőségben ontotta a piacra a marosmenti fát.

A fakonjunktura mesebeli időre mindenki emlékezik. A háború után jó pár évig a marosmenti fások voltak a legirigyletebb egyénei Erdélynek, akik csak dobták a pénzt, mert bőven volt. A kereset senkinek sem sajnálta a faüzemektől, mert egy-egy faüzem mintegy 1200–1400 embernek adott kenyeret.

A marosmenti fa-krach és annak okai

Ez a periódus, amely természetes reakciója a fa konjunkturájának, a Marosmentét sok ezer egzisztenciájával együtt teljesen tönkretette.

Az egykori tejjel-mézszel folyó fa-Kanaán, amelynek nyomán mindenhol jólét és boldogság fakadt, most a legsiralmasabb képet nyújtja.

A faüzemek csekély kivétellel teljesen leálltak, a fűrészek zaja már nem veri fel az évszázados erdők csendjét, a marosmenti vasutak vagonjai üresen futnak és a tisztviselőlakások tátonganak az ürességtől. A Marosmentén gombamódra letelepedett kereskedők sorban mondták be a csődöt és huzták le üzleteik redőnyeit.

Redukált üzemmelle a Marosmentén a már csak két-három nagy üzem dolgozik még, vegetál és egy-egy kisebb üzem dolgozik.

Hozzávetőlegesen 70 százalékkal csökkent a Marosmentén a fatermelés.

Ez a hozzávetőleges statisztika azért elrettentő, mert emögött a pár szám mögött mintegy 8–10 ezer famunkás és több száz tisztviselő egzisztenciája pusztult el. A Marosmente több ezer leépített munkása és több száz szélnek bocsátott tisztviselője nem tud azóta elhelyezkedni és ezért meg kell vizsgálni ennek az irtózatos fa-tragédiának a közelebbi okait.

A szakma emberei szerint a marosmenti fa teljes csődjének elsősorban a gazdasági depresszió az oka, amely talán ebben az ágban még katastrófálisabb módon érezteti hatását, mint a gabonában.

A fa-krachnak azonban, ha a gazdasági világválság nem következett volna be, akkor is pár éven belül be kellett volna következnie.

És ennek az az oka, hogy a Marosmente bármely furcsán is hangzik, fában teljesen ki van merülve.

A vasut kiépítése alkalmával, oly módon vetették magukat a fatermelő társaságok a Marosmente fatermelésére, hogy az 50 éves fordulóra kalkulált erdőket, 10 év alatt tarolták le és ezáltal nemcsak, hogy egy fa-dömping állott elő, de ezáltal a vidék teljes fatermelése is már az utolsó években a vége felé közeledett.

A marosmenti fatermelés most már csak 50–60 év múlva fogja elérni ismét aranykorát, amikor a jelenlegi fiatal erdők használhatók lesznek.

A fa értéke ma a békebeli aranypari-

egyidőben megjelent a jólét is a Marosmentén.

Eddig csak annyit termelt a szalárdi fatelep, amely abban az időben a fatermelés gócpontja volt, amennyit a Maroson tudajozva el lehetett szállítani és amikor ezt a primitív szállítási módot megszüntetve, vasuti vagonok kezdték szállítani a marosmenti fát, akkor megkezdődött a rendszertelen és tobzódó gazdálkodás a marosmenti fával.

Burjánmódra alakultak a különböző fatermelő társaságok, amelyek rövid pár év alatt a Marosmente összes fatermelését meg szerették volna szerezni maguknak és az 1909-től terjedő és 1912-ig tartó idő a Marosmentének a legnagyobb fakonjunkturát jelentette.

3–400 ember dolgozott a fűrésznél, 6–800 erdőmunkást foglalkoztatott a vállalat, 100–200 emberrel fuvaroztatott és az adminisztrációs munkákat pedig több száz tisztviselő végezte.

Ebben az időben mintegy 300 nagyobb-kisebb fűrész és faüzem dolgozott a Marosmentén.

A marosmenti fűrészek munkásainak és tisztviselőinek ellátására alakultak nagy és életképes cégek a Marosmentén, amelyek a marosmenti fatermelés akkori konjunkturájának köszönik ma is létezésüket.

1929 óta azonban megszűnt a fakonjunktura.

táson alul áll s ennek a sokat jelentő tragédiának igen sok oka van.

Az általános gazdasági krízisen kívül az is igen sokat ártott a fának, hogy az angol font éppen ősszel, amikor a fának szezonja van, katastrófálisan esett, mert a fát a világpiacra mindig a fonthoz kalkulálják, tekintettel arra, hogy a fa legnagyobb piacainak, Görögországnak, Egyiptomnak, Szíriának és Palesztinának ez a valuta képezi a pénz-bázisát.

Igy következett be az a helyzet, hogy a romániai fa, amely tudvalegyően a svéd és finn fán kívül, Közép-Európa bármelyik országának fatermelésével felveheti árban és minőségben a versenyt, ma teljességgel elhelyezhetetlen, mert hogy mást ne is említsünk, a magyarországi és görögországi deviza korlátozások miatt, a már eladott és kiszállított fáért sem kaphattak a termelők pénzt. Már pedig olyan stabil valuta nincsen most, amelyre az egész világ és ezáltal a romániai fatermelés is lehetne építeni.

A Bánát, mint a Marosmente fatermelésének egyik legjobb elhelyezési piaca, már nem jöhet számításba mezőgazdasági krachja miatt és megelégszik azzal a kis fatermeléssel, amelyet környéke nyújt neki.

A szovjet fadömpingje már csak a kegyelemdíjat adta meg a marosmenti fának, mert ma már a marosmenti fa az orosz fánál is olcsóbb és még sem lehet elhelyezni.

De a fával együtt kimultak a fatermé-

kek is. A CFR faszénzülségletét még évekként ezelőtt teljes egészében a Marosmentén szerezte be és az idén az eddigi évekhez viszonyítva faszénzülségletének és talpfaszénzülségletének még egy harmadát sem rendelkezte meg a faüzemeknél. A dícsőszentmártoni Nitrogénvár, amely szintén nagy fogyasztója volt a marosmenti faszénnek, redukált üzeme következtében, szintén csak kis megrendelést adott.

Hogy lehetne megoldani a fa-krízist? A marosmenti fatermelés csődjé nem egyedül álló Romániában. Az ország még igen sok fatermelő vidéke van ugyanabban a borzalmas helyzetben, mint a Marosmente és ebből a helyzetből nehéz kiutat találni.

A marosmenti fa-krach legégetőbb problémája a vasuti fuvar kérdése. Ha

igaz a közlekedésügyi miniszter legújabb bejelentése, a CFR már a közeljövőben nagy tehertarifa redukción irányzott elő, úgy ezzel a marosmenti fa-krízis legalább részben meg volna oldva.

Most a 70 kilométeres körzetben tul például a 2600 lej értékű vagon fának 1800 lejt tesz ki a vasuti fuvarja, amelyhez még a fuvarlevél és más illetékek járulnak és így megakadályozzák a fa nagyobb távolságra való szállítását.

A faszénnek Magyarországon lenne a legalkalmasabb elhelyezkedési piaca, de melyik szállító képes a magyar határig 4500 lej vagononkénti fuvar megfizetését?

300–400 lej értékű rövid deszkának a fuvarja Marosvásárhelytől Temesvárig 450 lej, tehát több mint az áru értéke.

A marosmenti faüzemek és munkaadók már számtalanszor interveniáltak a marosmenti fa érdekében, a vasuti tarifa leszállításáért, de mindeddig eredménytelenül.

Nagy sérelmük ezenkívül az erdőtulajdonosoknak és termelőknek az u. n. „impozit agricol” (földadó). Ez az adó, amely az erdő megvásárlásával jár, tulajdonképpen csak 18 és fél százalékos, de a mintegy 8 százalékos kitévő illetékekkel és más hivatalos taxákkal 29–30 százalékkal drágítja meg a kitermelendő erdőt amelyet manapság lehetetlen megfizetni. A kormánynak tehát ezt az adót is sürgősen redukálnia kellene.

A fakrízis legnagyobb indítókai azonban a teljes építkezési hiány. Ennek pedig az a tény képezi a belső rugóit, hogy addig, míg a fának az értéke, már az aranyparitáson alul van, addig az építkezési anyagok közül a cement és a vas ára nemhogy esett volna, de a békebeli paritást jóval meghaladja.

Ígyenformán tehát teljesen lehetetlen az építkezés, holott a bankoktól megcsömörlött közönség, ma akárcsak a régi

84 ezer hold föld gazda nélkül

Az Ecsedi Láp Leccapoló Társulat milliós ártéri hátrálékai kol-dusbotra juttatták a gazdákat, de a miniszter nem enged

Nagykároly, december 30.

Mint ismeretes, Valcovici földművelésiügyi miniszter felfüggesztette az Ecsedi Láp Leccapoló Társulat működését és az egész társulatot a nagyváradi folyam-mérnöki hivatalba olvasztotta be. A nagy Ecsedi Láp Leccapoló Társulat helyén ma mindössze egy Nagyváradba delegált kulturmérnök dolgozik.

A mérnök sem dolgozik, mert nincs mit dolgozni.

A Társulatot még 1893-ban alakították azzal a céllal, hogy ez a Társulat leccapolja az Ecsedi Láp elszórt mocsarait és árvízveszedelem csetére megvédje ezt a gazdag és buja vidéket a Szamos és Kraszna áradásai elől. A békeszerződés az Ecsedi Láp Leccapoló Társulat területét kettő osztotta. A Társulat 162 ezer katasztrális hold földön dolgozott, amely földmennyiségből a békeszerződés Romániához 84 ezer hold földet csatolt.

Ez a megkisebbedett Társulat nem sok eredménnyel dolgozott, aminek egyik oka az is volt, hogy a Társulat élére állandóan protekciós politikai kreaturák és nem szakemberek kerültek és további oka ennek a tespedésnek az is, hogy a Társulat tagjai gyengén, később egyáltalában nem fizették be az ártéri díjakat. Ma ennek a társulatrak milliókra menő kötelei vannak, amelyeket behajtani képtelen.

Az állandó torzsaalkodásokra és az abszolút eredménytelenségre való tekintettel a miniszter a Társulat autonómiáját felfüggesztette és mint fentebb jelentettük, annak agendáit a nagyváradi folyam-mérnöki hivatalba olvasztotta be.

E percben tehát Leccapoló Társulat nincs, de ott áll 84 ezer hold föld, a melynek nincs gazdája, amelynek víz-üzeyével senki sem foglalkozik.

Az Ecsedi Láp maga még ma sem alszik. Állandóan kezelni, árkolni és takarítani kell a vizmüveket, hogy ezt a rengeteg földet a mocsarak el ne borítsák és állandóan tatarozni kellene a töltéseket is, hogy a Szamos vagy a Kraszna áradása ezt a vidéket víz alá ne borítsa. A földbirtokosok nem merik a Társulat

A negyven éven felüli urak....

igen gyakran panaszkodnak teljesítőképességük hanyatlása miatt. (Sexuális neurasténia, impotencia.) A diagnózis majdnem mindig ugyanaz: a belső kiválasztást szorgalmazó mirigyek működésének csökkenése vagy teljes megszűnése. Lássuk el testét az életműködéshez annyira fontos testis és Hypophysis-hormonokkal, amelyek a „Titus-Perlen” nevű szerben először biztosított, standardizált formában találhatók. „Titus-Perlen” a tudomány által elismert, ártalmatlan, összetett készítmény, amely tekintetbe veszi a gyógyszeresek általi potenciálfokozás összes lehetőségeit. Ez a gyógyszer dr. Magnus Hirschfeld egészségügyi tanácsos, az ismert sexualtudós évtizedes kutatásának eredménye. A „Titus-Perlen” nevű szer a berlini sexualtudományos intézet állandó felügyelete alatt gyártják. Kapható minden gyógyszerárban, 100 darab csomagolás Lei 460.— Ahol beszerzése nehézségekbe ütközik, forduljon a vezérképviselőhöz: „Titus”, Cernăuți.

A „TITUS PERLEN” különböző alkafészéinek és sokoldalú hatásaiért a szer grafikai ábrája.

időkben nagyon szívesen helyezné el a pénzét ingatlanban.

A marosmenti fa teljes csődjét, amely nem elszigetelt jelenség az országban, elsősorban Marosvásárhely érzi meg. A marosmenti faüzemek munkásai és tisztviselői kevés kivétellel a székely fővárosban költöttek el keresetüket és hogy csak egy statisztikai adatot említsünk, a marosvásárhelyi mészárosok hetenkint körülbelül 20–30 vagon szalonnát szállítottak a marosmenti faüzemeknek.

Marosvásárhely aktuális gazdasági csődjé szerves összefüggésben áll a marosmenti fa-tragédiával.

Benczel Béla

felélesztését szorgalmazni, mert abban a pillanatban az állam, a folyamammérnökség vagy maga a társulat a hátrálékokat kéri, azokat a hátrálékokat, amelyek több millió rugnak és azokat a hátrálékokat, amelyek a gazda ma megfizetni képtelen.

A helyzet tehát az, hogy a földet tönkremennek azért, mert nincs Leccapoló Társulat, amely rendbe tartja azokat és nem lehet a Társulat működését feléleszteni, illetve intenzívebbé tenni, mert nincsenek meg azok a hozzájárulási összegek, amelyeket a társulat nincstelen gazdának kellene előteremteni.

Szamosdob községe most a miniszterhez folyamodott és kérte, hogy engedjék el az addigi hátrálékokat, de a miniszter erről hallani sem akar, legfeljebb annyit akar tenni, hogy segítsen a Társulatot, hogy az működésében valamennyi állami támogatást is remélhessen.

Ebből az Ecsedi Láp Leccapoló Társulat-ügyből még nagy baj lesz. Nagy területű termő humusz az évek során teljesen tönkremegy és az általános agrárkrízisen felül ezen a vidéken egy újabb szerencsétlenség is arat majd,

az a szerencsétlen agrárpolitika, amely még annyival sem tudja az agrárvíz megsegíteni, hogy földje viz alá ne kerüljön és azt a mocsarak ezrei el ne lepjék.

Tőzsde

1931 december 30.

Zürich (nyitás): Berlin 122.—, Amsterdam 205.65, New York 512 és háromnegyed, London 125.5, Páris 20.10, Milánó 26.10, Prága 15.20, Budapest 9002.50, Bélgárd 910, Bukarest 307, Varsó 57.50, Bécs —.

A SIRO VÁROS

A Kolumbán standja mellett vitte el utja. A standon új alakot látott. Egy kőzaksipkás bácsi kínálkozott nagy szorgalommal minden arraménőnek.

— Ez hát az élet. A stand megürül és rögtön új gazda áll oda.

Vajon így lesz az ő iróasztalával is, a mely mellett olyan hittel és szeretettel írta meg mondanivalóit? Vajon az ő helyét is azon nyomban más tölti be és az ő emléke is olyan nyomtalanul tűnik el a standról, mint ez a szegény fiú?

— Mi történt Pistu? Csak nincs valami baj?

Komoly aggodalom csengett az asszony hangjában....

Pista alig tudott felelni.

— A menyasszonyom visszaküldte a jegygyűrűt....

Az asszonyt igazán meglepte a közlés. Meglepetése nem lehetett tettetett.

— De nem.... hát ez nem lehet.... Istenem, csak nem tudott meg valamit?

— Talán nem is volt kíváncsi semmire. Talán csak megérzett mindent. Nem a bizonyosság a fontos, hanem a hit. Nem, hogy mit követünk el, vagy miben vagyunk ártatlanok, hanem hogy mit hiszünk róluink....

— Dehát.... talán.... mindent vissza lehet csinálni....

— Nem lehet visszacsinálni semmit. Az élet csunya mesterség. Amit elmulasztottunk, soha nem lehet behozni és amit megtettünk, nem lehet meg nem történné tenni.

— Oh nem, ha a leány igazán szereti.... A büszkeség.... Akkor legyőzi a büszkeségét....

— És maga le tudná-e győzni?

— En? Hová gondol? — A megsértett királynő büszkeségével mérte végig a fiút.

Hát miért vár olyan erőneket másoktól, amikre maga sem képes? A megbocsátás csak igen kevesek privilégiuma. Fábrián jutott az eszébe, akit a Murmanpart ölbányáiba üzött a családja és aki a kilométerek ezerein gázolt el, hogy elmondhassa a feloldozó szavakat.

— Szegény fiú! Nagyon fáj?

Most érezte Pista, hogy itt van a perc, amikor őszintének kell lennie, amikor már nincs helye semmi komédiának és a pusztá lelket kell szembeállítani a pusztá lélekkel.

— Nagyon. Szerettem....

Idáig a karjában tartotta az asszony karját. Olguska most egyszerre hevesen

kirántotta a karját a fiúéból.

— Akkor hát.... akkor menjen vissza hozzá....

— Most már magam járom az utamat....

Az asszony megérezte a veszedelmet....

— Nem, nem, hiszen szeretlek.... Te is szeretsz, érzem, tudom....

Szomorúan csóválta meg fejét a fiú....

— Ót szeretem mindenkinek felett....

— Nem igaz. — Valósággal sikitó volt a hangja. — Csak a hiúságot bántja....

— Nem, nem.... Összeomlott bennem minden és most nincs miben megkapaszkodnom.

Messzire elkerültek egy ivlámpát és a kioszk háta mögé értek....

Az asszonynak könyörgőre változott a hangja.

— Te most nagyon el vagy keseredve és engem hibáztatasz. Megértelek és nem teszek szemrehányást. De kérlek, ne mondd ki az utolsó szót.... Ne szólj semmit.... Válgunk most el békében. Nyugodj meg és ha kialudtad magad, rá fogsz jönni, hogy mennyire igaztalan voltál.... És majd minden meg fog változni....

— Minden megváltozik....

Olyan gyönyörű napjaink lesznek. Te, elmondok neked valamit. Ma még titok. De holnaputánra már kiderül. Az egyik hadosztály délnek indul. A kommunisták ellen. Az ántánt parancsára. Az uram is megy Magamra maradok. Hosszabb időre. És egyedül csak a tied leszek. Hát nem örülsz neki?....

De a fiút nem tudta felvidámitani. Ez volt az első este, amikor csök nélkül váltak el....

Éjfél tájban ért haza. Tárnicsky szobájában világosság volt. Nem nézett be hozzá, ma nem volt kedve sakkozni, szobájába tért és vetkőződni kezdett.

Kopogtattak az ajtaján. A főügyész lépett be.

Pista elővette a konyakos üveget és a szervízt.

— Mivel lehetek szolgálatára főügyész uram?

Tárnicsky nem kerülte sokáig a dolgot.

— Kedves szerkesztő ur, ne vegye rossz néven, ha valamire figyelmeztetem. Hiszen tudja, érzi, hogy őszinte jóakarója vagyok.

— Köszönöm, főügyész ur, meg vagyok róla győződve.

Ilyen ügyekben nem jó beavatkozni, de most fordított világot élünk. Vad idők, mindenféle veszedelem környékezi az

embert és csak előnév, ha elkészülünk ezekre a veszedelmekre....

— Talán internálni akarnak?

— Nem, egészen más dologról van szó. Másra akarom felhívni a figyelmét. Kérem, ma hallottam a megyeházán és elhatároztam, hogy nyomban szölok önnék. Annál is inkább kötelességemnek tartom ezt, mert nemcsak magáról, hanem egy hölgyről is szó van, akit szintén veszedelem fenyeget.

— Egy hölgyről? — csodálkozó volt a kérdés, de Pista már tudta, hogy kiről s miről van szó.

— Igen. Egy cseh őrnagy feleségéről, akivel ön meghitt baráti viszonyban van....

— Gyermekkori ismerősöm....

— Kérem, meg vagyok róla győződve, hogy teljesen korrekt ismeretség. De ha viszony volna, az sem volna baj, kinek mi köze hozzá, ez három ember dolga.

— Egészen természetes....

— Csak hogy az az asszony magyar nő, ön pedig magyar újságíró. Érti-e már?

— Még mindig nem....

Kérem, önöket hosszabb ideje figyelek. A férj semmit sem tud, a férjek csak akkor tudják meg a dolgokat, mikor már az egész világ száján végigjárt a hír. A baj éppen abban van, hogy a nő magyar és a férj a legfontosabb katonai osztályhoz van beosztva.... Hát kérem, ha valamit elárul, elloccog a feleségének és az magának tovább adja. Vagy eltűnik egy irat a hét zárta forgó Wertheimből. — Mindjárt megvan a szerencsétlenség. Börtönbe kerül maga, börtönbe kerül a hölgy, és most nem nagyon sokat tehetők a kémekkel. Érti-e már, miről van szó?

Pista csak most érezte át a veszedelmet teljes mértékében. És rögtön meg is értette. Azt is tudta, hogy mit kell cselekednie és hogyan fog cselekedni....

— Köszönöm, főügyész ur, szíves jószágát, és igazánszeretném valaha meghálálni....

Még jóskákig elbeszélgettek és kettőre járt az idő, mire nyugovóra tértek.

Harsányan zugott a katonabanda, kíváncsian tódultak ki az emberek. Friss csapatok lépkedtek büszkén, öntudatosan, nehéz ágyuk zötyögtek a kövezeten, egy páncélaúto forgatta büszke tornyát a szélrőzsa minden irányába. A hadosztály élén Zincone Attilio tábornok lovagolt, ez a jovialis képű, nagybajszú olasz tiszt, akiről — ha nem volna rajta formaruha — mindenki joggal hihetné, hogy valahonnan Gömörországból került elő, egy jó falusi kurirál.

Pillanatok alatt elterjedt a híre, hogy a csapatok megkezdtek az előnyomulást

Egészségügyi műszaki vállalat

Fürdőszoba, központi lútt és szellőzőberendezések. Vízvezetési és csatornázási munkálatok, szakmérnöki tervezés és vezetés mellett

KERTÉSZ HENRIK BRASSÓ.

dél felé és Budapestig meg sem állanak. Persze, ha engedik őket. És rögtön összeült a kávéházban a Konrádok törzsszála és mérlegelte az esélyeket. Persze, hogy két tábor állott egymással szemben az optimisták és a pesszimisták. A pesszimisták sötét arccal óhajtoztak, hogy mindennek vége és az egész ország elvészett, az optimisták azonban fölünyeser mosolyogtak. Szegények, hát nem sejtitek a valót? Hogy kicsinált az egész dolog? Beengedik őket a kommunisták, hadd fertőződjék meg a csehszlovák hadsereg is a bolsevizmus miazmával. Aztán meg jobb is, ha az egész országot megszállják, mert ha felosztásra kerül a dolog, legalább együtt maradunk, akik együvé tartozunk.

És másnap megjött a hír, hogy az első nyomuló csapatok ugyszólván ellenállás nélkül vonultak be Miskolcra. Szikszónán szembeszállt ugyan velük egy szedett-vedett vöröscsapat, de az első ágyuszóra ugy szétzaladtak, hogy nem lehetett többé egybeszedni őket. Miskolcon a zsolcákapuban volt egy kis lövöldözés, de a csehek egykettőre bevonultak a városban és még aznap este megszállták a diósgyőri vasgyárat is.

És a munkások nem robbantották fel a gyárat, ahogy fenyegetőztek....

Miskolcra pedig másnap beszaladt már az első vonat. Jöttek az első hírhozók. De milyen csoda, hiszen ezek az emberek szinte örülnek, hogy így fordult a dolog. Végtelen megnyugvás van a hangjukban és diadallal mesélik, hogy a polgári közigazgatás ujból kezébe vette a hatalmat a bolsik kezéből, megint rend és nyugalom van a városban....

Nem értették ezeket az embereket. Mit hát ti örültök a megszállásnak? Nem érzitek át a mi fájdalomunkat, négy hónapnak tömördek keserűségét? Ti csak önző érdektekre gondoltok és a nemzet nagy ügye eltörlül a szemetekben? A mának szemszögéből nézik az eseményeket, a melyeket az örökkévalóság kapujából kellene szemlélnetek?

A szerkesztőségben megsokasodott a munka és Pista most eltemetkezett a dolgozóban. A lap ráliusza egyszerre kibővíült, a szerény négyezer példányú lapocska egyszerre tizenötezer példányra szökött és két új várost látott el hirtelen anyaggal.

APRÓHIRDETÉSEK

Hétköznap: egy szó 6, vastag betűkből 12 lej. Vasárnap: 1:50, illetve 15 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Négyeszeri hirdetés esetén 25% engedmény. Állást keresőknek 25% kedvezmény. A bukaresti kiadás részére: szavanként 3 lej. 50 széri megjelenésnél 2 lej.

Véte'-eladás

Nagyon olcsó áron szerezhethet be FINOM, MELEG GYAPJÚ-HARISNYÁT, tartós, jómínőségű pamutharisnyát. Gyerekharisnyák, stucnik. Megrendelésre, vagy raktárról. Brassó, Str. dr. Babeş 6., földszint. Új kórházzal szemben. 16357

Eladó Bibarcfalván nagyobb mennyiségű szén, sarju és lucernasarju, megnezhető és elszállítható január 18-tól 23-ig Bibarcfalván. Értekezni lehet addig is levélben Szabó Árpád tanárnál, Székelyudvarhelyen. 16389

Allást nyer

Cipőfelsőrész készítés minden ágában jártas szabási keresek azonnali belépésre. Dánér, Braşov, Lensor 30. 16404

B. L. Felelősszerkesztő: Kocsis Béla

A 311 131 1311 nyomdavezetelménye: adassa az olvasóknak a nyomdát.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Havonta 10), negyedévre 31), félre 61), évente 121) lej. Magyarországra negyedévre 14, félre 28, évente 56 pengő. A többi külföldi államokra negyedévre 42), félre 82, évente 1600 lej.

Fiókiadóhivatal és szerkesztőség (Budapest és Alsóféhérvármegye részére) Déva, Str. Ioan Creanza 2. Telefon 17 (Balogh Géza)

MEGBIZOTTAK. Bukarest: Dan Dániel, Gerő Sándor és Kóna Jenő. — Déva: Str. S. Barabos 10. (Oszian Kálmán). — Kolozsvár: Str. Dacia 107. volt (Imir-utca) Neamtu (Gábor). — Marosvásárhely: Benjámín Árpád Str. Barabos 1. (Sörész-utca). — Nagyvárad: Str. S. Barabos 13. (Szigetváry László). — Magyaróvár: Str. Nic Jita 32 (Szabó József). — Szatmárnémeti: Csokorvári 10. (Váradi József). — Szilágysármány (Helységi Szabó) — Forlasi Str. Rózsa (Gárdi). — Székelyudvarhely: Dienes József.

Központi szervezők. pénzügyi elöljáró: Bartha Géza, Dan Mózes.

HIRDETÉSEKET felvesznek a kiadóhivatalok, a megbízottak, valamint minden bel- és külföldi hirdetőiroda. Részletes tarifákkal készséggel szolgálunk.

Wassermann: Etzel Andergast

A „Mauricius-ügy” folytatása. Regény 2 kötetben. 760 oldal. Ára 252.— lej. Wassermann korábbi regényének, a Mauricius-ügynek folytatása, de csak olyan értelemben, hogy itt is nagy szerepet játszik Etzel Andergast, a Mauricius-ügy lángholó lelkű gimnázistája, akit itt már mint egyetemi hallgatót látunk viszont. Egyébként, ez a könyv teljesen önálló regény, amely egészen más problémákkal foglalkozik, olyan kérdésekkel, amelyek sokkal aktuálisabbak és égetőbbek, mint Mauricius tragédiája. — Kapható a

Brassói Lapok Könyvosztályában.

Ujítsa meg lejárt előfizetését, hogy a lapot fennakadás nélkül küldhessük!

BIRI NÉNI SZAKÁCSKÖNYVE

Legújabb bővített kiadása, több száz kitűnő magyar konyhareceptet tartalmaz

Legjobb erdélyi magyar konyha.

254 oldalas könyv ára, kötve 130 lej.

HÁZI CUKRÁSZAT

Elsőrangú téziskönyv, több száz recepttel. Világos és pontos utasítást nyújt az egyszerű tészták és csuszák, a legfinomabb torták, krémek és pártik készítéséhez. Összeállította Krékéné Liber Etelka. Egyszerű háztartás sem nélkülözheti. Ára 50 lej. Kaphatók minden könyvkereskedésben.

Brassói Lapok Könyvosztálya, Brassó.